

**T.C.
Niğde Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı
Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı**

**Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın
Adli Yargı Teşkilatının İşleyişine
Getirdiği Yenilikler Üzerine Bir Araştırma
“Konya İli Örneği”**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Levent SONGUR**

**Niğde
Temmuz, 2015**

T.C.
NIĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
ÜRETİM YÖNETİMİ VE PAZARLAMA BİLİM DALI

ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ (UYAP)'IN
ADLİ YARGI TEŞKİLATININ İŞLEYİŞİNE
GETİRDİĞİ YENİLİKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
“KONYA İLİ ÖRNEĞİ”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Levent SONGUR

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Nesrin CANPOLAT
Üye : Yrd. Doç. Dr. İbrahim Emre GÖKTÜRK
Üye : Yrd. Doç. Dr. Ernur GENÇ

Niğde
Temmuz, 2015

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ' Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın Adli Yargı Teşkilatının İşleyişine Getirdiği Yenilikler Üzerine Bir Araştırma "Konya İli Örneği" ' Başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiği ve çalışmanın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım 06.07/2015

Levent SONGUR

ONAY SAYFASI

Yrd. Doç. Dr. Nesrin CANPOLAT'ın danışmanlığında Levent SONGUR tarafından hazırlanan " Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın Adli Yargı Teşkilatının işleyişine getirdiği yenilikler üzerine bir araştırma Konya İli Örneği " adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarih: 06.07.2015

JÜRİ :

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Nesrin CANPOLAT

Üye : Yrd. Doç. Dr. İbrahim Emre GÖKTÜRK

Üye : Yrd. Doç. Dr. Emur GENÇ

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..... Tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Nesrin CANPOLAT

Üye : Yrd. Doç. Dr. İbrahim Emre GÖKTÜRK

Üye : Yrd. Doç. Dr. Emur GENÇ

Doç. Dr. Ömer İSKENDEROĞLU
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Küreselleşme ile birlikte teknolojik gelişmeler büyük bir hız kazanmış bu da beraberinde devlet ve kurumsal yapılarda değişimi zorunlu kılmıştır. Teknolojinin hâkim olduğu günümüz ortamında devlet vatandaşın artan beklentilerine geleneksel bürokratik bir anlayışla karşılık veremez olmuştur.

Bilgi teknolojilerinde yaşanan bu değişim elektronik devlet tanımını ortaya çıkarmıştır. e-devlet; devlet kurumlarının vatandaşlara vereceği hizmetler ile vatandaşların devlete karşı olan görev ve işlemlerinin karşılıklı olarak elektronik ortamda gerçekleştirilmesine olanak tanıyan bir sistemdir. Bu sistemde bilgi teknolojilerinden yararlanmak suretiyle vatandaşlar devlet yönetimine dâhil olmakta ve yaşanan sürece katkıda bulunmaktadır.

E-devlet kavramından yola çıkılarak yapılan bu çalışmada bir e-devlet projesi olan Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin adli yargı teşkilatı çalışanlarına nasıl bir fayda sağladığı, sistemin çalışanlara getirmiş olduğu yeniliklerin neler olduğu ve sistemin çalışanların işlerini ne şekilde kolaylaştırdığı ortaya koyulmaya çalışılmaktadır.

Bu çalışmada bana her türlü desteği sunan tez danışmanı hocam Yrd. Doç. Dr. Nesrin CANPOLAT'a, tezin analiz kısmında değerli vakitlerini ayırarak yardımlarını esirgemeyen mesai arkadaşım Öğr. Gör. Cansu SOLMAZ'a, anket verilerinin toplanması sırasında bana yardımcı olan kıymetli Behlül UTKU arkadaşıma, yüksek lisans çalışmalarım boyunca sabrı ve yardımı için değerli eşim Gökçen SONGUR ve biricik yavru kartalım Mert SONGUR'a, beni yetiştirip bu günlere getiren babam Mehmet Şahin SONGUR, annem Gülbeyaz SONGUR ve ağabeyim Mehmet SONGUR'a teşekkür ederim.

Öğr. Gör. Levent SONGUR

ÖZET YÜKSEK LİSANS TEZİ

ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ (UYAP)’IN ADLİ YARGI TEŞKİLATININ İŞLEYİŞİNE GETİRDİĞİ YENİLİKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA “KONYA İLİ ÖRNEĞİ”

SONGUR, Levent
İşletme Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nesrin CANPOLAT

Temmuz 2015, 164 sayfa

Hukuk kişilerin birbirleriyle, kişilerden oluşan topluluklarla ve bu toplulukların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen yaptırımını devletten alan genel, soyut ve sürekli kurallar bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Devlet ve vatandaş arasında ilişkinin hukuki boyutunda karar alma merkezi olan yargı kurumlarına bakıldığında devletin vatandaşlara sunmuş olduğu hizmetlerin elektronik ortamda verilmekte olduğu görülmektedir. Devlet ve vatandaş ilişkilerinin karşılıklı olarak ağ ortamında gerçekleştirildiği, devlet hizmetlerinin ağ ortamında zaman ve mekan ayrımı gözetmeksizin sunulduğu, buna karşın vatandaşların da vatandaşlık görev ve yükümlülüklerini ağ üzerinden elektronik ortamda yerine getirdiği sistemin adına e-devlet denilmektedir.

Devlet ve vatandaş arasındaki hizmet köprüsünü oluşturan ve adli yargı teşkilatı çalışanları tarafından kullanılmakta olan e-devlet projesi Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu noktadan hareketle çalışanların UYAP Sistemi olmadan Adli Yargı sisteminde karşılaşmış oldukları durumlar tespit edilmiş, UYAP Sistemi’nin çalışanlara getirmiş olduğu yeniliklerin etkilerinin neler olduğunu incelenmiş ve 6 bölümden oluşan bir çalışma hazırlanmıştır.

Adalet Bakanlığı çalışanlarının sayısının fazla olması, maddi ve zamansal sınırlar nedeniyle UYAP Sistemi’nin çalışanlar üzerindeki etkisini ölçmek için yapılan araştırma Konya Adliyesi’nde çalışan 200 kadar personele anket yöntemi ile uygulanmış, anket verilerinden elde edilen bilgiler ışığında UYAP Sistemi sayesinde çalışanların yaptığı işlerinin işleyişinin hızlandığı böylece UYAP Sistemi’nin yargılamada bürokrasiyi azaltarak yargının işleyişine hız kazandırdığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hukuk, E-devlet, Ulusal Yargı Ağı Projesi(Uyap)

ABSTRACT
MASTER THESIS

**A RESEARCH ON INNOVATIONS THAT NATIONAL JUDICIARY
INFORMATICS SYSTEM (UYAP) BRINGS WITH THE OPERATIONS
OF JUDICIAL JUSTICE ORGANISATIONS:
AN EXAMPLE OF KONYA**

SONGUR, Levent

Business Administration

Supervisor: Assistant Professor Nesrin CANPOLAT

July 2015, 164 pages

Law is defined as an abstract and concrete complete regulations which is organizing the person's relationships with each other and community and gets its enforcement from the government.

When we look at the organizations of justice that are center of decision, it is seen that the services which are offered to citizens are served in the electronic environment. It is called e- government that citizens and government relations are carried out interactively on the network. Also, government services are offered on the network regardless of distinction of time and place. Similarly, citizens can carry out their duties and responsibilities on the network, also.

National Judiciary Informatics System (UYAP) is government project used by the personnel of justice organizations that can be seen as a service bridge between the citizens and government. It is the beginning point of the study. From this point of view, the conditions which faced by the personnel before the project were determined. Also, the innovations of this project and effects of the project were examined and a study has prepared which consists of six chapters.

Because of the excessive number of the personnel, economic and timewise constraints the survey that carried out to evaluate the effects of this system on the personnel was applied to 200 personnel in Courthouse of Konya. In the lights of outputs which obtained from the survey datas, the operations of the personnel have become quicker by means of the system so it is appeared that this system accelerates to operations of justice by reducing the bureaucracy.

Key Words: Law, E-government, National Judiciary Informatics System (UYAP)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi.....	5
1.3. Araştırmanın Amacı.....	6
1.4. Varsayımlar	8
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	8
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM II	11
E DEVLET KAVRAMI: KAVRAMSAL VE TARİHSEL ÇERÇEVE	11
2.1. E-Devlet Kavramı	11
2.2. E-Devlet Uygulamalarının Temel Unsurları	13
2.2.1. Devlet.....	14
2.2.2. Vatandaş.....	15
2.2.3. Şirketler.....	18
2.2.4. Kurumlar	18
2.2.5. Kamu Çalışanları.....	19
2.3. E-Devlet Kavramının Hukuki Alt Yapısı	19
2.4. E-Devlet Uygulamalarının Amaçları	20

2.5. E-Devlet Uygulamalarının Yararları.....	21
2.6. E-Devletin Tarihçesi	23
2.7. Dünya’da E-Devlet Uygulamaları	23
2.7.1. Kore Cumhuriyeti.....	25
2.7.2. İngiltere	25
2.7.3. Amerika	26
2.7.4. Singapur	27
2.7.5. Kanada	28
2.7.6. Japonya	28
2.7.7. E-Avrupa girişimi.....	29
2.8. Türkiye’de E-Devlet Uygulamaları	30
2.8.1. Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi Projesi (MERNİS)	31
2.8.2. Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi (KPS)	34
2.8.3. Adres Kayıt Sistemi (AKS)	35
2.8.4. Dijital Arşiv Projesi (DAP)	36
2.8.5. Say2000i Projesi.....	36
2.8.6. Emniyet Bilgi Sistemi Projesi (POL-NET)	37
2.8.7. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP)	38
2.8.8. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi Projesi (TAKBİS)	39
2.8.9. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP).....	40
BÖLÜM III.....	41
ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ	41
3.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi.....	41
3.2. Ulusal Yargı Ağı Projesinin Tarihçesi.....	43
3.3. Ulusal Yargı Ağı Projesi’nin Amacı.....	44
3.4. Ulusal Yargı Ağı Projesi’nin Hedefi.....	45
3.5. Ulusal Yargı Ağı Projesi’nin Aşamaları ve Kapsamı	45

3.5.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi Merkez Aşaması (UYAP I)	46
3.5.2. Ulusal Yargı Ağı Projesi Taşra Aşaması (UYAP II)	47
3.6. Ulusal Yargı Ağı Projesinin Faydaları	48
3.7. UYAP Hizmetleri.....	48
3.7.1. Döküman Yönetim Sistemi	49
3.7.2. UYAP Kelime İşlemci	50
3.7.3. E-Posta ve Serbest Kürsü (Sanal Tartışma).....	50
3.8. UYAP Yardım Masası.....	53
3.8.1. Yardım Masasının Görevleri	53
3.8.2. Yardım Masasının Hedefleri	54
3.9. UYAP Bilgi Sistemleri	54
3.9.1. Vatandaş Bilgi Sistemi.....	55
3.9.2. Avukat Bilgi Sistemi.....	56
3.9.3. UYAP Kurumsal Bilgi Sistemi	57
3.9.4. UYAP SMS Bilgi Sistemi	57
3.9.5. UYAP & 118 Rehberlik Hizmetleri İşbirliği.....	59
3.9.6. UYAP Mevzuat Bilgi Bankası	61
3.9.7. Uzaktan Eğitim.....	61
3.10. UYAP Bilgi Sistemi Modülleri.....	62
3.10.1. Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri.....	62
3.10.2. Ceza Mahkemeleri İşlemleri.....	64
3.10.3. Ceza ve Tutukevleri İşlemleri	65
3.10.4. Hukuk Mahkemeleri İşlemleri	66
3.10.5. İdari Yargı İşlemleri.....	67
3.10.6. Adli Tıp Kurumu İşlemleri	67
3.11. UYAP Bilgi Güvenliği	69
3.11.1. UYAP İç Güvenlik Sistemi	70

3.11.2. UYAP Dış Güvenlik Sistemi.....	72
3.11.3. UYAP Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS)	73
3.11.4. Network Güvenlik Uygulamaları.....	74
3.11.5. Sistem Güvenlik Uygulamaları	75
3.12. UYAP'ın Başarı ve Ödül Durumu	77
BÖLÜM IV.....	78
ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ	78
4.1. Yöntem	78
4.2. Evren ve Örneklem	78
4.3. Verilerin Toplanması	79
4.4. Verilerin Analizi ve Güvenilirlik	79
BÖLÜM V	81
BULGULAR VE YORUM	81
5.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	81
5.1.1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular	81
5.1.2. Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Bulgular	81
5.1.3. Katılımcıların Medeni Durumuna İlişkin Bulgular.....	82
5.1.4. Katılımcıların Ünvanlarına İlişkin Bulgular.....	82
5.1.5. Katılımcıların Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular	83
5.2. Katılımcıların Çalışma Süresi ve Bilgisayar Kullanımına İlişkin Bulgular	83
5.2.1. Katılımcıların Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresine İlişkin Bulgular ...	83
5.2.2. Katılımcıların İşleri Bilgisayar Ortamında Yapma Yılına İlişkin Bulgular	84
5.2.3. Katılımcıların Çalıştığı Birime İlişkin Bulgular.....	84
5.2.4. Katılımcıların Çalıştığı Birimde Çalışma Yılına İlişkin Bulgular	85
5.2.5. Katılımcıların İşleri Bilgisayar Ortamında Yapmak İçin Aldığı Eğitime İlişkin Bulgular	85
5.3. Katılımcıların UYAP Eğitimi ve Kullanım Sıklığına İlişkin Bulgular	86

5.3.1. Katılımcıların UYAP Kullanımı İçin Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Bulgular	86
5.3.2. Katılımcılardan Eğitim Alanların UYAP Kullanımı İçin Nereden Eğitim Aldıklarına İlişkin Bulgular	86
5.3.3. Katılımcılara UYAP Sistemi'nde Yaşanan Değişikliklerle İlgili Eğitim Verilip-Verilmediğine İlişkin Bulgular	87
5.3.4. Katılımcıların UYAP Sistemi'ni Mesai Saatleri İçinde Kullanma Sıklıklarına İlişkin Bulgular	87
5.4. Katılımcıların UYAP'ın Güçlü Yönleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	88
5.5. Katılımcıların UYAP'ın Zayıf Yönleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular	89
5.6. Katılımcıların UYAP ile UYAP Sistemi Olmadan Önceki Duruma Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bulgular	89
5.7. UYAP Sistemi'nin Getirdiği Yeniliklerin Çalışanlar Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular.....	90
5.7.1. Katılımcıların UYAP Hizmetlerine İlişkin Görüşleri	90
5.7.2. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Karar Almaya Etkisine İlişkin Görüşleri	92
5.7.3. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Zaman Tasarrufuna İlişkin Görüşleri ...	93
5.7.4. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Arşivleme Konusunda Getirdikleri Kolaylıklara İlişkin Görüşleri	95
5.7.5. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Teknik Altyapısına İlişkin Görüşleri ...	97
5.7.6. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Ekonomik Tasarrufuna İlişkin Görüşleri	97
5.7.7. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Verilen Hizmetlerde Bürokrasiyi Azalttığına İlişkin Görüşleri	98
5.7.8. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Etkinlik, Verimlilik ve Motivasyon Getirmesine İlişkin Görüşleri.....	99

5.7.9. Katılımcıların UYAP Sistemi ile İlgili Bilgi Düzeylerine İlişkin Görüşleri	101
5.7.10. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Kullanımına İlişkin Görüşleri	102
5.7.11. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin İş Akışına Etkisine İlişkin Görüşleri	103
5.7.12. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Dosya Kayıtlarında Yaşanan Sıkıntının Önüne Geçtiğine İlişkin Görüşleri	104
5.7.13. Katılımcıların UYAP Sistemi'nde Gerekli Güvenlik Tedbirleri Alındığına İlişkin Görüşleri	105
5.7.14. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Hatalı Bilgi Girişleri Engellediğine İlişkin Görüşleri	106
5.7.15. Katılımcıların UYAP Hizmetlerinin Verimli Bir Şekilde Kategorilendirildiğine İlişkin Görüşleri	107
5.7.16. Katılımcıların UYAP Döküman Yönetim Sistemi'nin Performans Sorgusu Yapmaya Olanak Sağladığına İlişkin Görüşleri.....	108
5.7.17. Katılımcıların UYAP Kelime İşlemci'ye İlişkin Görüşleri	109
5.7.18. Katılımcıların UYAP Serbest Kürsü'ye İlişkin Görüşleri	110
5.7.19. Katılımcıların UYAP Yardım Masası'na İlişkin Görüşleri	111
5.7.20. Katılımcıların UYAP Hukuki Yardım Portalı'na İlişkin Görüşleri	112
5.7.21. Katılımcıların UYAP İtranet'e İlişkin Görüşleri	113
5.8. Katılımcıların Demografik Özellikleri ile UYAP Sistemi'nin Getirmiş Olduğu Yenilikler Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular	114
BÖLÜM VI.....	126
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	126
6.1. Sonuç	127
6.2. Öneriler	132
KAYNAKÇA	134
EK.....	141
Anket Formu	141
ÖZGEÇMİŞ.....	144

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Geleneksel Devletle E- Devlet Karşılaştırması	13
Tablo 2: Ükelere Göre E-Devlet Gelişmişliği	24
Tablo 3: UYAP'ın Karar Almaya Etkisi İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	114
Tablo 4: UYAP'ın Dosya Taraf Kayıtlarına Etkisi İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	115
Tablo 5: UYAP'ın Arşivlemeye Etkisi İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	116
Tablo 6: UYAP'ın Doküman Yönetim Sistemi'nin Çalışanlar Üzerindeki İşlerin Takip Edilmesi İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	116
Tablo 7: UYAP'ın İş Yerindeki Motivasyona Etkisi İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	117
Tablo 8: UYAP'ın Kurumda Verilen Hizmetleri Bürokrasiden Arındırmasına Etkisi İle Ünvan Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	118
Tablo 9: UYAP'ın Çalışanların İş Saatlerini Daha İyi Kullanmasına Etkisi İle Ünvan Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	118
Tablo 10: UYAP'ın Kullanımı İçin Çalışanların Uzman Bir Eğitim Alması İle Ünvan Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	119
Tablo 11: UYAP Döküman Yönetim Sistemi'nin Evrak Akışı Hızı İle Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	120
Tablo 12: UYAP İtranet İle Personelin Bilgi Güvenliğinin Sağlanması İle Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	121
Tablo 13: UYAP'ın Karar Almaya Etkisi İle Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	121
Tablo 14: UYAP Sistemi İle Yapılan İşin Süreçlerinin ve Aşamaları'nın Çalışanlar Tarafından Bilinmesi İle Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresi Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	122

Tablo 15: UYAP Yardım Masası Modülü'nün Personelin İş Süreçlerinde Karşılaştığı Sorunlara Çözüm Sunması İle Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresi Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	123
Tablo 16: UYAP Sistemi'nin Zaman Kaybını Önleyerek İşlerin Hızlandırılmasına Etkisi İle Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresi Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	124
Tablo 17: UYAP Sistemi'ne Geçilmesiyle Fiziki Defter Kayıtları Yapılmasına Gerek Kalınmaması İle İşlerin Bilgisayar Ortamında Yapılması Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı	125

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: UYAP Bilişim Sistemi Giriş Ekranı	42
Şekil 2: Uyak e-Posta Giriş Ekranı	51
Şekil 3: Uyak Bilgi Sistemleri Ekranı.....	55
Şekil 4: Uzaktan Eğitim Sistemi Cumhuriyet Başsavcılığı Eğitim Ekranı Görüntüsü	62
Şekil 5: Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri Ekranı Görüntüsü	64
Şekil 6: Ceza Mahkemeleri İşlemleri Ekranı Görüntüsü	65
Şekil 7: Hukuk Mahkemeleri İşlemleri Ekranı Görüntüsü	66

KISALTMALAR LİSTESİ

E-Devlet	: Elektronik Devlet
BM.	: Birleşmiş Milletler
UNPAN	: United Nations Public Administration Network (Birleşmiş Milletler Kamu Yönetim Ağı)
MERNİS	: Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
KPS	: Kimlik Paylaşım Sistemi
AKS	: Adres Kayıt Sistemi
DAP	: Dijital Arşiv Projesi
SAY2000i	: Web Tabanlı Saymanlık Otomasyon Sistemi
POLNET	: Emniyet Teşkilatı Bilgi Sistemi
VEDOP	: Vergi Daireleri Otomasyon Projesi
TAKBİS	: Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Portalı
WAN	: World Area Network (Geniş Alan Ağı)
LAN	: Local Area Network (Yerel Alan Ağı)
VPN	: Virtual Personal Network (Sanal Özel Ağ)
DYS	: Döküman Yönetim Sistemi
E-Posta	: Elektronik İleti
IDS	: Intrusion Detection System (Saldırı Tespit Sistemi)
IPS	: Intrusion Prevention System (Saldırı Önleme Sistemi)
QOS	: Quality of Servis (Servis Kalitesi)
DMZ	: De Militarized Zone (Silahsızlandırılmış Alan)
BGYS	: Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi

BÖLÜM I

GİRİŞ

21. yüzyıl bilgi çağıdır, bilgi sayesinde kurum ve kuruluşlar çevresinde meydana gelen değişime kısa bir sürede uyum göstermektedirler. Son yıllardaki gelişmelerle bilginin paylaşımı daha hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleşmeye başlamıştır. Günümüz insanı bilgi paylaşımı ve problemlerine çözümü evde, arabada vb herhangi bir yerde bilgisayar, internet ve mobil telefonlar aracılığıyla gerçekleştirebilmektedir. Örneğin bankalara gitmeden kredi borçlarını ödeyebilmekte, hastanelerde kuyruğa girmeden muayene randevuları alabilmektedir.

Bilgi teknolojileri bireyin günlük alışkanlıklarını yanında kurumlarının yapısını ve işleyişini de değiştirmekte ve dönüştürmektedir. Klasik devlet anlayışında vatandaşlar bir çok bürokrasi işlemine maruz kalırken günümüzde bireyler fatura ödemelerini, tapu kayıtlarını, nüfus bilgilerini, adli ve idari birçok işlemlerini online olarak gerçekleştirebilmektedir. İşte bu durum e-devlet olarak tanımlanmaktadır.

E-Devlet, devletin işleyişinde ve vatandaşa sunduğu hizmetlerde bilişim teknolojilerini kullandığı bir süreci ortaya koymaktadır.

Türkiye’de e-devlet uygulamaları Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi Projesi (MERNİS), Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi (KPS), Adres Kayıt Sistemi (AKS), Dijital Arşiv Projesi (DAP), Web Tabanlı Saymanlık Otomasyon Sistemi (Say2000i), Emniyet Bilgi Sistemi Projesi (POL-NET), Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP), Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi Projesi (TAKBİS) ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) olarak sıralanmaktadır.

E-Devlet uygulamalarının e-adalet kısmını, Adalet Bakanlığı personelleri tarafından kullanılmakta olan UYAP projesi oluşturmaktadır. UYAP, yargı sisteminde maliyet, emek, zaman ve bürokrasiyi azaltarak vatandaşlar için adaletin zaman

kaybetmeden en doğru, güvenilir ve hızlı bir şekilde yerine gerçekleşmesini sağlamaktadır.

E-Devlet Projesi'nin bir ayağı olan e-adalet sisteminin temelini oluşturan UYAP Sistemi'nin çalışanlara getirdiği yeniliklerin etkisini belirlemek amacıyla yapılmış olan bu çalışma altı bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde araştırma problemi, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, varsayımlar ve araştırmanın sınırlılıklarına yer verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde e-devlet kavramına, e-devletin hukuki alt yapısına, e-devlet uygulamalarının temel unsurlarına, amaçlarına, yararlarına, Dünya'da e-devlet uygulamalarını kullanan ülkelere, Türkiye'de e-devlet uygulamalarının kavramsal ve tarihsel çerçevesine değinilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde çalışmanın konusunu oluşturan UYAP projesininin kavramsal ve tarihsel çerçevesi ile UYAP Sistemi bir bütün olarak incelenmiştir. Çalışmanın dördüncü bölümü araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin analizinden oluşmaktadır.

Çalışmanın beşinci bölümünde toplanan veriler ve elde edilen bulgular Konya Adliyesi çalışanlarının UYAP Sistemi hakkındaki fikirlerinden meydana gelmekte olup bu bulgular tablolar yoluyla açıklanmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise çalışmada elde edilen genel sonuçlar daha spesifik olarak ifade edilmiş ve önerilere yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Devlet, bir ülkede ortak kanunlara bağlı olarak yaşayan bir milletin veya milletlerin meydana getirmiş olduğu siyasi varlıktır. Başka bir ifadeyle devlet belli bir toprak üzerinde teşkilat kurmuş insan topluluğuna denilmektedir. Devletin temel unsurunu vatandaş ve özel ya da kamu kuruluşları oluşturmaktadır. Devletin temel unsuru içinde yer alan vatandaş ile devlet arası ilişkiler kişi daha doğmadan önce başlayıp, kişi hayattayken ve öldükten sonra da devam etmektedir.

Geleneksel devlet hizmetlerinde vatandaş ile devlet arası ilişkilerde vatandaş devletten hizmeti alım sürecinde bir kurumdan diğerine giderek işlerini tamamlamakta, gerçekleştireceği her iş için birçok bilgi ve belge istenmesi ve bunun için de birçok kurumu dolaşmak zorunda kalmaktadır. Böylece vatandaşın psikolojisi bozulmakta ve vatandaşlık görevlerini yerine getirme konusunda sıkıntılar yaşamaktadır.

Basit bir şekilde tek bir sistem üzerinden halledilebilecek hizmet, devlet kurumlarının teker teker dolaşılması neticesi hem zaman hem de iş kaybına yol açmakta, gerçekleştirilecek işlemlerle ilgili kurumların tek tek dolaşılması da vatandaşın gereksiz ulaşım harcaması yapmasına neden olmaktadır. Bunun yanında hizmet alım sürecinde farklı kurumlardan istenen aynı evraklar, fotokopi için harcanan kırtasiye giderleri de vatandaşları sıkıntıya sokmaktadır (Türkiye Bilişim Derneği, 2004).

Geleneksel devlette vatandaşla bilgi sistemi arasında kamu kurumları yer almaktadır. Vatandaşın bilgiye ulaşabilmesi için öncelikle kamu kurumlarıyla etkileşime geçebilmesi gerekmektedir.

Bilişim teknolojileri pek çok alanda olduğu gibi kamu hizmetlerinin yapılandırılmasında ve vatandaş devlet ilişkilerinde de çeşitli değişimlere yol açmaktadır. Bilişim teknolojileri kamu hizmetlerinin şeffaflaştırılmasına, maliyetin düşürülmesine ve verimliliğin artırılmasına katkı sağladığı gibi devlet vatandaş ilişkilerinin de yeniden yapılanmasına ve iş süreçlerinin mesai kavramının ötesinde zaman ve mekândan bağımsız yürütülebilmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum bilgiyi her an ulaşılabilir ve güncel kılacak bir sistem olarak elektronik yönetim anlayışının hayata geçmesini bir gereklilik olarak ortaya çıkarmaktadır.

Özetle bilişim teknolojileri sayesinde artık devlet kurumları vatandaşlar ile çok daha yüksek düzeyde iletişim kurabilmektedir. Bu durum da geleneksel devlet yapılanmasının işlevselliğini yitirmesine neden olmaktadır.

Devlet organizasyonu içerisinde iş süreçlerinde bilişim teknolojilerinden faydalanılmaya başlanmasıyla iş yapma biçimlerinde değişim ortaya çıkmıştır. Değişimin yeni adı e-devlet sistemi olarak tanımlanmaktadır. E-devlet vatandaş, özel kurum, kuruluş ve şirketlerle devlet arasındaki hizmet ve ilişkilerin en hızlı, şeffaf, güvenilir ve de ucuz şekilde sürdürülmesini hedefleyen bir yönetim anlayışıdır.

E-devlet uygulamasına geçiş kamu anlayışının ve hizmet süreçlerinin yeniden yapılandırılması anlamına gelmektedir. Devletin temel unsurları olan vatandaş ve kuruluşlar (özel ya da kamu), e-devlette, e-vatandaş ve e-kurum biçiminde kendini göstermektedir.

E-devlet anlayışıyla vatandaş kamu kurumuyla etkileşime geçmeden direk bilgiye ulaşmakta ayrıca kamu kurumları arasında bilgi akışı söz konusu olmaktadır. Böylece e-devlet uygulamaları ile hem devlet hem vatandaş zaman ve kaynak tasarrufu sağlamakta, vatandaşa verimli ve kaliteli hizmet sunulmakta, devletin şeffaflaşması,

daha sağlıklı-hızlı-ucuz bilgiye ulaşımı mümkün kılmaktadır. Ayrıca gereksiz bürokratik engeller ortadan kalkmakta dolayısıyla devlet ve vatandaşın fayda sağladığı vazgeçilmez bir yönetim anlayışı hâkim olmaktadır.

Günümüzde Adli Yargı Teşkilatına bakıldığında vatandaşların yargıdaki işlemleri UYAP Sistemi sayesinde kısa bir sürede sonuçlanmaktadır.

UYAP Sistemi gelmeden önce adliyelerde adli vaka dosyaları o kadar çok yığılmıştır'ki vatandaşlar bu dosya kalabalıklarından adliyelere giremez olmuştur.

Sistemsizlik ve iş yoğunluğu nedeniyle her yerde evrak kalabalığı ve karmaşıklığı yaşanmış, yargı gecikmiştir. Ayrıca adliyeler çalışmakta olduğu bütün kurumlara müzekkere yazıp, arşivden dosya bulunmasında güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Bu durumun ortaya koyduğu sonuç ise adliye çalışanlarının iş yerinden evlerine geç saatlerde gitmek zorunda kalması, vatandaş kimlik bilgilerinde sıkıntı yaşanması, her işlem için fiziki defter kayıtlarının tutulması kısacası adli yargının işleyişinde büyük bir karmaşa yaşanmasıdır.

Yaşanan bu sorunlar Adalet Bakanlığı'nın uygulamaya koyduğu Ulusal Yargı Ağı Portalı (UYAP) ile çözüm bulmuştur. UYAP Sistemi incelendiği zaman çalışanlar üzerine bir çok yenilikler getirdiği görülmektedir. UYAP, yargının iş süreçlerini hızlandıran, çalışanların vakitlerini işlerine vermelerini sağlayan, adaletin hızlı bir şekilde gerçekleşmesine yol açan, dava masrafları ile yargı giderlerini azaltan, personelin verimliliğini ve moralini artıran, kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasını sağlayan bir projedir.

Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı, bu tez çalışmasının problem cümlesi şöyle düşünülmüştür:

“Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)’ın Adalet Bakanlığı işleyişine eski sisteme göre uygulamada daha pratik ve faydalı getirileri olmuş mudur? Bu sistemin getirdiği yeniliklerin Adalet Bakanlığı çalışanları üzerindeki etkileri nelerdir?”

Bu problemin çözümü, aşağıdaki soruların yanıtlanması ile mümkün olacaktır.

Buna göre:

- UYAP, çalışanların çalışma süresini azaltmış mıdır?
- UYAP, çalışanların verimliliğini arttırmış mıdır?
- UYAP, çalışanların iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunmuş mudur?
- UYAP, çalışanlarının iş yükünü hafifletmiş midir?

- UYAP, dosyaların arşivlenmesini kolaylaştırmış mıdır?
- UYAP, fiziki dosyaların elektronik ortama taşınmasını sağlamış mıdır?
- UYAP, dosya bilgilerine ulaşmayı kolaylaştırmış mıdır?
- UYAP, iş takibini kolaylaştırmış mıdır?
- UYAP, vatandaş kimlik bilgilerinde yaşanan karmaşayı çözmüş müdür?
- UYAP, adli yargının işleyişine hız kazandırmış mıdır?

Tüm bu sorular, Konya Adliyesi'nde çalışan kişilere anket aracılığı ile sorulmuş ve elde edilen bilgilere göre öneriler geliştirilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda UYAP'ın adli teşkilatın işleyişine ve burada çalışanlara etkisi hakkında bilgi sahibi olunacak, eksiklikler ya da geliştirilmesi gereken alanlar tespit edilerek öneriler yapılacaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Teknolojinin sürekli yenilenerek geliştiğini günümüzde özel sektör kuruluşları teknolojik yenilikler ile elde etmiş olduğu bilgiyi, rekabet yaratma ve bir sermaye aracı olarak kullanmaktadır. Kamu kurumları ise özel sektör kuruluşları kadar olmasada gelişmeleri takip etmekte, teknolojik yeniliklerden yararlanarak vatandaşlara daha iyi hizmet verme, çalışanların verimliliğini ve iş yerindeki iş tatminlerini artırmak amacıyla kullanmak yönünde adımlar atmaktadır.

Günümüzde devlet vatandaşı müşteri olarak esas almıştır ve vatandaşa karşı son derece ihtiyatlı yaklaşmaktadır. Devlet ve vatandaş arasındaki bu ilişkide kamu kurumlarınca teknolojinin son derece yoğun olarak kullanıldığı gözükmektedir.

Teknolojinin son derece yaygın olarak kullanıldığı günümüzde internet ile kamu kuruluşlarının oluşturduğu proje e-devlet projesi olarak ortaya çıkmıştır.

E-devlet, devletin sunmuş olduğu hizmetlerin elektronik ortamda sunulması şeklinde de tanımlanmaktadır. Böylece zaman ve mekan olmaksızın kesintisiz bir şekilde hizmetin vatandaşlara sunulması söz konusu olmaktadır. Bu sayede devlet hizmetleri vatandaşlara kolay, hızlı, kesintisiz ve güvenli bir şekilde ulaştırılmaktadır.

Bu çalışmada e-devlet projesinden birisi olan Ulusal Yargı Ağı Projesiyle adli yargı teşkilatı çalışanlarının nasıl bir fayda sağladığı, sistemin çalışanlara getirmiş

olduğu yeniliklerin neler olduğu ve sistemin çalışanların işlerini ne şekilde kolaylaştırdığını ortaya koymak açısından önemlidir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Veri tabanı sistemi ile kaydedilen bilgilere, hızlı ve kolayca ulaşılabilmesini sağlayan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın Adalet Bakanlığı işleyişine eski sisteme göre uygulamada daha pratik ve faydalı getirileri olup olmadığını araştırmak ve bu getirilerin Adalet Bakanlığı alışanları üzerindeki etkilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

UYAP Sistemi ile ilgili literatürde yeterince kaynak bulunmamaktadır. Yapılan çalışmalara bakıldığında zker (2010) "Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın Adalet Bakanlığı alışanları zerindeki Etkisi zerine Bir Alan Araştırması" alışmasında İstanbul, Ankara ve İzmir'de yer alan Adliye alışanları üzerinden UYAP Sistemi'nin eksikliklerini inceleyerek sistemde bazı iyileştirilmelerin yapılması gerektiğini ortaya koymuştur. Kuzu (2011) ise "Türk Yargı Sistemine Ulusal Yargı Ağı Projesi alışmalarının Etkileri zerine Bir Araştırma" alışmasında Türk Yargı Sistemi'nin işleyişine bir bütün halinde değinmiş ve Yargının UYAP Sistemi sayesinde daha da hızlandığını ancak UYAP Sistemi'nin iyileştirilmesi gerektiğini aksi halde yargının iş yükü sorunu ve hızını arttırma düşüncesi ile getirilen bu sistemin, yargıyı yavaşlatan bir engel olarak en büyük sorun haline geleceğini belirtmiştir. Diğer bir çalışmada Güneş (2012)'in "UYAP Bilgi Sisteminin Bilgiyi Yaratma, Koruma ve Transfer Etme Açısından Adalet Bakanlığı alışanlarının örgütsel ğrenme Sürecine Etkisinin İncelenmesi: Uzman Kullanıcılar zerine Bir Uygulama" alışmasıdır. Bu alışmada Güneş, UYAP Bilgi Sistemi'nin, bilgiyi yaratma, saklama ve transfer etme açısından örgütsel öğrenme sürecine etkisini uzman kullanıcılar üzerinden incelemiş ve sistemin çalışanların öğrenme sürecine olumlu katkı sağladığını ortaya koymuş ancak tüm çalışanlar içinde etkisini araştırmak için çalışanlarla yüz yüze yeni bir alan çalışması yapılması gerektiğini belirtmiştir. Batur (2013)'un yaptığı "E-Devlet Uygulamalırdan Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Portalı (UYAP)'ın Etkinliğini Belirlemeye Yönelik Ankara Barosu Avukatları zerine Bir Alan Araştırması" alışmasında bürolarında çalışmakta olan avukatların UYAP Sistemi'ne

dair algılarını ve uygulamada yaşadıkları sıkıntılarını araştırmış ve avukatların sistemi daha etkin kullanmaları için neler yapılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Bu araştırmada ise Konya Adliyesi çalışanları üzerinden UYAP'ın eski sisteme oranla daha pratik ve faydalı getirileri olup olmadığını ortaya koyulacaktır. Elde edilen veriler doğrultusunda sistemin daha etkili duruma getirilmesi için öneriler geliştirilecektir.

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir.

H1: Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin işleyişinin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Katılımcıların UYAP Sistem ile birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçildiğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Katılımcıların UYAP Sistemi'nin arşivleme konusunda kolaylık sağlandığına ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin çalışanlar üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kıldığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H5: Katılımcıların UYAP Sistemi'nin iş yerindeki motivasyonu artırdığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H6: Katılımcıların UYAP Sistemi'nin kurumlarında verilen hizmetleri bürokrasiden arındırdığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H7: Katılımcıların UYAP Sistemi'nin çalışanların iş saatlerini daha verimli kıldığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H8: Katılımcıların UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek olmadığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H9: Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin evrak akışlarını hızlandırdığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H10: Katılımcıların UYAP hizmetlerinden olan intranet ile personelin bilgi güvenliğinin sağlandığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H11: Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H12: Katılımcıların UYAP Sistemi ile yapılan işlerin süreçleri ve aşamalarının çalışanlar tarafından bilindiğine ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H13: Katılımcıların UYAP Yardım Masası Modülü'nün personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunduğuna ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H14: Katılımcıların UYAP Sistemi'nin zaman kaybını önleyerek işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağladığına ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H15: Katılımcıların UYAP Sistemi'ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmadığına ilişkin düşünceleri ve işleri bilgisayar ortamında yapma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada Konya Adliyesi'nde çalışmakta olan hakimler ve savcılar, yazı işleri müdürleri ve memurlara anket çalışması uygulanmıştır.

- 1) Verilerin elde edilmesinde, katılımcıların ankete doğru ve objektif olarak cevap verdikleri varsayılmaktadır.
- 2) Araştırma örnekleminin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.
- 3) Mevcut kaynak verilerinin doğru oldukları varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Tez çalışması kapsamında Konya Adliyesi çalışanlarına yapılan anketler konusunda var olduğu düşünülen sınırlılıklar aşağıdaki gibidir:

Maddi imkanların kısıtlı olması nedeniyle Adalet Bakanlığı bünyesinde yer alan diğer il ve ilçe teşkilatında yer alan personeller çalışmaya dahil edilememiştir. Araştırma Konya ilinde bulunan Adalet Bakanlığı çalışanları ile sınırlı kalmıştır.

Dolayısıyla; araştırmanın sadece Konya Adliyesi çalışanlarına yönelik yapılması çalışmanın sınırlılıklarından biridir.

Araştırma, UYAP'ın Adli Teşkilatın İşleyişine getirdikleri, çalışanlara etkisi ve çalışanların bunlara bakışını belirlemek amacıyla hazırlanmış anket soruları ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bilgi işlem, yönetim bilgi sistemi, e-devlet, UYAP ve portal kavramı çalışmanın ana çerçevesini oluşturmaktadır. Aşağıda bu kavramlar tanımlanmıştır.

Bilgi İşlem (Bilişim) : Bir tanıma göre; verilerin bilgi haline gelmesini sağlayan işlemler dizisine, “bilgi işlem” veya “bilişim” denir. Bir başka tanımda ise yönetimi ve karar verme işlevini destekleme için bilgi sağlayan, bütünleştirilmiş kullanıcı makine sistemleri olarak tanımlanmaktadır (Küskü, 1996: 2).

Bilgi işlem sistemi, bir örgütteki bilgilerin toplanması, gerekli formlara kavuşturmak için işlenmesi ve karar süreçlerinde kullanmak maksadıyla, ilgili yerlere sunulmasını sağlayan sistemlerdir (Tengilimoğlu ve Tutar, 2009: 228). Bilgi sisteminin ana görevi her seviyede çalışan personele karar verirken destek olmaktır. Bilgi sistemi ihtiyacı olanlara gerekli bilgiyi hızlı, doğru ve kapsamlı, uygun formatta ve minimum kaynak kullanarak sunmalıdır (Başoğlu ve Aydın, 1998: 379).

Yönetim Bilgi Sistemi: Örgütlerin bilgi işleme ve kullanımındaki verimliliğini ve etkinliğini artırmayı amaçlayan sistematik bir yaklaşımdır. Yönetim bilgi sistemleri örgüt içi ve örgüt dışı çevrelerden aldığı verileri derleyip işleyerek, bilgi haline getirdikten sonra yöneticilere sunan ve istedikleri bilgileri üretmeleri için gerekli araçları sağlayan bir sistemdir.

Yönetim bilgi sistemleri bir örgütteki işleyiş, yönetim, analiz ve karar verme fonksiyonlarının desteklenmesi amacıyla bilgi üreten bilgi teknolojilerinin kullanımına dayalı bütünleşik bir insan makine sistemidir (Tengilimoğlu ve Tutar, 2009: 245).

E-Devlet: Elektronik devlet kavramının kısaltması olarak kullanılan e-devlet tüm kamu hizmetlerine tek bir noktadan erişim imkanı sağlayan büyük bir internet sitesidir. E-Devlet'in amacı kamu hizmetlerini, vatandaşlara, işletmelere, kamu kurumlarına bilgi ve iletişim teknolojileriyle etkin ve verimli bir şekilde elektronik ortamda sunmaktır (www.turkiye.gov.tr, 01.01.2014).

UYAP: E- devlet sisteminin bir gereği ve bir bölümü olmak üzere, “e-adalet” sisteminin kurulmasında Adalet Bakanlığı merkez teşkilatı ile birlikte taşra teşkilatı tüm mahkemeler, cumhuriyet başsavcılıkları, icra daireleri, yan bilgi kuruluşları olan adli tıp, nüfus müdürlükleri, emniyet ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlara elektronik ortamda bağlantı kurulması amacıyla Türkiye geneli için oluşturulmuş bir e-devlet projesidir (Karlı, Gürsul, ve Kartal, 2009: 3).

Portal: Pek çok içeriği bir arada bulunduran internet sitelerine girişi ifade eden bir terimdir (www.fuler.com.tr, 01.01.2014).

BÖLÜM II

E DEVLET KAVRAMI: KAVRAMSAL VE TARİHSEL ÇERÇEVE

Bu bölümde e-devlet kavramı, tarihçesi, e- devlet kavramının hukuki alt yapısı, e-devlet uygulamalarının temel unsurları, e-devlet uygulamalarının amaçları, yararları, dünyada ve Türkiye’de e-devlet uygulamaları konularına değinilecektir.

2.1. E-Devlet Kavramı

E-devlet kavramının, literatürde çok sayıda ve değişik biçimde tanımı yapılmaktadır;

Kırçova’ya göre; e-devlet vatandaş-devlet ilişkilerinin karşılıklı olarak ağ ortamında gerçekleştirdiği, devlet hizmetlerinin ağ ortamında zaman ve mekan ayrımı gözetmeksizin sunulduğu, buna karşın vatandaşların da vatandaşlık görev ve yükümlülüklerini ağ üzerinde yerine getirdikleri sistem olarak tanımlanmaktadır (Kırçova, 2003: 13).

Kuran’a göre; e-devlet yönetimde bilişim teknolojilerinin (BT) stratejik kullanımı sayesinde, bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilecek, vatandaşı ve kurumları (özel ve /veya kamu) ile elektronik ortamda iletişimde bulunarak verimliliği, şeffaflığı ve kalkınmayı sağlayacak bir yeniden yapılanma modelidir (Kuran, 2005: 11).

Kumaş ve Kılıç’a göre; e-devlet, kamu hizmetlerinin vatandaşlara, işletmelere, diğer kamu kurumlarına ve diğer ülkelere bilgi ve iletişim teknolojileri yardımı ile etkin ve verimli bir şekilde sunulmasıdır (Kumaş ve Kılıç, 2007: 118).

Balcı ve Kırılmaz’a göre; e-devlet, daha etkin, verimli ve kaliteli kamu hizmeti için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasıdır (Balcı ve Kırılmaz, 2009: 48).

Yukarıda yapılan tanımlardan yola çıkılarak e-devlet en basit biçimiyle; vatandaşlara devlet tarafından verilen hizmetlerin elektronik ortamda sunulması

şeklinde tanımlanabilir. Diğer bir deyişle; genel olarak çağdaş toplumlardaki devlet ve birey ilişkilerinde, devletin vatandaşa karşı getirmekle yükümlü olduğu görev ve hizmetler ile vatandaşların devlete karşı olan görev ve hizmetlerinin karşılıklı olarak elektronik iletişim ve işlem ortamlarında kesintisiz ve güvenli olarak yürütülmesine e-devlet denilmektedir (Çarıkçı, 2010: 98).

Klasik devlet anlayışında, hükümet tarafından verilen çeşitli hizmetlerde, vatandaşlar çok fazla bürokrasi işlemiyle karşı karşıya kalmaktadır. Basit prosedürler, çalışanlar için uygulanması karmaşık yapılar haline gelmekte ve bunun bir sonucu olarak, işlerin yürütülebilmesi için çok fazla sayıda personel ve memur işe alınmaktadır. Ayrıca basit işlemler için sayısız formlar ve imzalar gerekebilmekte, bazı durumlarda işlemler aylarca sürmekte ve zaman kaybına yol açmaktadır (Karakurt ve Yıldırım, 2004: 1).

Günümüzde insanlık bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı değişimi ile önceki dönemlere göre (tarım ve sanayi toplumları) büyük bir değişim, değişimin ötesinde bir dönüşüm sürecindedir. Yeni toplum, bilgi etrafında örgütlenmiş durumdadır. Sanayi toplumunda ön planda olan “maddi ürünlerin üretimi” yerine, bilgi toplumunda bilgi teknolojileri kullanımı sonucunda “bilgi üretimi” önem kazanmaktadır (Öğüt, 2003: 31).

Klasik devlet anlayışı artık yerini modern devlet anlayışına bırakmış ve yapılan işlerde daha çok personelin bulundurulması yerine teknoloji kullanımı ile işlerin hızlandırılması çalışmalarına gidilmiştir. Geleceğin devleti” olarak da tanımlanan “elektronik devlet” ; temel olarak kamunun hizmet verdiği alanlardan bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla daha şeffaf, vatandaşa daha yakın, daha ucuz ve daha iyi çalışan bir idari yapı olarak tanımlanabilir (İnce, 2001: 20).

Aşağıda yer alan Tablo 1 incelendiğinde e-devlet yönetiminin; vatandaşın aktifliğine vurgu yaptığı, vatandaşı modern işletmecilik literatürünün toplam kalite yönetimi yaklaşımından ödünç aldığı “müşteri” kavramı ile tanımladığı; yine işletme literatüründe klasik örgütsel yapı olarak bilinen “dikey hiyerarşi” yerine “yatay örgütlenmeyi esas aldığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede e-devlet modelinin yönetim yaklaşımının “yönetişim” üzerine kurulduğu görülmektedir.

Bir ülkenin genel olarak iyi işleyen bir e-devlet yapısına sahip olması; geleneksel devlet modeline göre daha ileri ve güçlü bir bilişim teknolojileri altyapısına sahip olduğunu ve dolayısıyla çok daha dinamik bir devlet yapısının varlığını ortaya koymaktadır (İnce, 2001: 7).

Tablo 1: Geleneksel Devletle E- Devlet Karşılaştırması

Geleneksel Devlet	E-Devlet
Pasif Yurttaş	Aktif-Müşteri-Yurttaş
Kağıt Temelli İletişim	Elektronik İletişim
Dikey/Hiyerarşik Yapılanma	Yatay/Koordineli Ağ Yapılanması
Yönetimi Veri Yükleme	Yurttaşın Veri Yükleme
Eleman Yanıtı	Otomatik Sesli Posta, Çağrı Merkezi vb.
Eleman Yardımı	Kendi Kendine Yardım/Uzman Yardımı
Eleman Temelli Denetim Mekanizması	Otomatik Veri Güncellemesiyle Denetim
Nakit Akışı/Çek	Elektronik Fon Transferi (EFT)
Tek Tıp Hizmet	Kişiselleştirilmiş/Farklılaştırılmış Hizmet
Bölümlenmiş/Kesintili Hizmet	Bütünsel/Sürekli/Farklılaştırılmış Hizmet
Yüksek İşlem Maliyetleri	Düşük İşlem Maliyetleri
Verimsiz Büyüme	Verimlilik Yönetimi
Tek Yönlü İletişim	Etkileşim
Uyruk İlişkisi	Katılım İlişkisi

Kaynak: Uçkan, 2003:47

2.2. E-Devlet Uygulamalarının Temel Unsurları

Geleneksel devletin temel unsurları e-devlet uygulaması için de geçerlidir. Ancak bilgi çağının gereği olarak bu unsurların tamamı farklı bir içerik ve boyutta düşünülmektedir. E-devlet ağ üzerinde yapılandırıldığından e-devleti oluşturan unsurlar da ağ mantığı üzerinde çalışmaktadır. Buna göre devletin her unsuru birbirine bağlı olarak çalışmakta, devletin çeşitli kurum ve kuruluşları arasında eşgüdüm kolaylaşmaktadır. Aynı işlemlerin tekrarı ortadan kalkmakta vatandaş-devlet ilişkilerinde büyük ölçüde zaman ve maliyet tasarrufu sağlanırken, hizmetler etkin bir şekilde yerine getirilmektedir. Devlet, vatandaş, şirketler, kurumlar ve kamu çalışanları e-devletin temel unsurlarını oluşturmaktadır (Kırçova, 2004: 79).

Bu uygulamalarla, özellikle, bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla devlet bilgi ve hizmetlerin daha iyi bir biçimde sunulması ve bu yönde kamu yönetiminin geliştirilmesi amaçlanmıştır (Yıldırım, 2011: 1).

2.2.1. Devlet

Günümüzde vatandaşların devlet ilişkilerindeki ihtiyaçları ve beklentilerinin değişmesi, devlet tanımında da göze çarpar bir şekilde değişmelerin yaşanmasına neden olmuştur. Daha iyi bir kamu hizmeti için vatandaşların ihtiyaçlarına göre devletten vatandaşlara doğrudan bilgi akışını içeren yeni bir yönetim şeklinin tanımlanmasına ihtiyaç duyulmuştur (Banger, 2001: 6).

E-devlet dönüşümü, devlet'in vatandaş odaklı yapıya kavuşarak topyekün dönüşmesini ifade etmektedir (Aydın, 2003: 27).

Devletin birimleri, kurumları ve vatandaşlarıyla doğrudan ilişkili olarak yürüttüğü hizmetlerle ilgili olarak tüm işlevlerinin ağ üzerine taşındığı durum "e-devlet" kavramının devlet ayağını oluşturmaktadır. Gerek ürettiği hizmetler, gerekse bu esnada kullandığı girdiler bakımından devlet organizasyonu, bilinen en büyük ve kapsamlı organizasyondur. Bu organizasyonun sağlıklı işleyebilmesi gerekli altyapı ve üstyapı unsurlarının bir araya gelmesiyle mümkün olacaktır.

Dünya pazarlarında hangi ekonomik sistemi uygularsa uygulasin en büyük alıcı devlettir. Vatandaşlara sunulan kamu hizmetlerinin gerçekleşmesinde kullanılan ürün ve hizmet devlet tarafından çeşitli kurum ve kuruluşlardan satın alınmaktadır. Gerek bu girdilerin satın alınması gerekse de hizmet üretiminde kullanılması sırasında gerçekleştirilen çok sayıda işlem bulunmaktadır. Bu noktada etkinlik ve verimlilik sorunu ortaya çıkmaktadır. Kâr amacı gütmeyen en büyük organizasyon olan devletin bilgi teknolojilerinin sunduğu çeşitli imkanlardan yararlanarak ağ ortamına taşınması temelde etkinlik ve verimlilik sorununa büyük ölçüde çözüm olmaktadır (Kırçova, 2004: 79).

E-Devlet dönüşümü nihai faaliyeti belli bir büyük proje değildir, adı üzerinde bir dönüşümdür. Bu dönüşüm, devletin politikalarıyla yön verebileceği sürekli iyileştirme döngüsüdür. Bu döngüde devlet, vatandaş odaklı bir bakışla yapılanmasının hizmet sunumuna uygunluğunu; hizmet sunumunda kalite, hız, maliyet gibi performans ölçütlerini iyileştirmeye yönelik değişim gereklerini eleştirel bakış açısıyla sorgulamalı, bunları gerçekleştirmeli ve bu dönüşüm sürecini yönetmelidir. Şüphesiz bu süreçte birbirleriyle bağlantılı veya bağımsız gerçekleştirilmesi gereken birçok proje vardır. Önemli olan doğru projelerin, doğru sırayla ve doğru proje yönetimi metodolojileriyle gerçekleştirilmesidir (Baykal, 2003: 10).

E-Devlet sürekli bir iyileştirme döngüsüdür. Bu döngüye siyasi otorite en üst düzeyde sahip çıkmalı ve dönüşüme desteğini; genel bakış açısıyla dönüşüm vizyonunu; misyon ve hedefleriyle kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerini; ve öncelikli projelerini kamuoyuna bir an önce duyurmalıdır. Dünya örneklerinde de görülebileceği gibi, siyasi otoritenin üst düzeyde liderliği esastır. Bu liderlikte, halka işin mahiyeti, dönüşümün neden ve niçin önemli olduğunu ve nasıl sahiplenilmesi gerektiği anlatılmalıdır (Baykal, 2003: 12).

Elektronik devlet isteklerinin gerçekleşebilmesi için bürokrasiye yeni dönemde önemli görevler yüklenecektir. Planlama, uygulama, işletme ve kontrol işlemlerinde yeni işlevler bürokrasinin gündem konusu olacaktır. Öncelikle, her ülkenin bürokrasisi ulusal bilgi altyapısını sağlam zeminler üzerine kurmak ve işletmek için harekete geçecektir. Bu altyapı içerisinde; vergi mükellefleri, seçmenler, şirketler, resmi kurumlar, okullar, sağlık kurumları, araştırma merkezleri ve medya kuruluşlarının bulunması gerekmektedir (Alptürk, 2002: 34).

Diğer bir deyişle devlet; doğrudan erişimli kamu hizmetlerini iyi tasarlamış ve erişebilir hale getirmiş olmalıdır. Hizmetlerini herkesçe erişilebilir ve kullanımını kolay hale sokmalıdır. Yeni devlet vizyonu, vatandaşa, yapılan her işin merkezinde yer veren ve her işi vatandaş için gerçekleştiren devlettir (Banger, 2001: 6).

2.2.2. Vatandaş

Devlet-vatandaş arasında iletişimin temelinde devletin vatandaşı için var olduğu gerçeği yatmaktadır. Bunlar arasında etkileşim doğuracak iletişim kanalları ne kadar açık olursa, vatandaşın refahı, mutluluğu, huzuru ve güveni bu derece sağlanır. Bunlar arasındaki iletişimsizlik en başta devletin vatandaşa, vatandaşın da devletine olan güvenini yok eder. Güvensizlik ise ülkede demokrasi ve insan haklarının gelişmesini ve yeşermesini önler. Bu bağlamda, yalnızca devletin vatandaşa değil, vatandaşın da devletine kolay erişebilmesi, etkileşim ve paylaşım içinde olması oldukça önemlidir. Günümüze kadar bu ikili arasındaki iletişim ve etkileşim ağırlıklı olarak yazışma, posta, yüz yüze görüşme, telefon ve faks gibi iletişim araçlarına dayalı olarak örgütlenmiş ve uygulana gelmiştir.

Günümüzde ise bilgi teknolojileri alanında yaşanan hızlı gelişmeler bu araçlara alternatif ya da destek olabilecek yeni araçlar internet, web teknolojileri ve e-posta

sunmuştur. Diğer iletişim araçlarından farklı özellikleri olan bu yeni araçlar devlet-vatandaş iletişimini ve etkileşimini geliştirmede ve etkili kılmada önemli fırsatlar sunmaktadır. Bilgi çağının getirdiği değişim; vatandaşı kendisine hizmet sağlayanlara daha da yakınlaştırarak, kendi ihtiyaçları doğrultusunda daha aktif hale getirmiştir (Bensghir, 2000: 6-49).

Klasik anlamda; kamudaki hizmet anlayışı vatandaş odaklı olmaktan uzak, vatandaş sistemi tamamlayan, bütünleştiren bir parça olarak ele almaktadır. Burada vatandaş kurumlar arası bilgiyi taşıyan, bir kurumdan diğerine koştururan bir taşıyıcı rolündedir. Kurumlar bilgileri birbirlerinden almak yerine vatandaşları aracılığı ile bilgileri paylaşmak yolunu seçmişlerdir. Aynı bilgiler birçok kurumda birçok farklı sistemde tutulmaktadır. Ancak yine de vatandaş sistemi bütünleştiren bir roldedir (Kırçova, 2004: 80).

Geleneksel devlet organizasyonlarının temel sorunlarından birisi vatandaş ve devlet etkileşiminin yaratılmasında karşılaşılan güçlüklerdir. Devlet organizasyonu genelde tek yönlü olarak düzenlenmekte ve yukarıdan aşağıya bir hiyerarşik yapı arz etmektedir. Bu durumda vatandaşların yönetime ve yönetim süreçlerine katılımı ve ortaya çıkan bilgi paylaşımı konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Oysa ağ ortamında iletişim iki yönlü olduğundan hemen her konuda devlet-vatandaş ve devlet-kurumlar işbirliğini tesis etmek son derece kolay olmaktadır. Bu etkileşimle kamu hizmetlerinin sürekli iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve vatandaş memnuniyetinin sağlanması geleneksel devlet organizasyonuna göre karşılaştırılmayacak biçimde hızlı ve kolay bir biçimde sağlanabilmektedir. Vatandaş-devlet etkileşiminin artması aynı zamanda devlete olan güveni arttırmakta, vatandaş-devlet ilişkilerini geliştirmektedir (Kırçova, 2004: 80).

Günümüzde e-devlet temelli kamu hizmeti anlayışında ise durum oldukça farklıdır. Vatandaş odaklılık esastır ve esas amaç vatandaşa en iyi hizmeti en ucuz ve en hızlı şekilde sunabilmektir (Aydın, 2003: 27).

Son zamanlarda sıkça duyulan ‘e-devlet’ lafı vatandaşa ne getirecektir? E-devlet dönüşümü, devletin hizmetlerini sunarken vatandaşların istek, beklenti ve ihtiyaçlarını gözeten, vatandaş odaklı bir yapıya, vatandaşıyla birlikte topyekün dönüşümü olarak tanımlanmaktadır. Yeniden yapılanma olarak da adlandırılan bu dönüşümle, devlet “hizmet talep eden vatandaşa” zihniyetinden “hizmet sunulan vatandaşa” felsefesine yönelmiştir (Baykal, 2003: 10).

E-devlet dönüşümünde hizmeti alacak vatandaşların da (e-vatandaşa) dönüşümü söz konusudur. Zira yeni yapıda sunulacak hizmetleri talep edecek birilerinin olması,

dönüşümün etkinliği açısından şarttır. Vatandaşların dönüşümü yoğun, yaygın ve yaşam boyu öğrenme faaliyeti gerektirmektedir (Baykal, 2003: 10).

E-devlet uygulamaları yaygınlaştıkça vatandaş bu uygulamalardan üç şekilde yararlanacaktır. Birincisi; vatandaş bu uygulamaları bizzat görmeyecektir ama devlet kurumlarından birbiri ile olan ilişkileri öyle hızlı ve etkin olacaktır ki, kamu kaynakları etkin ve verimli kullanıldığından bunun milli gelire ve refaha etkisi hissedilecektir. Ayrıca özellikle güvenlik hizmetlerinin etkinleşmesi ile birlikte vatandaşın huzuru da yükselecektir. Yine son yıllarda olduğu gibi çeşitli yolsuzluk söylentileri, devlete olan güven ve inancı yıpratmayacak, daha da önemlisi yapılan işler sistem üzerinden gerçekleştiği için kuruma olan güven artacaktır. İkincisi; vatandaş herhangi bir devlet dairesini gittiğinde işleri süratlice halledilecek, bir sürü evrak ve kırtasiye işlemi ortadan kalkacak, ‘bugün git, yarın gel’ anlayışı da sona erecektir. Üçüncüsü; vatandaş internet bağlantısı olan her yerden, devletle olan işlerini yapabilecektir. Ayrıca şeffaf ve hesap verebilir devlet anlayışı elektronik ortamda gerçekleştirilecektir (Kaplan, 2003: 14).

Demokrasi anlayışının geliştirilmesinde birey-devlet ilişkileri hayati bir role sahiptir. Vatandaşlar mensup oldukları devletin sorunlara olan yaklaşımındaki etkinliğini ne kadar çok hissederlerse asli yükümlülüklerini o ölçüde yerinde ve zamanında yerine getirmeye dikkat edeceklerdir. Günümüzde devletin işlevi, vatandaşların sosyal, ekonomik ve kültürel gelişimi için her türlü engeli kaldıran ve girişimciliği teşvik eden bir yapı üzerinde inşa edilmektedir. Bu nedenle; etkin devletin kurulabilmesi için sadece elektronik devlet uygulamaları yeterli değildir, vatandaşların tüm konularda geniş katılımını sağlayacak ve ciddi ölçüde icraata katılmalarını sağlayacak karşılıklı etkileşimin sağlandığı bir devlet devlet yapısı kurulmalıdır.

İnternetle birlikte günlük yaşamımızı kolaylaştıran pek çok yenilik gündeme girmiştir. Vatandaşların devletle olan tüm ilişkilerinin zaman ve etkinlik yönünden daha rasyonel ve etkin bir konuma getirilebilmesi için resmi düzeydeki tüm işlemlerin elektronik ortama dayandırılarak geniş katılımlı bir enformasyon ağının oluşturulması gerekmektedir (Alptürk, 2002: 36-37).

Günümüzde vatandaşların e-devlet tarafından verilen hizmetleri kullanmada son derece pasif kaldığı görülmektedir. Bunda en önemli etken e-devlet hizmetlerinde ağa erişim noktalarının yetersiz olmasıdır. Ülkemizde halen bilgisayarlaşma oranı ve kişi başına düşen bilgisayar sayısında yeterli seviyeye gelinememiştir. Bu nedenle ülkemizin henüz e-devlet hizmetlerini istenilen düzeyde kullanamadığı acı bir gerçektir

bu sorunun çözümü için vatandaşlara e-devlet tarafından verilen hizmetlere ulaşım imkanı verecek çok kullanıcı erişim noktaları oluşturması gerekmektedir.

2.2.3. Şirketler

Bir ülkenin ekonomik yapısında en önemli unsurlar şirketlerdir. Şirketler devlet organizasyonuna göre yenilikleri daha kolay benimseyen ve uygulayan birimlerdir. Bu anlamda gerek dünyada gerekse de Türkiye’de e-ticaret projeleriyle birlikte şirketlerin gösterdiği gelişme ilgi çekicidir. Ağ organizasyonundan ağ ekonomisine geçişte şirketlerin yarattığı ivme ağın diğer unsurlarına göre çok daha önemlidir. Önceleri askeri amaçlı bir proje olarak ortaya çıkan internet, akademik kuruluşların katılımıyla büyümüş ancak ticari kuruluşların katılmasından sonra bugün ulaştığı noktalara gelmiştir. Halen dünyada milyonlarca web sitesi ve milyonlarca internet kullanıcısı varsa bu büyük ölçüde ticari internet sayesinde gerçekleşmiştir (Kırçova, 2004: 79).

Ağ teknolojileri alanındaki gelişmelerin önemli bir bölümü şirketlerin bu alana yaptıkları yüklü miktarlardaki yatırımlarla mümkün olmuştur. Globalleşme, ekonomik blokların oluşması, yeni pazarların açılması, uluslar arası şirketlerin giderek büyüyen gücü ile rekabet arttıran faktörlerin devreye girmesiyle birlikte şirketlerin birbirlerine üstünlük sağlamak amacıyla maliyet düşürücü yöntem ve teknikleri uygulamaya önem verdikleri görülmektedir (Kırçova, 2004: 79).

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda e-devletin temel unsurları içerisinde en hızlı dönüşümü sağlayan unsur kuşkusuz işletmelerdir. İşletmelerin hızlı bir şekilde elektronik olgusunu tamamlamaya çalışmalarındaki sebep ise modern çağın gereklerini yerine getirerek faaliyetlerini en etkin hale getirip şirket amaçlarına en kısa yoldan ulaşmak istemeleridir.

2.2.4. Kurumlar

Gerek şirketlerin gerekse de vatandaşların yer aldığı ağ ortamının diğer bir tamamlayıcısı da kurumlardır. Hem iş yaşamında hem de günlük yaşamda sıkça başvuru alan çeşitli kurumların da ağ ortamına taşınması söz konusudur. Belediyeler, dernekler, vakıflar, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, diğer öğretim kurumları, noterler

ve benzeri kurumlar da e-devlet organizasyonunu tamamlamak üzere ağ ortamında yer almaktadır (Kırçova, 2004: 79).

2.2.5. Kamu Çalışanları

E-devlet modeli oluşumunda devlet hizmetini vatandaşa sunan kamu çalışanları da önemli bir konumdadır. Hizmet sunumunda teknolojinin daha fazla kullanılması insan unsurunun daha az kullanılmasına yol açsa da insansız bir e-devlet uygulaması mümkün değildir. Bir çok hizmetin üretilmesi esnasında insan yine en önemli unsur olarak yer alacaktır. Devlet hizmetlerinin vatandaşa, şirketlere ve diğer kurumlara etkin ve verimli bir şekilde iletilmesi ile ilgili olarak üzerinde en fazla durulan konulardan birisi kamu kesiminde çalışanların sayısı ve niteliğidir. Kamu çalışanlarının sayısının fazla olmasının devlet hizmetlerinin etkin bir şekilde sunulmasına katkısı yoktur.

Bu noktada bilgi teknolojilerine hakim, ağ teknolojisi üzerinde çalışma yeteneğine sahip nitelikli kadrolara olan gereksinim ortadadır (Kırçova, 2004: 79).

E-devlet dönüşüm sürecinde; kamu kurumlarında uygulanan projeler, bu projelerle ilgili personelin eğitimi ve bu eğitim sürecinde kamu personelinin başarı hikayeleri önemlidir. Başarı öykülerine elbette gereken önem ve paye verilmelidir. Ancak öğrenme genellikle hatayı tekrar etmeme veya hatalardan öğrenme şeklinde gerçekleştiği için başarısızlık öyküleri de mutlaka dinlenmeli, bunların anlatılması için kamu personeli cesaretlendirilmelidir (Baykal, 2003: 11).

2.3. E-Devlet Kavramının Hukuki Alt Yapısı

E-Devletin hayata geçirilmesindeki en önemli sorunlardan bir tanesi hukuki altyapı sorunudur. E-devlet dönüşümündeki başarısızlıklarda mevcut hukuki alt yapının etkisi varsa veya bu alt yapı ileride gerçekleştirilecek projelerin bitirilmesine engel teşkil edecekse, gerekli hukuki düzenlemelerin bir an önce yapılması sağlanmalıdır (Baykal, 2003: 10).

Bilgi edinme yöntemlerinin esnek olarak kullanılabilmesi bir devlette hukuki güvencenin nasıl sağlanacağı sorusu mevcuttur. Kurumlara gitmeden işlemlerin yürütülmesi her ne kadar çok istenen bir eylemse de, bu işlemlerin hukuki güvenliğinin

sağlanması da bir o kadar zordur. Kişi dijital ortamda nasıl imza atacak ya da onay işlemi nasıl gerçekleşecek? Bu gibi sorunlar e-devlet uygulamalarında aşılması gereken hukuki sıkıntıları doğurmaktadır.

Elektronik devlet yapılanmasını gerçekleştirmek için yeni yasal düzenlemelere gereksinim duyulmaktadır. Aslında, bu düzenlemelerin eksikliği elektronik devletin önündeki en büyük engeller arasındadır. Öncelikle, internet hizmetlerinin herkes tarafından erişebilir düzeye getirilmesi, ardından iletişim piyasasının serbestleştirilmeye doğru yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu yapılmadığı sürece, katılımın gerçek anlamıyla oluşturulması mümkün olmayacaktır (Alptürk, 2002: 35).

E-devletin hukuksal altyapısı hazırlanırken, bilgi teknolojilerinin doğası ve verilecek elektronik hizmetlerin anlamı göz ardı edilmemelidir. Yapılacak düzenlemeler e-devletin beklenen faydalarını azaltıcı nitelikte olmamalı, bu düzenlemelerin temel amacının vatandaşa sunulacak hizmetleri kolaylaştırmak ve etkinleştirmek olduğu gözden kaçmamalıdır. Bilgi güvenliği ve gizliliği garanti altına alınmalıdır. Bilgi güvenliğini ve gizliliğini ihlal edenlere verilecek cezalar son derece caydırıcı olmalıdır.

2.4. E-Devlet Uygulamalarının Amaçları

E-Devletin amacı devlet hizmetlerinin sunumunda sadece bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı değil aynı zamanda kamu hizmetlerini sunanların, bu hizmetten faydalananların dönüşümü ve bu çerçevede süregelen hantal devlet yapısından kurtularak, çağın gereklerine uygun etkileşimli ve yaygın bir hizmet sunumunun sağlanmasıdır. Geleneksel devlet, işleyişindeki sorunları giderebilmek ve faaliyetlerinin daha etkin hale getirebilmek için teknolojiyle dönüşüme uğramıştır. Bu dönüşüm kuşkusuz ki elektronik devlet kavramını ortaya çıkarmıştır.

E-devlet uygulamasının geleneksel devlet anlayışının yerine getirilmesinde bir takım amaçlar vardır.

Genel olarak bakıldığında temel amaç; her alanda faydalanan yeni teknolojik gelişmelerin kamusal alanda da çağın getirilerine uygun olarak kullanılması gerekliliğidir.

E-devlet uygulamaları amaçları daha detaylı ele alındığında şu şekilde bir sıralama yapmak mümkündür:

- ✓ Harcamalarda tasarruf sağlanması: Her yıl devlet üzerinde yük oluşturan harcamalar, e-devlet sisteminin benimsenmesiyle beraber çok büyük oranda düşürülebilecektir.
- ✓ Kağıt işlemlerinin kontrol altına alınması: E-devlet anlayışının yerleşmesiyle beraber, kağıt üzerinden yapılan; oy verme, sağlık, vergi, nüfus ve gümrük işlemleri, belediye hizmetleri gibi her türlü işlem elektronik ortama aktarılacak ve her türlü analize imkan tanıyacaktır.
- ✓ Şeffaflık: Her türlü bilgiye internet ortamından ulaşılması "şeffaf devlet" anlayışını da beraberinde getirecek ve devlet-vatandaş ilişkilerini farklı bir boyuta taşıyarak "halk için var olan devlet" kavramının yerleşmesini sağlayacaktır.
- ✓ Hizmet kalitesi: İnternet ortamından gerçekleştirilmeye başlanacak olan servisler hizmet anlayışının belli bir kalite düzeyinde ve standartlaştırılmış olarak vatandaşlara ulaşmasını sağlayacaktır.
- ✓ 7 gün 24 saat hizmeti: Artan hizmet kalitesinin yanı sıra devlet, vatandaşlara "bir tık" kadar yakın olacak ve 7 gün 24 saat hizmete açık olacaktır.
- ✓ Katılımın artırılması: Yukarıda sayılan değişimlerin sonucu olarak, devlet hizmetlerinden yararlanmak isteyen vatandaşların sayısında artış olacaktır. Çünkü temeldeki düşünce, vatandaşlara ne kadar çok hak tanınırsa o kadar etkileşimli bir devlet yaratılabileceğidir.
- ✓ Kolay, hızlı ve rahat erişim olanağı: İnternet teknolojisinin kamu hizmetlerini sağlamada kullanılmaya başlamasıyla birlikte "devlet kapısı" bir "devlet portal" ına dönüşecektir. Bu yeni teknolojinin rahatlığından herkesin yararlanacak olması bir eşitlik kavramı doğurup, ülkenin her yanına eşit kalitede servisi sağlamış olacaktır (www.turkpoint.com, 03.02.2014).

2.5. E-Devlet Uygulamalarının Yararları

E-devlet uygulamaları sonucunda beklenen bir takım faydalar vardır. Bu faydaları vatandaş ve kamu olmak üzere iki yönlü değerlendirmek mümkündür.

E-devletin vatandaşa ve kamuya sunduğu faydalar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Tutkun, 2007: 211).

Vatandaşa Faydaları:

- Hizmete kolay ve hızlı erişimin sağlanması
- Şeffaflığın sağlanması
- Katılımcılığın artması
- Kamu kurumları arasında belge ve bilgi istenmesinden kaynaklanan gidip gelmeden kaynaklanan zaman ve maddi kaybın azalması
- Devlete karşı ön yargının kalkması
- Toplum üzerinde verimlilik düzeyinin artırılması
- Vatandaş ihtiyaç ve taleplerinin ön planda olması
- Vatandaş memnuniyetinin artması
- Bilgi paylaşımı ve katılımcılığı artırarak kararların hızlı, tarafsız ve doğru alınması
- Yaşam kalitesinin artması

Özetle e-devlet uygulamalarında temel hedef vatandaşa demokratik yaklaşımlar çerçevesinde şeffaf, hızlı, güvenilir hizmet anlayışı getirmektir. Bununla beraber e-uygulamalarla devletin kendi iş yükünde hafifleyerek verilen hizmetlerde daha aktif çözümler getirilmesi mümkün olmuştur.

Kamuya Faydaları (Tutkun, 2007: 211):

- Verilen hizmet kalitesinin artması
- Yapılan harcamalarda tasarrufun sağlanması
- Kırtasiye tüketiminin(evrak-fotokopi) azalması
- Vatandaşın devlete olan güveninin artması
- İş tekrarının önlenmesi
- Standardizasyonun belirlenmesi ve oluşması
- Etkin denetimin sağlanması
- Kamu hizmet entegrasyonunun sağlanması
- Hukukun etkinliğinin artması
- Bürokrasinin azaltılması
- Mükerrer yatırımların önlenmesi
- Hata oranlarının minimuma indirilmesi
- Etkinlik ve verimliliğin artırılması

Yukarıda sayılan bu ve benzeri faydalara ulaşılabilmesi için Türkiye’de de önemli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalarından en önemlisi fiziki yapılan işlerin elektronik ortama aktarılması olup gerek bürokrasi gerekse zaman ve kırtasiye

tasarrufunun sağlanması bu sayede gerçekleşmesidir. Beklenen faydaların en kısa sürede ortaya çıkabilmesi için çalışmaların istikrarlı bir şekilde sürdürülmesinde büyük yarar bulunmaktadır.

2.6. E-Devletin Tarihçesi

Yeni bir kavram olan e-devlet, verimliliği artırmak ve çağdaş toplum olmanın bir gereği olarak ortaya çıkmıştır. Bu anlamda devlet ve vatandaş arasındaki ilişkilerin elektronik ortamda sürekli ve güvenli bir biçimde gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir. E-devlet uygulamaları incelendiğinde, e-devletin belirli aşamalardan geçerek bugünkü durumuna geldiği görülmektedir. E-devlet dört aşamadan geçerek gelişmiştir:

İlk aşama, e-devlet projesinin oluşturulduğu kurumda bir internet adresinin kurulması olmuştur. Devlet kurumları, kurumsal bilgilerini web sayfalarını hazırlamak suretiyle dışarıdan erişime açık hale getirmiştir. İkinci aşama, kurumdan bilgi almak isteyen kullanıcıların kurumun web sayfası aracılığıyla veritabanına ulaşabilmesiyle arama yapabilmesi veya iletişim kurabilmesidir.

Üçüncü aşamada ise, kurumlar tarafından geliştirilen uygun yazılımlarla, kullanıcıların bilgilerini girerek güvenli bilgilere erişimi ve işlem yapabilmesi olmuştur. Son aşama ise mevzuat dahilinde kurumların ellerindeki bilgi ve belgeleri diğer kişi veya kurumlarla paylaşması ve uygulamaya sunmasıdır (Batır, 2013: 15).

2.7. Dünya’da E-Devlet Uygulamaları

İnternet, kurumlara yeni tanıtım ve erişim çözümleri sunmaktadır. Kurumlar vatandaşa, topluma kendi programını anlatabilme, halkla bütünleşme, kamuoyu oluşturma, karşılıklı etkileşim sağlama, merak edilen sorulara açıklık getirme ve hızlı iletişim kurma gibi konularda yeni seçeneklere sahiptir.

İnternet teknolojisinin gelişimi, yeni ekonomi adı altında toplanan elektronik iş modelleri, işlemlerde tasarruf, iş süreçlerinde verimlilik, iletişimde kolaylık ve hız gibi faydalar getirmiştir (Erdal, 2003: 68-121)

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde bilişim teknoloji ve uygulamaları kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Devletin iş süreçlerinin yeniden tasarlanması ve yeniden yapılandırılmasında teknolojik gelişmelerin sağladığı faydaların yanı sıra bu hizmet sürecinde bir takım sorunlar da yaşanmaktadır. Bu sorunlar; hukuki ve teknik altyapı eksikliği, sayısal uçurum ve bilgisayar okuryazarlığındaki düşüklük ve zaman zaman geri bildirimlerin ölçülememesi, e-devlet portalındaki aksaklıklar, yetişmiş bilgi teknolojileri personel sıkıntısı ve bilgi teknolojileri finansman sorunu başlıkları altında toplanmaktadır (Naralan, 2008: 29).

E-devlet uygulamaları daha çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde hayat bulmaktadır. E-devlet uygulamaları konusunda yaşanan ilerlemeler dünyada sayılı birkaç kuruluş ve bazı üniversiteler tarafından düzenli aralıklarla kontrol edilip rapor halinde tüm dünya kamuoyuna duyurulmaktadır (Odabaş, 2009: 46).

Birleşmiş Milletlerin, Kamu Yönetim Ağı UNPAN (United Nations Public Administration Network) birimi 2 yılda bir dünyada e-devletin gelişimini ölçen kapsamlı bir rapor yayınlamaktadır.

Bu raporda e-devlet gelişmişlik indeksi 0-1 arasında yer alan değerlerle sıralanmıştır. Tablo 2’ de dünya e-devlet liderleri verilmiştir. Liste incelendiğinde liderliği Kore Cumhuriyeti’nin üstlendiği görülmektedir. Listenin ilk onu ise: Kore Cumhuriyeti, Hollanda, İngiltere, Danimarka, ABD, Fransa, İsveç, Norveç, Finlandiya ve Singapur şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye bu sıralamada 80.sırada yer almaktadır.

Tablo 2: Ülkelere Göre E-Devlet Gelişmişliği

Sıra	Ülke	E-Devlet Gelişmişlik İndeksi
1	Kore Cumhuriyeti	0.9283
2	Hollanda	0.9125
3	İngiltere	0.8960
4	Danimarka	0.8889
5	A.B.D	0.8687
6	Fransa	0.8635
7	İsveç	0.8599
8	Norveç	0.8593
9	Finlandiya	0.8505
10	Singapur	0.8474
80	Türkiye	0.5281

Kaynak: (United Nations E-Government Survey, 2012).

Tabloda 2 de yer alan bazı ülkelere ait e-devlet uygulamaları aşağıda incelenmiştir.

2.7.1. Kore Cumhuriyeti

Güney Kore, 1987 yılında ulusal bilgi iletişim omurgasını oluşturma girişimlerine başladı. 1990'lı yıllarının başlarında ise Koreliler, bazı verilerin ve belgelerin online olarak alınmalarını da içeren e-hizmetleri almaya başlamışlardır. Kore, 1996-2001 yılları arasındaki bilgi ve iletişim teknolojileri yatırımları için 5 Milyar dolar yatırım yapmayı öngörmüştür. 2000'li yılların başlarında Kore hane halkının %70'i Geniş bant internet bağlantı'sına sahip ve %72'si mobil iletişim aygıtı kullanıcısıdır (Naralan, 2008: 62).

Son dört yıldır ise e-devlet konusunda dünya birincisi olan Kore 2010 yılında Gayri Safi Milli Hasılası'nın %17.8'ini dijital altyapı yatırımlarına ayırmıştır. Ülke hanelerinin %99'una genişbant internet ağı kurulmuş, Bilgi teknolojileri eğitimi ilköğretimden itibaren verilmeye başlanmıştır. Bakanlıklar ve kurumlar arası işbirliğine büyük önem verilmiş e-adalet, e-maliye, e-insan, e-gümrük, e-satın alma, e-eğitim ve dijital üniversite konusunda önemli mesafeler kat edilmiştir (www.turksat.com.tr, 05.02.2014).

BM 2012 Raporu'na göre Kore dünya sıralamasında 0.9283 gelişmişlik indeksi ile dünya lideri olmuştur.

2.7.2. İngiltere

İngiltere'de e-devlet alanındaki çalışmalar, 1999 yılının Eylül ayında, Performans ve İnovasyon Birimi'nin (Performance and Innovation Unit) Raporu'nda belirtilen öneriler dikkate alınarak hükümet bünyesinde konumlanan Elektronik Temsilcilik Dairesi'nin (Office of e_Envoy-OeE) kurulmasıyla dinamik bir ivme kazanmıştır. Bu Daire'nin kurulmasından önce yürütülen bağımsız çalışmalar bundan böyle belli bir koordinasyon içinde işletilmeye, ulusal ve yerel ölçekte de yeni projeler üretilmeye başlanmıştır (Uçkan, 2003:81-82).

İngiltere'de 2005 yılının sonuna kadar tüm devlet hizmetlerinin internet ortamında gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Sağlık, turizm, tüketici koruma konularında

on-line danışma hizmeti veren sitesinde tüm hizmetler alfabetik sırayla düzenlenmiştir. Ülkede web sitesinin yanı sıra internet erişimi olmayan vatandaşların telefonları ile ulaşarak devlet hizmetleri hakkında bilgi alıp yönlendirilecekleri çağrı merkezi bulunmaktadır (www.turkpoint.com, 05.02.2014).

BM 2012 Raporu'na göre Birleşik Krallık içinde gösterilen İngiltere dünya sıralamasında 0.8960 gelişmişlik indeksi ile dünya sıralamasında 3. olmuştur.

2.7.3. Amerika

ABD, bilişim ve iletişim teknolojilerinde lider ülke olmasının da avantajıyla, e-devlet uygulamalarını en erken geliştiren ülkedir. Bu uygulamalar, başlangıçta, diğer bir çok ülkede olduğu gibi, federal veya eyalet düzeyinde farklı kamu yönetim birimlerinin inisiyatifiyle başlamıştır (Uçkan, 2003:74). Başkan adayları Bill Clinton ve Al Gore 1993 başarılarındaki seçim kampanyalarında Bilgi Ağı diye adlandırdıkları bir gelişmeden söz etmişlerdir. Seçimden sonra yayımlanan bir politik bildiri 21'inci yüzyılın devlet alt yapısının bilgi teknolojileri ile yeniden yapılandırılacağı anlatılmıştır. Bu hedefe ulaşmak için vatandaş merkezli bir devlet işleyişi öngörülmüştür. Burada amaç, geleneksel devlet işleyişini ve işlemlerini bilgisayar yardımı ile yapmak değil, vatandaşların devlet hizmetlerine daha iyi ulaşabilmelerini sağlamaktır (Naralan, 2008: 60).

1993'de başlayan ve tüm kamu hizmetlerinin tek duraklı olarak çevrim içi sunulması hedefini güden "Access America" e-devlet programı kapsamında, öncelikle, 2003 yılına kadar, bağımsız olarak verilen kamu hizmetlerinin bir portal bünyesinde bütünleştirilmesi amaçlanmıştır. Program kapsamında, 'firstgov' adlı bir internet portalı tasarlanmış ve 2001 yılında hizmete girmiştir (Uçkan, 2003: 75).

Amerika Birleşik Devletleri İdare ve Bütçe Komisyonu tarafından hazırlanan ve 3 Ekim 2001 tarihinde Başkan tarafından onaylanan E-Devlet Stratejileri Raporu, devletin vatandaşlarına hizmet verme ve/veya onlarla birlikte çalışma yöntemlerini, devlet stratejilerini geliştirmek yoluyla iyileştirmenin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu Rapor'da "E-Devlet Geliştirme" girişiminin öncelikli hedefleri şunlardır (Kırçova, 2003: 126):

-Vatandaşların hizmet almalarını ve federal devletle etkileşimlerini kolaylaştırmak,

- Devletin verimliliğini ve etkililiğini arttırmak,
- Devletin vatandaşlara karşı sorumluluklarını geliştirmek,

BM 2012 Raporu'na göre ABD 0.8687 gelişmişlik indeksi ile dünya sıralamasında 5. olmuştur.

2.7.4. Singapur

Batı ülkelerinde çok da iyi bilinmemesine rağmen Singapur ABD'den bile daha önce 1980 yılında Devlet Hizmetlerinin Bilgisayarlaştırılması Programı'nı başlatmış, 2000 yılında bu program e-devlet Aksiyon Planı ile değiştirilmiştir. E-devlet Aksiyon Planı'nda ön görülen vizyon, Singapur ve Singapurlulara bilgiye dayalı olarak daha iyi hizmet sunmak olarak belirlenmiştir. 900 Milyon dolar ayrılan bu plan ile,

- Bilgiye dayalı ekonomi oluşturmak,
- E-Hizmeti Sunmak,
- Teknolojik deneyim kazanmak,
- İşlemsel etkinlik ve verimlilik sağlamak,
- Esnek ve güçlü bir bilgi ve iletişim altyapısı oluşturmak,
- Bilgi ve iletişim eğitimi vermek için çalışmalar yapılması öngörülmüştür

(Naralan, 2008: 61).

Singapur'un e-devlet uygulamalarındaki amacı, her tür kamu işlemini bürokrasiyi ortadan kaldırarak internet üzerinden gerçekleştirmektir. Hükümet tarafından tasarlanan ve özel sektör idaresinde çalışan Singapur-One adlı iletişim ağı sayesinde hemen hemen tüm konulara yüksek hızda internet bağlantısı sağlanmıştır.

Okullarda internet eğitimini öne çıkarma çalışmaları yapılmış, yaşlı, işsiz ve engellilere bedava internet eğitimleri sağlanmış ve 5 yaşın üzerindeki her vatandaşın ücretsiz elektronik posta adresleri verilmiştir (www.turkpoint.com, 05.02.2014).

BM 2012 Raporu'na göre Singapur dünya sıralamasında 0.8474 gelişmişlik indeksi ile dünya sıralamasında onuncu olmuştur.

2.7.5. Kanada

Kanada, bilişim ve iletişim teknolojilerinin yaygın olduğu ülkelerden biridir. Yetişkin nüfusun %67'sinden fazlası internet kullanmakta olup haftada ortalama 9 saat internete bağlanmaktadır. Büyük işletmelerin hemen hemen tamamı, küçük işletmelerin %70'ine yakını internete bağlıdır. Kanada 1999 yılında "SchoolNet" ve "LibraryNet" projeleriyle tüm kamu kütüphane ve okullarını internet erişimine açan ilk ülke olma sıfatını kazanmıştır. Kanada e-Devlet uygulamalarında sunulan hizmetlere duyulan güven ortamının oluşmasında, federal "Mahremiyet Yasası" ile güçlendirilmiş bir hukuksal zeminde, kullanıcıların kişisel verilerinin titizlikle korunmasının önemi çok büyüktür.

Kanada çevrim içi devlet stratejisi, mevcut kamu hizmetlerini ve bilgilerini internet ortamına taşımanın ötesinde, bu hizmetlerin ve bilgilerin, yurttaşlar, iş dünyası ve uluslar arası müşterilerin ihtiyaçlarına göre yeniden tasarlanması esasına dayanmaktadır. Bunun yanı sıra, uygulanan kapsamlı erişim programlarıyla ülke içi dijital bölünme tehlikesinin önüne geçilmeye ve topluluk merkezli bir e-yönetişim ortamı yaratılmaya çalışılmaktadır. Söz konusu kamusal erişim programları, aynı zamanda halkı e-devlet ortamına hazırlamakta da önemli işlevler yüklenmektedir (Uçkan, 2003:78-79).

BM 2012 Raporu'na göre Kanada dünya sıralamasında 0.8430 gelişmişlik indeksi ile dünya sıralamasında 11. olmuştur.

2.7.6. Japonya

Japonya bilgi teknolojilerine ve eğitime büyük önem veren, bu alanlar için bütçesinden önemli pay ayıran bir ülkedir.

Bilgi Teknolojileri Stratejisi'ni oluşturmuş, 2000 Temmuz' unda kurulan Bilgi Teknolojisi Stratejisi Karargahı; Bilgi Teknolojisi Temel Kanunu'na dayalı Bilgi Teknolojisi devrimini gerçekleştirmek için ulusal bir strateji olarak e- Japonya stratejisini formüle etmiştir. Japonya'da e-Devlet hizmetleri <http://www.e-gov.go.jp> internet sitesi üzerinden verilmektedir. E-Japonya stratejisi özel sektörün gücünü etkili bir şekilde kullanmasını ve 2008'e kadar Japonya'nın dünyada öncü bir bilgi teknolojisi

toplumu olmasını sağlamak için piyasa kurallarına dayalı bir ortam yaratmayı amaçlamaktadır (Çelikkol, 2008:66).

Stratejik Plan doğrultusunda E-Japonya'ya ulaşmak için dört öncelikli alan seçilmiştir (Uçkan, 2003:91):

- Ultra yüksek hızlı ağ alt yapısı ve rekabet politikası oluşturmak,
- Elektronik Ticaret alanında imkan yaratmak,
- Elektronik devleti hayata geçirmek,
- Yüksek kalitede insan kaynağı yaratmak

BM 2012 Raporuna göre Japonya dünya sıralamasında 0.8019 gelişmişlik indeksi ile dünya sıralamasında 18. Olmuştur

2.7.7. E-Avrupa girişimi

23 – 24 Mart 2000'de Lizbon'da toplanan Avrupa Konseyi Zirvesi'nde Avrupa Konseyi Aralık 1999'da Avrupa Komisyonu tarafından benimsenen e-Avrupa girişimini geliştirerek desteklemeye karar verdi ve Avrupa'yı gelecek on yılda "Dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi tabanlı ekonomisini yapmak" gibi çok iddialı bir hedef belirledi.

Daha sonra, Avrupa'daki her vatandaşın, her okulun, her şirketin, her hükümetin ve yönetimin en kısa zamanda internete bağlanabilmelerinin gerekliliğine işaret eden e-Avrupa girişiminin hayata geçirilmesine yönelik olarak Haziran 2000'deki Feira AB Konseyinde "e-Avrupa 2002 Eylem Planı" kabul edildi.

e-Avrupa 2002 eylem planı üç temel amaca yöneliktir (Uçkan, 2003:119):

1. Ucuz, hızlı ve güvenli internet

- Ucuz ve hızlı internet erişimi
- Öğrenciler ve araştırmacılar için hızlı internet
- Güvenli ağlar ve akıllı kartlar

2. İnsanlara ve becerilere yatırım

- Avrupa Gençliğini dijital çağa taşımak
- Bilgi tabanlı ekonomi içinde için de çalışmak
- Bilgi ekonomisine herkesin katılımı

3. İnternet kullanımını özendirmek

- Elektronik ticareti hızlandırmak

- e-Devlet: Kamu hizmetlerine elektronik erişim
- Elektronik sağlık
- Küresel ağlar için Avrupa dijital içeriğini yaratmak
- Akıllı ulaşım ve taşıma sistemleri geliştirmek

2.8. Türkiye’de E-Devlet Uygulamaları

Günümüzde gelişmiş toplumların bilgi ve iletişim teknolojilerine hızla ayak uydurmaları sonucu ülkemizin de çağın ve diğer gelişmiş toplumların gerisinde kalmama adına bilgi toplumuna dönüşmesi gerekmektedir. Bu kapsamda e-devlet uygulamaları en önemli çalışma olarak görülmektedir.

Türkiye, 12 Nisan 1993 tarihinde ODTÜ’den Ankara-Washington arasında kiralık hat kurularak sağlanan bağlantı sayesinde internetle tanışmıştır (<http://arsiv.ntvmsnbc.com>, 09.03.2014).

İnternet’i Türkiye’de kamu yönetimi alanında kullanmak için gerek merkezi yönetim gerekse yerel yönetimler alanında çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Her ne kadar günümüzde birçok devlet kurumunun web sitesi olsa da e-devlet alanındaki çalışmaların kamu bilgi ve hizmetlerinin arzu edilen düzeyde etkileşim, katılım, şeffaflık, erişilebilirlik sağladığını söylemek mümkün değildir (Özbek, 2007: 39).

Türkiye’de e-devlet çalışmaları için hızlı bir adım atılmış, acil eylem plânı kapsamında E-Dönüşüm Türkiye Projesi’ne 2003 yılında başlanmıştır. 27 Şubat 2003 tarihinde yayımlanan 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile E-Dönüşüm Türkiye Projesi’nin amaçları, kurumsal yapısı ve uygulama esasları belirlenmiş, Proje’nin koordinasyonu, izlenmesi, değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili olarak Devlet Plânlama Teşkilatı görevlendirilmiştir. 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi’yle yeni adıyla “E-Dönüşüm Türkiye” Projesi’nin başlıca hedefi; “Vatandaşlara daha kaliteli ve hızlı kamu hizmeti sunabilmek amacıyla; katılımcı, şeffaf, etkin ve basit iş süreçlerine sahip olmayı ilke edinmiş bir devlet yapısı oluşturacak koşulların hazırlanmasıdır” şeklinde belirlenmiştir (www.ebiko.org, 09.03.2014).

Bu Proje ile birçok e-devlet uygulamasının temeli atılmış ve faaliyetler başlamıştır. Türkiye’de e-dönüşüm politikası çerçevesinde, tüm e-uygulamalara tek merkezden erişimin amaçlanması resmi olarak e-devlet portalı ya da e-devlet kapısı 18 Aralık 2008’de açılmıştır (www.trthaber.com, 09.03.2014).

Ülkemizde kamu yönetiminin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması bakımından şeffaflık, hesap verilebilirlik, hız, güven ve kalite gibi unsurların daha yüksek seviyelerde sağlanması yönünde uygulanan ve e-devlet hizmeti veren bazı kamu kurum ve kuruluşların e-devlet uygulamalarında yer alan en önemli projeleri, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi Projesi (MERNİS), Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi (KPS), Adres Kayıt Sistemi (AKS), Dijital Arşiv Projesi (DAP), Web Tabanlı Saymanlık Otomasyon Sistemi (Say2000i), Emniyet Bilgi Sistemi Projesi (POL-NET), Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP), Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi Projesi (TAKBİS) ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) olarak sıralanmaktadır.

2.8.1. Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi Projesi (MERNİS)

Nüfus işleri, vatandaş ve devlet arasındaki ilişkilerde önemli bir belirleyicidir. Birey tüm hayatı boyunca eğitim, sağlık, askerlik, güvenlik gibi pek çok alanda devlet ile ilişki içerisinde. Bu alanlardaki işlemlerinde bireyin nüfus kayıtları önemlidir. Her kurum kendisi ile ilgili olan işlemlerde bireyden nüfus kayıtları ile ilgili bilgiler istemektedir. Bu da bireyin her işi için başvurduğu kurumda ayrı ayrı nüfus bilgilerini vermesi demektir ki hem maliyet hem de zaman bakımında bir israf söz konusu olmaktadır. Oysa kamu yönetiminde reform çalışmaları ile bireye yönelik hizmet ve işlerde kolaylık, ucuzluk, hız ve kalite hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde de bilgi ve iletişim teknolojileri en önemli araçlardır. Gelişmiş ülkelerde vatandaş-devlet ilişkisinin önemli bir bölümü artık bilgisayar üzerinde sağlanmaktadır. Ülkemizde e-devlet çalışmalarına öncelikle internet sitelerinin kurulması ile başlanmış daha sonra hazırlanan e-devlet projeleri ile geliştirilmiştir.

E-devlet projelerinin başında İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nce yürütülen Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi(MERNİS) gelmektedir. Bu proje, Türkiye'deki tüm vatandaşların nüfus kayıtlarının bilgisayar ortamında saklanması sağlamaktadır (Eroğlu, 2006: 83).

Devletin zorunlu olarak tutması gereken temel iki kayıt vardır. Bunlardan biricisi vatandaşın kaydı, ikincisi ise toprak kayıdır. Eğitim kurumlarında, sigorta kurumlarında, resmi ve özel kurum ve işyerlerinde, emniyet makamlarında, askerlik şubelerinde, vergi ve tapu dairelerinde kişilere ve bazen de ailelerini ilişkin tutulan kayıtların ana kaynağı kişinin kimliğini belirleyen bir başka kayda dayanılarak

yapılmaktadır. Bu bağlamda doğal olarak kişilerin hukuken de var olmasını sağlayan ve resmen kanıtlayan nüfus kayıtları ve bu kayıtların tutulmasına ilişkin nüfus hizmetleri ile karşılaşılmaktadır.

Nüfus hizmetleri, kişinin kimliğine, aile ve vatandaşlık durumuna ilişkin bilgilerin saptanması ve kaydedilmesi olarak tanımlanabilir. Kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medeni durumuna, uyrukluğuna ve bunlardan gelebilecek değişiklere ait tabi ve hukuki olayların belirlenip saptanması, bu amaçla düzenlenmiş kütüklere (özel defterlere) yazılması, korunması ve istenildiği zaman ilgililere ve resmi kuruluşlara verilmesine ilişkin hizmetleri geliştirmek büyük önem taşımaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı, 2000: 128).

MERNİS Projesi fikri 5 Mayıs 1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun ile doğmuştur. Bu Kanun'a 3080 Sayılı Kanun'la eklenen ek 4. Madde'de bilgi alışverişini kolaylaştıracak ve kayıtlar arasında bağ oluşturacak bir numara sistemi öngörülmüştür. Bu sistem 1976 yılında Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından projelendirilmiştir (Eroğlu, 2006: 87).

1980'li yıllara gelindiğinde Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ne (ODTÜ) ihale edilen Proje'nin 1982 yılında uygulama çalışmaları başlamıştır. 1982-1996 yılları arasında da bu çalışmalara devam edilmiştir. 1990'ların sonlarına doğru Dünya Bankası, MERNİS Projesi'ni özelleştirme ve Sosyal Güvenlik Ağı kapsamına almış ve proje fizibilite çalışması yapılmıştır (Uçkan, 2003: 290; Feslihan, 2003: 22).

30 Kasım 1997 tarihinde milletvekili dağılımının belirlenmesi ve projenin hayata geçirilmesi için gerekli bilgilerin derlenmesi amacıyla 4300 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile sağlanan ödeneğin kullanılması ile MERNİS Projesi hız kazanmıştır. Yine aynı yıl içinde MERNİS Projesi yönetim şeması oluşturulmuş ve Dünya Bankası, MERNİS projesine kaynak aktarmıştır.

Gerekli kaynaklar sağlandıktan sonra 1997 – 1999 yılları arasında Genel Müdürlük ve 923 İlçe Nüfus Müdürlüğü'nün altyapısı tamamlanarak bilgisayar sistemleri ve Genel Müdürlük ile İlçe Nüfus Müdürlüklerinde bulunan Sunucu ve Kişisel Bilgisayarlar İşletim Sistemleri ve Veri Tabanı Yönetim Sistemleri kurulmuştur. Altyapı ve sistemler tamamlandıktan sonra da bilgisayara aktarma işlemleri başlamış ve 1997-1999 yılları arasında nüfus kayıtları bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

1998 yılında ilçe nüfus müdürlüklerine destek vermek amacıyla Acil Destek Merkezi (call center) kurulduktan sonra 1998-2000 yılları arasında MERNİS uygulama yazılımları gerçekleştirilmiştir.

MERNİS Projesi'ni yürütecek personele yönelik olarak 1997-2002 tarihleri arasında 6500 personele bilgisayar teknolojileri konusunda eğitim verilmiştir.

Eğitim tamamlanmasını takiben mevcut nüfus personeli ile hazırlanan veri giriş programının kullanılarak nüfus bilgilerini bilgisayara aktarma çalışmalarına 1998 yılında başlanmıştır. 1999 yılı sonu itibariyle yoğun bir çalışmadan sonra 122.145.860 kişinin kaydı girilmiştir. Kayıtlar girildikten sonra isim benzerliğinden kaynaklanan sorunların ortadan kaldırılması, kimlik tespitinin hızlı bir şekilde yapılması, kişinin doğumundan itibaren tüm işlemlerinin ortak numara ile yürütülmesi, kamu kuruluşları arasında bilgi alışverişinin kolaylaştırılması, vatandaşa daha hızlı hizmet verilmesinin sağlanması amaçlarıyla, 28 Ekim 2000 tarihinde, her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına tek bir kimlik numarası verilmiştir. TC Kimlik Numarası bilgi içermeyen 11 haneli bir sayıdan oluşmaktadır. Kimlik numarasının doğruluğunun sağlanması amacıyla son iki rakam sağlama alanı olarak kullanılmaktadır. Bugüne kadar 560 kamu kurum ve kuruluşuna kendi sistemlerinde kayıtlı kişilere ait TC Kimlik Numaraları transfer edilmiştir. Vatandaşların kimlik numaralarını kolayca öğrenebilmeleri amacıyla, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde kimlik numarası öğrenme modülü bulunmaktadır. Kimlik numaralarının verilmesinden sonra ulusal ağın kurulması çalışmaları başlatılmıştır. İlçe nüfus idarelerinin merkezle on-line çalışmalarına olanak vermek amacıyla, MERNİS iletişimi ağının kurulması çalışmalarına 2002 Ocak ayı itibariyle başlanılmıştır (Feslihan, 2003:24).

Uygulama 18 Mart 2002 tarihinden itibaren öncelikle iki pilot ilde (Ankara, Kırıkkale) başlayarak daha sonra Türkiye genelinde yaygınlaştırılmıştır. 2002 yılı sonu itibariyle 923 İlçe Nüfus Müdürlüğü ve merkez on-line olarak çalışmaya başlamıştır.

MERNİS Projesi'nin uygulamaya geçmesi ile beraber Proje'nin vatandaşlara ve kamu kuruluşlarına tanıtımı büyük önem kazanmıştır. Bu kapsamda gerek yazılı basında, gerekse görsel medyada gerekli tanıtım programları yapılmış ve uygulamanın getireceği yararlar kamuoyuna anlatılmıştır.

Genel Müdürlüğün tanıtılması ve yapılan faaliyetlerin anlatılması ve TC Kimlik Numarası'nın kolayca öğrenilebilmesi amacıyla www.nvi.gov.tr adıyla bir internet sitesi faaliyete geçirilmiştir. 2006 yılının Nisan ayında kabul edilen Nüfus Hizmetleri Kanunu ile kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medeni durumuna, uyrukluğuna ve bunlardan meydana gelebilecek değişikliklere ait doğal ve hukuki olayların belirlenip saptanması, bu amaçla düzenlenmesi kütüklere yazılması, elektronik ortamda ulusal adres veri tabanının oluşturulması, nüfus kayıtları ile adres bilgilerinin

ilişkilendirilmesinin sağlanmasının amaçlanması MERNİS'in son aşaması olarak değerlendirilebilir.

Söz konusunun Kanununun 48. Maddesi'nde yerleşim yeri adresi ve diğer adreslere ait bilgilerin tutulmasına ilişkin politikanın oluşturulması, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması, idari birimlere göre genel uygulamaya geçiş tarihlerinin tespit edilmesi, ulusal adres veri tabanı ile MERNİS veri tabanının ilişkilendirilmesi ve adres bilgilerinin paylaşılmasına ilişkin işlemlerin kimler tarafından yürütüleceği belirtilmektedir (www.tbmm.gov.tr, 15.03.2014).

2.8.2. Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi (KPS)

Kimlik Paylaşım Sistemi (KPS), Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından tutulan kişi bilgilerinin, KPS veri tabanından elektronik ortamda güncel ve hatasız bir şekilde on-line paylaşılmasını sağlayan projenin adıdır (www.nvi.gov.tr, 16.03.2014).

MERNİS Projesi'yle oluşturulan merkezi veri tabanında tutulan kişi bilgilerinin elektronik ortamda kamu kurum ve kuruluşlarının paylaşımına açılması amacıyla gerekli çalışmalara 2003 yılı içerisinde başlanmıştır. Kimlik Paylaşım Sistemi'nin 2004 yılında uygulamaya konulması ile birlikte paylaşım ile ilgili yönetim ve güvenlik esasları da ayrıca belirtilmiştir. MERNİS Projesi'nin en önemli amaçlarından birisi de, merkezde oluşturulan veri tabanında kamu kuruluşlarına bilgi verilmesini amaçlayan Kimlik Paylaşım Sistemi'nin uygulamaya konulmasıdır. Bu kapsamda, merkezde veri tabanı oluşturulmuş bulunmaktadır. 2005 yılının Şubat ayında tamamlanarak uygulamaya konulan Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi ile birlikte tüm kamu kurum ve kuruluşlarına MERNİS veritabanı açılarak nüfus hizmetlerinde tekrar ve zaman kaybının önüne geçilmiştir.

Kurumların kendi verilerinde eksik olan T.C. Kimlik Numaralarını tamamlamaları ile farklı kurumlarda bulunan tek kişiye ait bilgiler arasındaki bağlantının T.C. Kimlik Numarası üzerinden yapılması sağlanmıştır. Elektronik ortamda yapılan tüm işlemlerde kimlik doğrulaması KPS üzerinden yapılabilmektedir.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nden yazışmalar ile alınan bilgiler elektronik ortamda alınabilmektedir. Bunun sonucunda çok hızlı ve güvenli bir şekilde güncel bilgilere ulaşılabilmektedir. Kurumların kendi uygulamalarına yapacakları ekler

ile çevrimiçi (on-line) sorgulama yapılabilmekte, beyan edilen kimlik ve nüfus olay bilgilerinin doğruluğu kontrol edilebilmekte, kurum uygulamasında doldurulması gereken alanlar KPS'den alınan veriler ile otomatik olarak doldurulabilmekte, yazışmalar ile alınan bilgiler tek tek işlenmek yerine, hazırlanacak uygulamalar ile toplu olarak işlenmesi sağlanabilmektedir.

2.8.3. Adres Kayıt Sistemi (AKS)

Nüfus idarelerince tutulan nüfus kütüklerinde kişilerin kimliğine ilişkin “adı soyadı, anne-baba adı, doğum yeri, doğum tarihi ve nüfus olaylarına ilişkin bilgiler” ile kişinin kaydına ulaşılmasını sağlayan Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası ve kayıtlı olduğu yere ilişkin il, ilçe, köy, mahalle, cilt, hane gibi bilgiler yer almaktadır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'na dayanılarak oluşturulan Adres Kayıt Sistemi ile Türk Vatandaşları ve Türkiye'de yaşayan yerleşik yabancıların yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin elektronik ortamda merkezi bir yapı içerisinde güncel olarak tutulması ve adres konusundaki dağınıklığa son verilmesi öngörülmüştür. Türk Medeni Kanunu'nun 19 uncu maddesi gereğince “yerleşim yerinin tekliği” ilkesi doğrultusunda Adres Kayıt Sistemi'nde de kişinin Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası ile eşleştirilen tek bir yerleşim yeri adresi (ikametgah) mevcuttur. Türk Medeni Kanunu'nun 20 nci maddesinde “bir yerleşim yerinin değiştirilmesi yenisinin edinilmesine bağlıdır” hükmü gereğince bir kişinin sistemde kayıtlı bulunan daha önceki adresi yeni adres beyanı ile otomatik olarak arşivlenmek üzere silinmektedir (www.nvi.gov.tr, 16.03.2014).

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 50 nci maddesi ile adres değişikliği bildirimlerinin şahsen, posta ya da elektronik imza yoluyla yapılması öngörülmüştür. Yerleşim yeri ve diğer adres değişiklik bildirimleri elektronik ortamda söz konusu projenin Kurumu olan Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Web Sayfası'ndan da gerçekleştirilebilmektedir.

2.8.4. Dijital Arşiv Projesi (DAP)

Nüfus Genel Müdürlüğü'nün 2010-2014 yıllarını kapsayan stratejik amacı doğrultusunda kağıt ortamında bulunan belgelerdeki verilerin elektronik ortama aktarılmasını gerçekleştirmek üzere TÜBİTAK tarafından desteklenmesi kabul edilen Dijital Arşiv Projesi (DAP) 110G108 numaralı proje olarak AR-GE projesi destekleme kapsamına alınmış olup, çalışmalar TÜBİTAK-BİLGEM ile birlikte yürütülmektedir.

Mevcut belgeler dışında yıllık olarak ortalama 4 milyon civarında özel kütük merkeze gelmektedir. Projenin bitiminden sonra da belgelerin taranması faaliyetleri sürdürülecektir. Bu yönüyle proje bir yandan sürekliliğini devam ettirecektir. Ayrıca matbu belgelerde karakter okuma işlemini gerçekleştirmek üzere OCR (Optical Character Recognition) yazılımı proje kapsamında kullanılacaktır.

Bu proje ile;

- Vatandaşlardan, Mahkemelerden ve diğer kurumlardan gelen taleplere daha hızlı cevap verilecek bir yapının kurulması,
- Arşivlenmiş olan kağıt ortamındaki belgelere ulaşılması, arşivden çıkarılarak çoğaltılması ve tekrar arşivlenmesi gibi iş akışından doğan zaman ve iş gücü kaybının önlenmesi ,
- Kağıt ortamındaki belgelerin kurumsal fonksiyonlara ve asli düzene uygun olarak sayısal ortamda indekslenmesi,
- Belgelerin fiziki kullanımından kaynaklanan yıpranmanın ve yok olmanın önüne geçilmesi, böylece belgelerin yok olmasından doğacak kurumsal sorumlulukların ve hak mahrumiyetlerinin önlenmesi,
- MERNİS gibi diğer e-devlet projeleriyle birlikte çalışabilirliğine imkan tanıyan alt yapının oluşturulması amaçlanmıştır (www.nvi.gov.tr, 16.03.2014).

2.8.5. Say2000i Projesi

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü (MGM), 3 Mart 1999 Tarihi'nde Say2000i "Web Tabanlı Saymanlık Otomasyon Sistemi" Projesi'ni başlatmıştır. İhale süreçleri tamamlanmış, merkez ve saymanlıklarda kurulum çalışmaları ile kabul işlemleri bitmiş, uygulamaya geçiş aşamaları ise tamamlanmış olan bu proje ile yurt çapında devletin giderlerini yapan ve gelirlerini toplayan 1500 civarında saymanlığın

tamamının bir yıl gibi kısa bir süre içerisinde (2001 yılı sonuna kadar) otomasyona geçirilmesi, devletin muhasebe bilgilerinin günlük olarak izlenebilmesi, devletin özel sektör şirketleri standartlarında mali tablolar (bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu) üretebilmesi, ekonomi yönetimine etkin karar destek mekanizmaları sunulması, tüm kamu çalışanlarının personel ve maaş bilgilerinin merkezi bir veri tabanında tutulması ve maaşların merkezden hesaplanabilmesi, sağlık harcamalarının merkezi veri tabanı üzerinden izlenebilmesi ve güncel sorunlara kısa vadeli çözümler üretilmesi hedeflenmiştir (Feslihan, 2003:166).

Haziran 1999'da, Muhasebat Genel Müdürlüğü bünyesindeki 16 programcı tarafından, 3 aylık bir çalışma ile Say2000i Projesi'nin pilot uygulama yazılımı çalışmaları sonuçlandırılmıştır. Daha sonra pilot saymanlıklarda yapılan uygulamalar, bir yıla yakın süren program optimizasyon çalışmaları ve yeni modüller eklenmesi suretiyle yazılım geliştirme çalışmalarına devam edilmiştir. Say2000i tasarım olarak açık sistemlere dayalı olduğundan, bu tür iyileştirme çalışmaları sürekli devam edecektir. Aynı anda ülke çapında 6000 kullanıcıya hizmet vermesi planlanan Say2000i projesi'nde şu an mevcut en gelişmiş bilgisayar ve iletişim teknolojileri kullanılmıştır. Proje, dünyada söz konusu teknolojilerin kullanılabilirdiği sayılı projelerden birisidir (Dener, 2014).

2.8.6. Emniyet Bilgi Sistemi Projesi (POL-NET)

“Bugün git yarın gel değil, şimdi” sloganı ile Genel Müdürlük tarafından yürütülen bilişim projeleri, POLNET adı altında birleşmiş, emniyet teşkilatının hizmet alanına giren çok sayıda proje ve bilgi sisteminden oluşmaktadır. Emniyet teşkilatı tarafından yürütülen hizmetlere bilişim desteği vererek; görevin süratli, güvenilir ve etkin bir şekilde yerine getirilmesini ve vatandaşların zamanında, kaliteli ve kesintisiz olarak hizmet alabilmelerini sağlayan modern bir “Polis Bilgi Sistemidir” (www.egm.gov.tr, 20.03.2014).

POLNET, ulusal ve uluslararası bütün bilgi ağları ve bilgi bankaları üzerinde, sorgulama yapabilecek şekilde tasarlanmış, bilgi toplumu altyapısı projelerinin önemlilerinden birisidir. Eski sistemde birbirleriyle bağlantılı olmayan dağınık yapıda tasarlanan veri tabanları, POLNET ile şahıs, olay veya eşya ana başlıkları altında ortak bir veri tabanı halinde dizayn edilmiş olup polis uygulamaları açısından önem taşıyan

tüm bilgi tipleri, sistematik biçimde veri tabanına girilebilmekte ve sorgulanabilmektedir (www.caginpolisi.com.tr, 20.03.2014).

2.8.7. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP)

Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP) ile iş yükünün azaltılması, vergi dairesi çalışmalarında etkinlik ve verimliliğin artırılması ve bilgisayar ortamında toplanan bilgilerden sağlıklı bir karar, destek ve yönetim bilgi sisteminin oluşturulması amaçlanmıştır.

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın en önemli teknolojik altyapısını VEDOP oluşturmaktadır. İlk kez 1998 yılında uygulanmaya başlanılan VEDOP Projesi, bilgisayar teknolojisi olanaklarıyla vergi dairesi fonksiyonlarının tümünü içine alan bir bilgi işlem uygulamasının vergi dairelerine yaygınlaştırması ile bölge ve merkez network yapısının kurulması olarak tanımlanmıştır.

VEDOP Projesi, ilk aşamada 1998 - 2004 yılları arasında, 22 il merkezindeki 155 vergi dairesinde uygulanmıştır. VEDOP uygulamaları ile evrak girişinden başlayarak sicil, tahakkuk, tahsilât, düzeltme, tarh, takip, iade, araç tescil, muhasebe, özlük işlemleri gibi vergi dairesinin bütün işlemlerinin birbiriyle bütünleşmiş şekilde bilgisayar ortamında yapılması ve uygulamada kullanılan defter, belge ve çeşitli raporların bilgisayar yardımıyla hazırlanması sağlanmıştır.

İkinci aşama Vergi Dairesi Otomasyon Projesi (VEDOP-2) ile 2004 - 2006 yılları arasında kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması için önemli bir adım atılmış aynı zamanda mükelleflere daha kaliteli ve hızlı kamu hizmeti sunulması sağlanmıştır. VEDOP-2 ile otomasyon kapsamına dahil olmayan 283 vergi dairesi otomasyon kapsamına alınmıştır. Bunun yanı sıra VEDOP-2 kapsamında gelir müdürlükleri, vergi denetmenleri birimleri de otomasyona dahil edilmiş, e-beyanname, Veri Ambarı (VERİA), Motorlu Taşıtlar Vergisini Tahsile Yetkili Vergi Dairelerinin Otomasyonu ve Çağrı Merkezi sistemleri oluşturulmuş, genişleyen kapasite doğrultusunda merkez sunucuların altyapısı güçlendirilmiş ve Web Tabanlı Merkezi Vergi Dairesi Sistemi'ne (e-VDO) geçiş işlemleri başlatılmıştır (www.gib.gov.tr, 24.03.2014).

2007 yılında başlayan üçüncü aşama (VEDOP-3) ile e-VDO (İnternet Tabanlı Vergi Dairesi Otomasyonu) uygulamalarının 301 vergi dairesine ve 585 malmüdürlüğü gelir servisine yaygınlaştırılması, takdir komisyonlarının otomasyon kapsamına

alınması, vergi dairesi başkanlıkları, nakil vasıtaları vergi daireleri, süreksiz yükümlülükler vergi daireleri ve gelir müdürlüklerinin ilave donanım ihtiyaçlarının karşılanması, arttırılan kapasite doğrultusunda sunucu altyapısının güçlendirilmesi çalışmaları tamamlanmıştır.

2010 yılı sonu itibariyle 448 vergi dairesi, Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı ve 585 malmüdürlüğü e-VDO kapsamında bulunmaktadır. Böylece Gelir idaresi Başkanlığında otomasyon kapsamına alınmayan birim kalmamıştır (Bilginli, 2011: 2).

2.8.8. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi Projesi (TAKBİS)

Ülke genelinde mülkiyet bilgilerinin bilgisayar ortamına aktarılıp her türlü sorgulamanın yapılabilmesini amaçlayan en temel e-devlet projelerinden birisidir. Projenin amacı, Türkiye genelinde Tapu ve Kadastro kayıtlarının bilgisayar ortamına aktarılarak tüm faaliyetlerin bilgisayar sistemi üzerinden yürütülmesi, böylece gerek özel, gerekse kamu taşınmaz mallarının etkin biçimde takip ve kontrolünün sağlanmasıdır. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi ile vatandaşlara hizmetin güvenilir, güncel ve hızlı bir şekilde sunulması mümkün olmaktadır.

TAKBİS;

- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün tapu ve kadastro tekniği ile ilgili işlemlerini standartlaştırarak Tapu Sicil ve Kadastro Müdürlüklerinde yürütülen işlemlerin mevzuata uygun bir şekilde ve bilgisayar ortamında yürütülmesini sağlayan;
- Geliştirilen uygulama yazılımlarına dahil edilen kontrol ve uyarı mekanizmaları ile memurun yaptığı işlemle ilgili en son mevzuat desteği sağlayan, yapılan işlemle ilgili açıklayıcı bilgi sağlayarak kendi ekranı üzerinden Bilgisayar Destekli Eğitim imkanı getiren;
- Üretilen verilerin Genel Müdürlükte kurulacak sisteme aktarılmasıyla entegre bir yapı oluşturan, mevzuat değişikliği yapılması halinde vatandaşın satış benzeri işlemleri Türkiye'nin herhangi bir yerinden yapabilmesini olanaklı kılan;
- Müdürlüklerin ve müdürlük personelinin performansının üst hiyerarşi tarafından izlenebilmesini sağlayan;

- Memur insiyatifini ortadan kaldırarak işlemlerin yasal mevzuata uygunluğunu, vatandaşa en kısa sürede ve doğru sonuç sağlayarak, devletle vatandaş arasında zaman içinde yıpranan güven duygusunu geliştiren;

- Merkezde oluşan bilgileri kullanarak Bölge Müdürlükleri ve Genel Müdürlük merkez birimleri için karar destek fonksiyonları ve raporları üreten;

- Herhangi bir kamu kuruluşu için taşınmaz ile ilgili stratejik konularda anlık istatistiki sonuçlar üreten;

- Milli Güvenlik açısından yabancı mülkiyetindeki taşınmazlar, yabancıların hangi yörelerde taşınmaz hareketinde buldukları, yoğunlaştıkları hususunun merkezden ve kolaylıkla izlenmesine olanak veren;

- Tarım bilgi sistemine ve doğrudan gelir desteğine Çiftçi Kayıt Sistemi'ne doğru ve güncel bilgi tabanı oluşturan;

- Mali suç araştırmaları ve mal varlığı sorgulamalarını tek bir merkezden yaparak, mali suçlarla ilgili sorgulamaların en kısa sürede sonuçlandırılarak, rüşvet ve yolsuzlukla mücadelede devletin etkin denetimini sağlayan;

Tüm bu işlemleri Coğrafi Bilgi Sistemi/Arazi Bilgi sistemi mantığında gerçekleştiren entegre bilgi sistemidir (www.tkgm.gov.tr, 24.03.2014).

2.8.9. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)

UYAP; günümüzün gerekli tüm teknolojik gelişmeleri kullanılarak, Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatının, bağlı ve ilgili kuruluşlarının, adli ve idari tüm yargı birimlerinin donanım ve yazılım olarak iç otomasyonunu ve benzer şekilde bilgi otomasyonu sistemlerini kurmuş olan kamu kurum ve kuruluşları ile dış birim entegrasyonunu sağlayan ve e-dönüşüm sürecinde e-devletin e-adalet ayağını oluşturan bir bilişim sistemidir (www.uyap.gov.tr, 02.04.2014). Çalışmanın ana eksenini oluşturan UYAP üçüncü bölümde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

BÖLÜM III

ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ

Bu bölümde Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın tarihçesi, amacı, hedefi, aşamaları ve faydalarından bahsedilip, UYAP Hizmetleri, UYAP Yardım Masası, UYAP Bilgi Sistemleri, UYAP Bilgi Sistem Modülleri, UYAP Bilgi Güvenliği konuları hakkında bilgi verilerek UYAP'ın almış olduğu ödül ve başarı durumuna değinilecektir.

3.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi

Günümüzde, vatandaşa sunulan hizmetin hızı, güvenilirliği ve performansı, bilişim teknolojilerinin ne kadar efektif kullanıldığı ile orantılı olduğundan bakanlıkça verilen adalet hizmetlerinin Edirne'den Hakkari'ye tüm Türkiye genelinde bir bütün olarak en iyi şekilde yürütülmesinde içinde bulunulan bilişim çağının sunduğu teknolojik gelişmeler ve imkanların kapasitesinin önemi büyüktür. (Kuzu, 2011: 56).

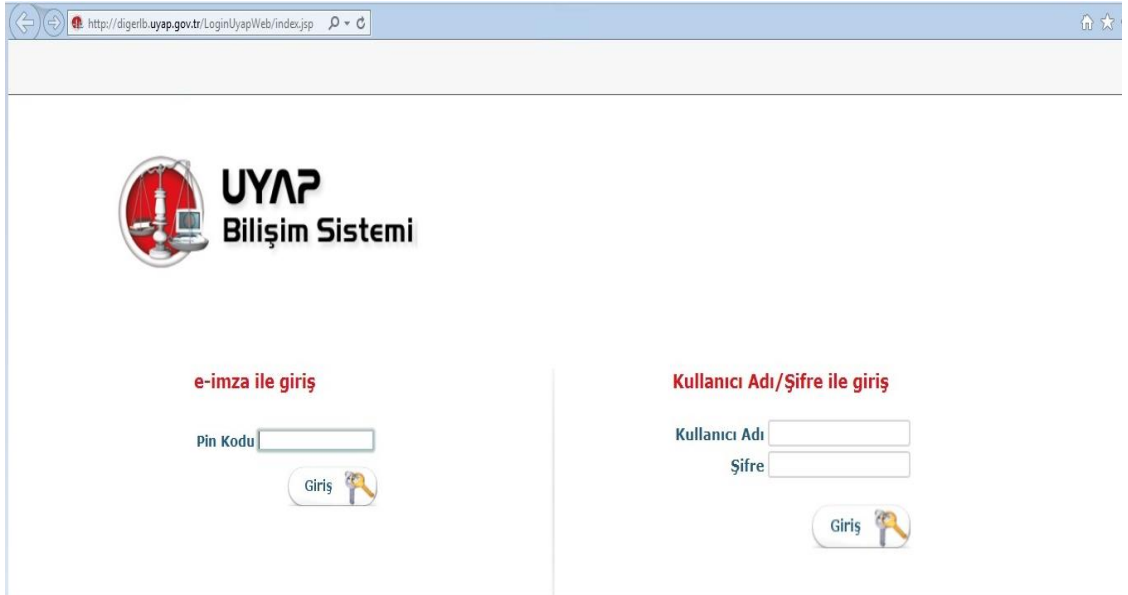
Anayasanın 141. maddesinde öngörüldüğü gibi, adalet hizmetlerinin hızlı, güvenilir, etkin ve ekonomik olarak yürütülmesi yargının görevidir. Bu görevin en az maliyetle ve mümkün olan en hızlı yolla sonuçlandırılması için mahkemelerin, cumhuriyet başsavcılıklarının ve diğer yardımcı birimlerin çağın en son teknolojik olanaklarını kullanmaları gerekmektedir (Özker, 2010: 44).

Bilişim teknolojileri söz konusu olunca, kurumların üretkenliğini ve verimliliğini arttırmak için geliştirilen; ölçeklenebilir, çoklu-kullanıcı ve iş odaklı sistemler olan Yönetim Bilişim Sistemleri gündeme gelmiş ve Adalet Bakanlığı'nca, adalet hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülmesi için, Yönetim Bilişim Sistemleri'nin örneklerinden biri olan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'nin uygulamaya geçirilmesine karar verilmiştir (Kuzu, 2011: 56).

Adalet Bakanlığı'nın UYAP Ulusal Yargı Ağı Projesi, yeryüzünün en ileri, en büyük bilişim sistemlerinden biridir. Çünkü bu sistem bütün Türk yurttaşlarına internet ortamında web üzerinden işyerlerinde, evlerinde çevrimiçi dilekçe ile devlet katında hakkını arama, dava açma, devlet'i sorgulama, denetleme, yargı ve icra uygulamalarıyla ilgili süreçlerdeki aşamaları izleme olanağı vermektedir. Birimsel (üniter) yapıda örgütlenmiş, tek merkezden yönetilen devletler arasında, Türk Ulusu, 70 milyonu aşan nüfusuyla en büyük uluslardan biridir (Köksal, 2008: 2).

UYAP, kullanıcılarının kıymetli vakitlerini bürokratik işlemlerden öte dikkatlerini asıl işlerine vermelerini, adaletin daha hızlı tecelli etmesinin sağlanmasını dava masrafları ile yargı giderlerinin azaltılarak kadro açığından kaynaklanan yükü hafifletmek, personelin moralinin arttırmak ve kaynakları etkin bir şekilde kullanmak üzere geliştirilmiş olan bir projedir (Güneş, 2012: 56).

Şekil 1: UYAP Bilişim Sistemi Giriş Ekranı

Kaynak: www.digerlb.uyap.gov.tr, 02.04.2014

E-devlet mekanizmasının gereksinimleri karşılayacak şekilde bir e-kurum uygulaması olan UYAP, adaletin daha ekonomik, hızlı ve gecikmeksizin yerine getirilerek vatandaşın mağdur olmasını engellemek, Türkiye Cumhuriyeti Adli

Sistemi'nin işleyişinin güvenilirliğini ve doğruluğunu koruyarak yargıya hız kazandırmaktadır (www.uyap.gov.tr, 02.04.2014).

Özetle UYAP, getirmiş olduğu bir çok yenilik ile yargı çalışanların işlerine odaklanmalarını sağlayan, yargı sisteminin işleyişine hız kazandıran Türk yargısı için vazgeçilemeyecek kadar çok önemli olan bir e-devlet projesi olarak tanımlanmaktadır.

3.2. Ulusal Yargı Ağı Projesinin Tarihçesi

Adalet Bakanlığı e-devlet sisteminin bir parçası olan e-kurum uygulamalarıyla e-adalet sisteminin kurulması için zaman kaybetmeden adaletin en doğru şekilde yerine getirilmesini, vatandaşın mağdur olmayacak şekilde doğru ve güvenilir olarak bilgilendirilmesini, Türkiye Cumhuriyeti Adli Sistemi'nin işleyişinin güvenilirliğinin ve doğruluğunun korunmasını amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşabilmek için UYAP çeşitli safhalardan geçerek günümüzdeki şeklini almıştır.

Ülkemizde adalet sahasında ilk otomasyon çalışmaları 1998 yılında başlamış, böylece adalet hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülmesi amacıyla; üretkenliği ve verimliliği arttırmak için UYAP adı altında çoklu-kullanıcılı ve iş odaklı bir sistemin uygulamaya geçirilmesine kararı verilmiştir (Güneş, 2012: 57).

1999 yılında Bilgi İşlem Daire Başkanlığı kurulmuştur. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'nın kurulmasıyla bakanlık ve taşra birimlerinin donanım ve yazılım olarak otomasyona geçirilmesi, bilgi paylaşımı, adalet hizmetlerinin daha hızlı verilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ortaya çıkan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) zaman içerisinde E-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin hız kazanması ile e-devletin bir uzantısı olan e-kurum uygulamasına dönüşmüştür (www.uyap.gov.tr, 02.04.2014).

UYAP çatısı altında yüksek yargı organları ve yargı için bilgi temininde vazgeçilmez özellikte bulunan kurumlar da sisteme dahil edilmiş, bunun için Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilatı ile birlikte tüm mahkemeler, Cumhuriyet Başsavcılıkları ve İcra Daireleri'ni de içine alacak şekilde Türkiye geneli için geniş bir bilgisayar ağı (WAN) kurulmuştur (Batır, 2013: 60).

UYAP Bilişim Sistemi 2000 yılında iki aşamalı olarak başlatılmış bir proje olup, 2001 yılında Adalet Bakanlığı Merkez Birimleri'nin otomasyonunu sağlayan UYAP I projesi tamamlanmış, 2005 yılında adli ve idari yargı birimleri, adli tıp ve ceza tevkif

evlerinin otomasyonunu kapsayan UYAP II tamamlanarak faaliyete geçirilmiştir. Yargıtay'da UYAP yazılımlarını kendisine uyarlayarak UYAP Bilişim Sistemi içerisinde yer almıştır (www.uyap.gov.tr, 02.04.2014).

Bu Proje'nin tamamlanması ile adli faaliyetler için gerekli işlemler bilgisayar ortamında yapılmış, bakanlık merkez ve taşra birimleri arasında bilgi alışverişi elektronik ortamda gerçekleşmiş, vatandaşa internet üzerinden hizmet sağlanarak, ilgili birimlerden beklenen bilgiler daha hızlı temin edilmiştir. Bu sistemin en önemli taraflarından biri de, Adalet Bakanlığı personeli dışında avukatlar ve vatandaşların da bu sistemden faydalanabilmesidir (Karşlı, Gürsul ve Kartal, 2009: 3).

Bugün itibariyle UYAP ülkemizde yargı birimlerinin yaklaşık % 100'ünde kullanımda olup, her türlü yargısal ve idari faaliyetler bu sistemle elektronik ortamda yürütülmektedir.

3.3. Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin Amacı

UYAP'ın ana amacı, zaman kaybetmeden adaletin yerine getirilerek vatandaşın mağdur olmasını engellemek, Türkiye Cumhuriyeti Adli Sistemi'nin işleyişini, güvenilirliğini ve doğruluğunu en azami düzeyde sağlayarak yargı sistemine hız kazandırmaktır (www.uyap.gov.tr, 07.04.2014).

UYAP'ın diğer amaçları ise şöyle sıralanmaktadır:

- Hızlı, etkin, güvenilir, adil, verimli, şeffaf ve etik değerlere uygun bir yargılama mekanizması oluşturmak;
- Her türlü idari faaliyetler, denetim, teftiş ve soruşturmaları hızlı ve etkin bir şekilde yürütülebilmek;
- Doğru ve tutarlı bilginin mevzuatın tanıdığı yetkiler çerçevesinde istenilen zamanda hızlı ve kolayca elde edilmesini ve paylaşımını sağlamak;
- İş süreçlerinin hızlandırılmasını, elektronik arşivin oluşturulmasını, avukatların ve vatandaşların yargı hizmetlerinden internet aracılığıyla daha hızlı ve kolay yararlanmalarını sağlamak.

UYAP'ın amaçlarına bakıldığında sadece adalet alanında yer alan bilgilere erişim hızı ve kolaylığı değil, ayrıca adalet işleriyle ilgili işlemlerin hızlı, kolay, ekonomik, güncel ve güvenilir bir şekilde yapılmasının da amaçlandığı görülmektedir.

Her yenilikte olduğu gibi UYAP'ın nihai amacı da insandır. İnsanı hedeflemeyen yatırımlar toplum için fazla anlam ifade etmezler. Her devlet kendisini oluşturan insanlardan aldığı onlara tekrar verdiği sürece yaşar. Bu açıdan UYAP'ın amacı adalet alanında insanların yaşamlarını kolaylaştırmaktır (Kaya ve Güneş, 2011: 4).

3.4. Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin Hedefi

UYAP'ın hedefi; e-dönüşüm ve e-devlet sürecinde gerekli tüm teknolojik gelişmeleri kullanarak Adalet Bakanlığı Teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşları ile tüm yargı ve yargı destek birimlerinin, donanım ve yazılım olarak iç otomasyonunu ve benzer şekilde bilgi otomasyonu sistemlerini kurmuş kamu kurum ve kuruluşları ile entegrasyonunu sağlayarak e-devlet yapısının adalet ayağını (e-Adaleti) oluşturmak ve kurumu kağıtsız ofis ortamına taşımaktır (Kaya ve Güneş, 2011: 4).

UYAP'ın hedefi, kullanıcılarının vakitlerini bürokratik işlemlerden öte asıl işlerine vermelerini, adaletin daha hızlı tecelli etmesini, dava masrafları ile yargı giderlerinin azaltılmasını, kadro açığından kaynaklanan yükün hafifletilerek personelin motivasyonunun artırılmasını ve kaynakların etkin kullanımını sağlamaktadır (www.uyap.gov.tr, 15.04.2014).

3.5. Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin Aşamaları ve Kapsamı

Proje kapsamının ve mevcut ihtiyaçların tespiti amacıyla öncelikle fizibilite çalışmaları yapılmış, çalışmalar sonunda düzenlenen rapora göre, projenin kısa bir sürede bitirilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Böylece çalışmalar yıllara yayılarak, merkez ve taşra olmak üzere iki aşamada ve öncelikle pilot ve test birimlerinde gerçekleştirilmiş ve daha sonra yaygınlaştırılmıştır.

Merkez aşaması "UYAP I" ve taşra aşaması "UYAP II" olarak adlandırılmıştır (Kaya ve Güneş, 2011: 5).

3.5.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi Merkez Aşaması (UYAP I)

UYAP I projesi, Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilâtı ve bağlı birimlerinin yargı ve yargı destek faaliyetlerinin hızlı ve etkin bir şekilde otomasyona geçirilmesini amaçlamıştır.

Bu kapsamda, Merkez Teşkilat Bünyesi'nde bulunan 6 binada yapısal kablolama ve ağ cihazları kurulumu tamamlanmıştır. 23 birimin analiz çalışmaları yapılarak, bu analiz çalışmaları doğrultusunda yazılım kodlama faaliyetlerine hazırlık amacıyla sistem tasarım çalışmaları UYAP I Adalet Bakanlığı Merkez Otomasyonu Projesi 28 Eylül 2000 tarihinde başlamış; yazılımlar, 31 Aralık 2001 tarihinde tamamlanarak işleme alınmıştır. 33 alt sistem kapsamında web tabanlı yazılımlar geliştirilmiş, Evrak akışları Döküman Yönetim Sistemi (DYS) ile elektronik ortama alınmış; kanun, yönerge, genelge ve mevzuatlara anında erişimi sağlayan bilgi bankası oluşturulmuş ve sanal tartışma ortamı hazırlanmıştır. Halen garanti kapsamında hizmete devam edilmektedir. Sanal Özel Ağ(VPN) ile taşra erişimi alt yapısı kurulmuş, 2.500 personele uygulama ve DYS eğitimi verilmiştir.

UYAP I Projesi'nin gerçekleştirilmesiyle Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilatı'nda her türlü veri, bilgi ve belge akışı ile doküman yönetiminin ulusal yargı ağı aracılığı ile gerçekleştirilmesi sağlanmış, birim faaliyetleri hız kazanmıştır. Merkez ve taşra teşkilatındaki verilerin tek merkezde toplanması ile bilgilere hızlı ve sağlıklı ulaşım sağlanmıştır. Birim faaliyetleri belirli bir sıra içinde sürdürülerek birimler arası entegrasyon oluşturulmuştur. Böylece birimler arasında yaşanan veri tekrarları ve bilgi farklılıkları önlenmiştir. UYAP I Projesi Adalet Bakanlığı merkez birimleriyle hakim ve savcı adayları eğitim merkezinde uygulamaya alınmıştır. Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilatı ve bağlı kuruluşları birimlerinde;

- Günlük işlem ve yazışmaların bilgisayar yardımıyla yapılması,
- Tüm verilerin veri tabanlarında tutulup bilgisayar ağı (network) kurularak izlenmeye başlanması,
- Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilatı'nda gerçekleştirilen tüm personel, finans, tedarik, malzeme bilgileri ve cezaevlerine ait bilgilerin izlenebilmesi,

Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilatı içerisinde her türlü iç ve dış yazışmanın elektronik ortamda yapılması hedeflenmiştir (Kaya ve Güneş, 2011: 6).

3.5.2. Ulusal Yargı Ağı Projesi Taşra Aşaması (UYAP II)

UYAP II Projesi; Taşra teşkilatında bulunan tüm birimlerin yargı ve yargı destek faaliyetlerinin hızlı ve etkin bir şekilde otomasyona geçirilmesini amaçlar. Proje taşra teşkilatının gereksinimi doğrultusunda belli aşamalara bölünmüş ve bu aşamalara göre harf bazında isimlendirilmiştir.

UYAP II Projesinin hedefleri şu şekilde sıralanmaktadır (Kaya ve Güneş, 2011: 6):

- Taşra teşkilatında bulunan tüm birimlerin yargı ve yargı destek faaliyetlerinin hızlı ve etkin bir şekilde otomasyona geçirilmesi;
- Dış sistemlerle ihtiyaç duyulan veri alış-veriş entegrasyonunun sağlanması;
- Her türlü yazışma ve haberleşmenin elektronik ortamda yapılması;
- Davaların hazırlık aşamasından itibaren sonuçlanana kadar elektronik ortamda bakılabilmesi ve sonuçlandırılabilmesidir.

UYAP II Projesi'nin gerçekleştirilmesiyle Adalet Bakanlığı Taşra Teşkilatı'nda daha az hata, bilgilere kolay erişim, etkin ve entegre süreçler, dokümantasyon yönetimi, haberleşme ve paylaşım, elektronik ortamda yazışma ve gelen-giden evrak takibi, standart belge ve yazışma şablonları, istatistik ve raporların doğru ve güncel üretimi, diğer kurumlarla elektronik ortamda hızlı ve etkin bilgi alışverişi sağlanmıştır.

UYAP II Projesi'nin gerçekleştirilmesiyle internet erişimi, sanal tartışma ortamı, elektronik posta, veri güvenliği, sisteme veri girişinin sadece bir kere yapılması, sayısal imza kullanma olanağı, hakim ve savcılarının yetkileri dahilinde dosyalara adliye dışından erişebilmesi, hakim ve savcılarının kullanımı için içtihatlar, emsal kararlar, kanunlar, mevzuatlar gibi bilgi ve belgelerden oluşan veri bankası kullanımı sağlanmıştır (Kaya ve Güneş, 2011: 6).

UYAP II Projesi'nin gerçekleştirilmesiyle, sorgulanabilir ve kolay erişebilir doküman arşivi, değişen kanun ve yönetmeliklere uyarlanabilen sistem, ihtiyaca yönelik sorgulamalar, uyarılar ve raporlar, avukatların bürolarından yetkileri dahilinde dava dosyalarına erişebilmesi, hızlı ve etkin tevzi işlemleri, otomasyon ceza, harç ve diğer hesaplamalar, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin etkin olarak izlenmesi ve yönetilmesi sağlanmıştır.

UYAP II Projesi'nin gerçekleştirilmesiyle davalardaki usul ve maddi hataların en aza indirilmesi, herhangi bir suçtan aranan kişilerin tüm adli birimler tarafından anında görülebilmesi, adli sisteme kaydolun kişilerin, daha önce işledikleri suç, aldıkları

ceza, kimlik ve adres bilgilerine erişim, yıl sonu devir işlemleri otomatik olarak yapılabilmiştir (Kaya ve Güneş, 2011: 6).

3.6. Ulusal Yargı Ağı Projesinin Faydaları

UYAP, yargı sistemine adalet, hız, doğruluk, tutarlılık, şeffaflık, etkinlik ve verimlik getiren; zaman, maliyet ve işgücünden tasarruf sağlayan, usulsüzlük ve yolsuzlukları önleyen avantajlar getirmiştir. Özetlenecek olursa UYAP, yargı sistemine 3 temel noktadan verimlilik sağlamıştır. Bunlar;

- Zamandan Kazanç
- Maliyetten Kazanç
- İşgücünden Kazanç

Bu kazançları daha detaylı açıklamak gerekirse şöyle sıralanabilir:

- a. Yargıda etkinlik ve verimlilik olmuştur.
- b. Yargıda doğruluk ve tutarlık sağlanmıştır.
- c. Yargı hız kazanmıştır.
- d. Yargıda şeffaflık sağlanarak yolsuzluk ve usulsüzlüklerin önüne geçilmiştir.
- e. Avukatların tüm işlemlerine hız ve kolaylık gelmiştir.
- f. Vatandaşların evlerine kadar hizmet götürülmüştür.
- g. UYAP SMS Bilgi Sistemi ile yargıdaki işlemlere yeni bir soluk ve vizyon getirilmiştir.
- h. Yargıda maliyetten, emekten ve zamandan büyük oranda tasarruf elde edilmiştir.
- i. Kağıt üretiminin hammaddesi olan ağaç ihtiyacının azalmış olmasının yanı sıra ağacın kağıda dönüştürülmesi sırasında harcanacak olan enerji tasarrufu, su tasarrufu, hava kirliliği ve su kirliliğinin engellenmesi gibi önemli kazançlar sağlanmıştır (Kaya ve Güneş, 2011:8).

3.7. UYAP Hizmetleri

Uyap hizmetleri UYAP'ı kullanan birimlerin işlemlerini kolaylaştırmak amacıyla kullanmış oldukları program ve bağlantılardan oluşur. Bu hizmetler Döküman

Yönetim Sistemi (DYS), UYAP Kelime İşlemci, e-posta, serbest kürsü(sanal tartışma) ve internet-intranet şeklinde sıralanmaktadır.

3.7.1. Döküman Yönetim Sistemi

Adalet Bakanlığı, bilgi toplumunda yer almanın gereği olarak “e-devlet” sisteminin bir parçası olan “e-adalet” sisteminin kurulması için bilgi alışverişinin elektronik ortama taşınması, yazışmaların dökümantasyon yönetimi ile her türlü veri, bilgi ve belge akışının UYAP aracılığıyla gerçekleştirilmesi, evraklara mümkün olan yerlerde otomatik yön tanımlarının yapılarak evrak akışlarının hızlandırılması, yetki tanımları ve kanunlar çerçevesinde iş akış yönetiminin sağlanması Döküman Yönetim Sistemi (DYS) ile mümkün olmuştur (Züriyet, Pınar ve Bilgin, 2009: 71).

Döküman Yönetim Sistemi ve kısa ifade ile DYS’ler, sayısal ortamdaki bilgi, belge ve dokümanların organizasyonu ve yönetimini için geliştirilmiş uygulamalardır. Ayrıca sık sık geri dönüş yapılan fiziki ortamdaki evraklarınızın taranıp indekslenerek DYS içerisine almak bu belgelere hızlı ulaşımı sağlamaktadır.

DYS Döküman Yönetim Sistemi, DAYS Döküman Arşiv Yönetim Sistemleri, EBYS Elektronik Belge Yönetim Sistemleri, EDYS Elektronik Döküman Yönetim Sistemleri olarak bilinen bu sistemler aslında iç içe geçmiş birbirinden bağımsız olamayan uygulamalardır. Genel olarak işlevsellikleri hardcopy yani kâğıt ortamındaki evrakları farklı tarama yöntemleri ile sayısallaştıran ve elektronik ortama alınan bu dökümanları yasal saklama sürelerince saklama, intranet veya internetten kurum personellerine veya yetkisi olan kullanıcılar için araştırmaya açma, sorgulama, görüntüleme, raporlama gibi farklı servis ve modüllerden oluşan uygulama yönetim sistemleridir. Son yıllarda, orta ve büyük ölçekli firmaların gündeminde olan bu uygulamalar belirli ihtiyaçların ve bu ihtiyaçların oluşturduğu yüksek maliyetlerin minimum seviyede tutulması için geliştirilmektedir.

Kağıt üzerinde klasik usüller ile bilgiye erişim kurumlar için hem çok pahalı hem de aranan bilgiye ve belgeye zamanında ulaşamamak kurumlar için maddi, manevi ve prestij kayıplarına sebebiyet vermektedir. Günümüz rekabetçi ortamında bilgiye kolay erişim hayati bir önem taşımaktadır. Doküman Yönetim Sistemleri gelen giden evrakları, gelen faksları, müşteri yazı ve dilekçelerini, kurumsal formları, elektronik ortamda

tutarak, bilgi ve belgelere erişimi hızlandırarak verimliliği arttırmış ve karar verme süreçlerini hızlandırmışlardır (www.beyaz.net, 17.04.2014).

3.7.2. UYAP Kelime İşlemci

UYAP'ta tüm uygulamalarda yeni belge üretilmesi için Kelime işlemci (UYAP Editör) programı geliştirilmiştir. Kullanıcıların yazılı metin üretme gereksinimleri, ortak olarak kullanacakları bu program tarafından karşılanmaktadır. Editör, UYAP kapsamında bulunan tüm uygulamalarla entegre bir şekilde çalışmakta olup, sistemde önceden tanımlanan belge, yazışma ve doküman şablonları üzerine veri tabanında mevcut bulunan verileri otomatik olarak yerleştirdikten sonra izin verilen alanlar üzerinde değişiklik ve eklemeler yapılmasına, böylece kolay ve hızlı bir şekilde belge, yazı ya da dokümanın hazırlanmasına imkan vermektedir. Ayrıca editör programının bir diğer özelliği de UYAP uygulamalarından bağımsız bir şekilde lokal bir bilgisayarda da çalışabiliyor olmasıdır (Güneş, 2012: 83).

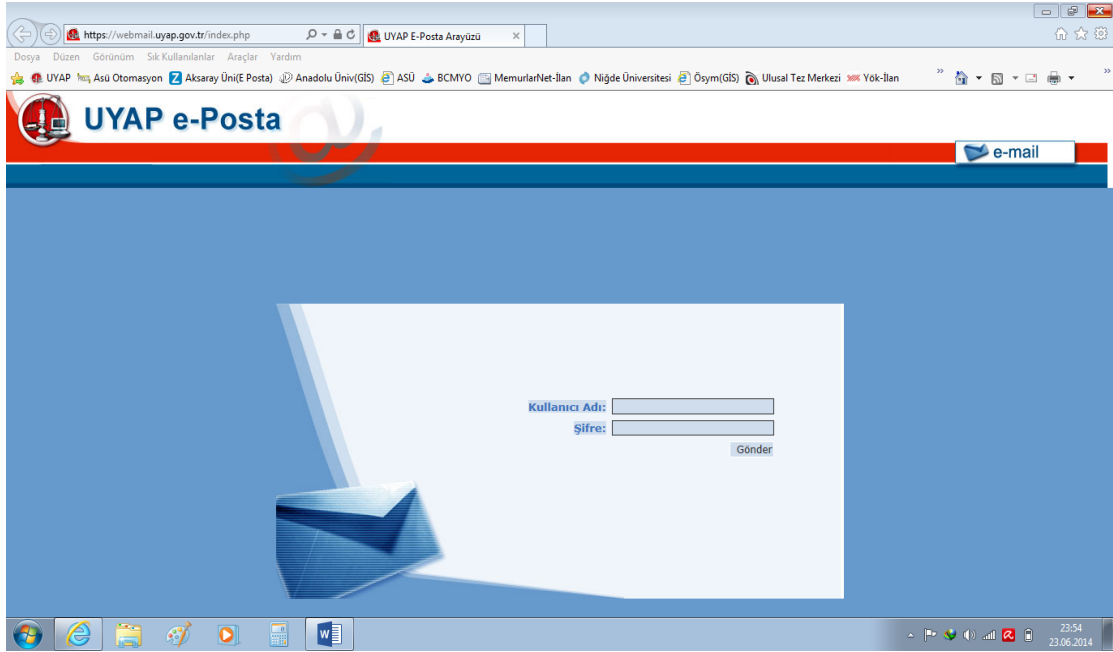
Kelime işlemci ekranına tıklanınca sistem boş doküman editörü açar. Açılan editörde bir word belgesinde yapabildiği her türlü işlem yapılabilir. Metin yazıldıktan sonra "Dosya" menüsünden "UYAP'a Kaydet" tıklanır. Yazılan metin sisteme kaydedilmiş olur (Kaya ve Güneş, 2011: 231).

UYAP Editörü sayesinde yargı sisteminde iş süreçlerinde, belgelerde birlik ve beraberlik sağlanmıştır. Örneğin; 50 sanıklı bir davada kâtip, gerekçeli kararı hazırlarken karar başlığına, sanıkların kimlik bilgilerini ve adreslerini tek tek yazmak zorunda değildir. Sistem bunları otomatik olarak veri tabanından çekip gerekçeli karar başlığına yazmaktadır.

3.7.3. E-Posta ve Serbest Kürsü (Sanal Tartışma)

UYAP kapsamında tüm personele @adalet.gov.tr uzantılı e-posta adresi tahsis edilmiş, ayrıca kullanıcıların e-posta hesaplarına internet ortamından da ulaşabilmeleri için web tabanlı olarak "http://webmail.uyap.gov.tr/" hizmete sunulmuştur.

Şekil 2: Uyap e-Posta Giriş Ekranı

Kaynak: www.webmail.uyap.gov.tr/index.php, 19.04.2014

Farklı uzmanlıklara göre e-posta grupları oluşturulmuş, böylece kullanıcıların hızlı iletişim kurmalarına, bilgi alış verişinde bulunmalarına ve sistemdeki yeniliklere daha hızlı ulaşmalarına olanak sağlanmıştır. Bunun yanında hâkim ve savcılar ile yargı personelinin hukuksal, mesleki, kültürel vb. konularda bilgi alış verişinde bulunabilmeleri amacıyla oluşturulan “Serbest Kürsü (Sanal Tartışma)” iletişim platformu (<http://tartisma.adalet.gov.tr/>) hizmete sunulmuştur. Kullanıcılara 7/24 internet erişim imkânı da verilmektedir (www.uyap.gov.tr, 19.04.2014).

3.7.4. İnternet – İtranet

İnternet küresel bir etkileşim kanalı; intranet ise planlı biçimde kısıtlanmış bir iletişim ortamıdır. İtranet, internet üzerine kurulmuş, genellikle üye veya çalışanlardan oluşan bir grubun kullanımına sunulmuş ağ yapısıdır (Tuna, 2012: 73).

UYAP kapsamında hâkim ve Cumhuriyet savcılarını ile diğer yargı personeline her an internet erişim imkânı verilmiştir. UYAP hizmetleri içinde yer alan internetin hukuk sistemine kazandırmış olduğu faydalar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Adalet Bakanlığının web sayfasında özellikle Bakanlığın genel teşkilat yapısı, görevleri, güncel duyurular, güncel mevzuat, Türkiye'deki tüm adli ve idari teşkilat adres bilgileri, UYAP hakkında bilgiler, faydalı linkler, hukukla ilgili faydalı bilgiler gibi konular yer almaktadır.
- Adalet Bakanlığı adli ve idari yargı birimleri için 174 internet sitesine yer sağlayıcılığı hizmetleri de vermektedir. Bu bağlamda birimlerin kendi kurumlarını tanıtan internet sayfalarının yer ve erişim sağlayıcılığı hizmetleri Bakanlıkça yürütülmekte, içerikler ise kurumlar tarafından hazırlanmaktadır (Kaya ve Güneş, 2011: 68).
- Adalet Bakanlığı internet sayfasında aynı zamanda UYAP uygulamalarına doğrudan ulaşım amaçlı butonlar yer almaktadır. Bu butonlar sayesinde kullanıcılar, UYAP Portal, Bilgi Bankası, UYAP Mevzuat, UYAP Uzaktan Eğitim gibi intranet sayfalarına erişebilmektedir
- <http://www.adalet.gov.tr> adresinde Bakanlık genelgeleri ve duyuruları yayınlanarak daha kısa sürede muhataplarına ulaşması sağlanmıştır. Bakanlık olarak taşranın bilgilendirilmesi gerektiği durumlarda bunun internette yayınlanması ile telefon, kırtasiye, personel veya mesainin verimli kullanılması gibi kalemlerde verimlilik elde edilmiştir.
- UYAP'a bilgilerin girilmesini kolaylaştırmak ve hızlandırmak amacıyla avukatların kendi ofislerinde kullanmaları için hazırlanan e-takip programı vasıtasıyla, kırtasiye, personel veya mesainin verimli kullanılması gibi kalemlerde verimlilik sağlanmıştır.
- Bakanlık merkez ve taşra teşkilatının bütün telefon listesi intranette yayınlanmaktadır.
- İnternet sayesinde bakanlık içi bilgi alışverişi çok hızlı olmakta ve bu sayede birimler birbirinin yaptıkları işleri daha hızlı takip edebilmektedir. Örneğin; Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı kanun tasarıları diğer birim hâkimleri, personeli ve vatandaşlar tarafından takip edilebilmektedir.
- Bakanlığa bağlı birimlerin internet ile ilgili tüm ihtiyaçları tek bir merkezden karşılanmaktadır. Böylece internet ile ilgili giderlerde önemli derecede tasarruf sağlanmıştır (Kaya ve Güneş, 2011: 68).

3.8. UYAP Yardım Masası

Bilgi teknolojilerinin kullanıldığı bütün sistemlerde olduğu gibi Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi ve kullanıcı ihtiyaçlarının ve karşılaştıkları sorunların zamanında çözüme kavuşturulmasını sağlamak amacıyla Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı Yardım Masası Şube Müdürlüğü 2005 yılı Temmuz ayından itibaren 7 alt sistemde 8 operatörle çalışmaya başlamıştır.

Uyap kullanıcıları karşılaştıkları hata ve istek bildirimlerini <http://portal.adalet.gov.tr/adalet/giris> adresinden “Yardım Masası” seçeneğini ya da portal içerisindeki yardım masasını kullanarak iletebilmektedirler.

Yardım Masası Yazılım, Donanım ve parola işlemleri olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır.

Yazılım Bölümü: Her birim için ayrı ayrı oluşturulan modüllerde gelen hata ve düzeltme talepleri sorumlu yardım masası operatörleri tarafından değerlendirildikten sonra yazılım grubuna yönlendirilerek çözüme kavuşturulmaktadır.

Donanım Bölümü: Telefonla ya da olay talebi ile gelen talepler ilgili birimin teknik ofisine yönlendirilir. Teknik ofis, bir sorunla karşılaştığında ise donanım bölümüne ulaşarak taleplerini bildirmekte çözüm için telefon ile yönlendirme yapmaktadır. Uydu ya da UYAP bağlantısı ile ilgili bir problem bildirildiği takdirde, gerekli bilgiler alınarak sistem bölümüne aktarılmaktadır.

Parola İşlemleri: Domain (bilgisayar açılış), portal ve VPN sertifika şifreleri verilmektedir. Ayrıca mail hesaplarının oluşturulması için gelen talepler de sistem bölümüne yönlendirilerek dönüş geldiğinde ilgili kullanıcıya şifre bilgisi verilmektedir (Kaya ve Güneş, 2011: 44).

3.8.1. Yardım Masasının Görevleri

1. Ulusal Yargı Ağı'nın Adalet Bakanlığı'na bağlı tüm birimlerde yaygınlaşmasıyla birlikte meydana gelen sorunlarda kullanıcının her zaman yanında olmak,
2. Kullanıcının karşılaştığı ve tek başına çözemediği durumlarda her zaman arayacağı bir pozisyonda bulunmak.
3. Sistemdeki tüm kullanıcıların (e-posta sorunu, şifre verme/silme/değiştirme/.) teknik sorunlarını çözmek.
4. Gelen taleplerin değerlendirilerek kullanıcıya ulaşma imkanı varsa telefonla bilgi vermek gerekli ise Avea kurumsal hattı bulunan yerler aranarak konu

hakkında açıklayıcı bilgi vermek, eğer Avea hatlı telefonla bildirilmemişse, gelen talebe uygun olarak üretilen çözümü yine mesaj yoluyla kullanıcıya iletmek.

5. Telefonla gelen çağruları karşılamak, arayan kişilere sistemle ilgili bilgilendirme yapmak.
6. UYAP Sistemi'ne yönelik olarak gelen öneri ve istekleri ilgili Uygulama ve Geliştirme Şubesi personeline aktarmak.
7. Yardım Masası'na telefonla gelen uygulama ile ilgili taleplerde kullanıcıya gerekli bilgi vermek ve sorunu en kısa sürede çözmek. Bunun yanında bundan sonraki sorunlarının çözümü için Yardım Masası'nı kullanması ve buradan talebini takip etmesi hususunda bilgi vermektir.

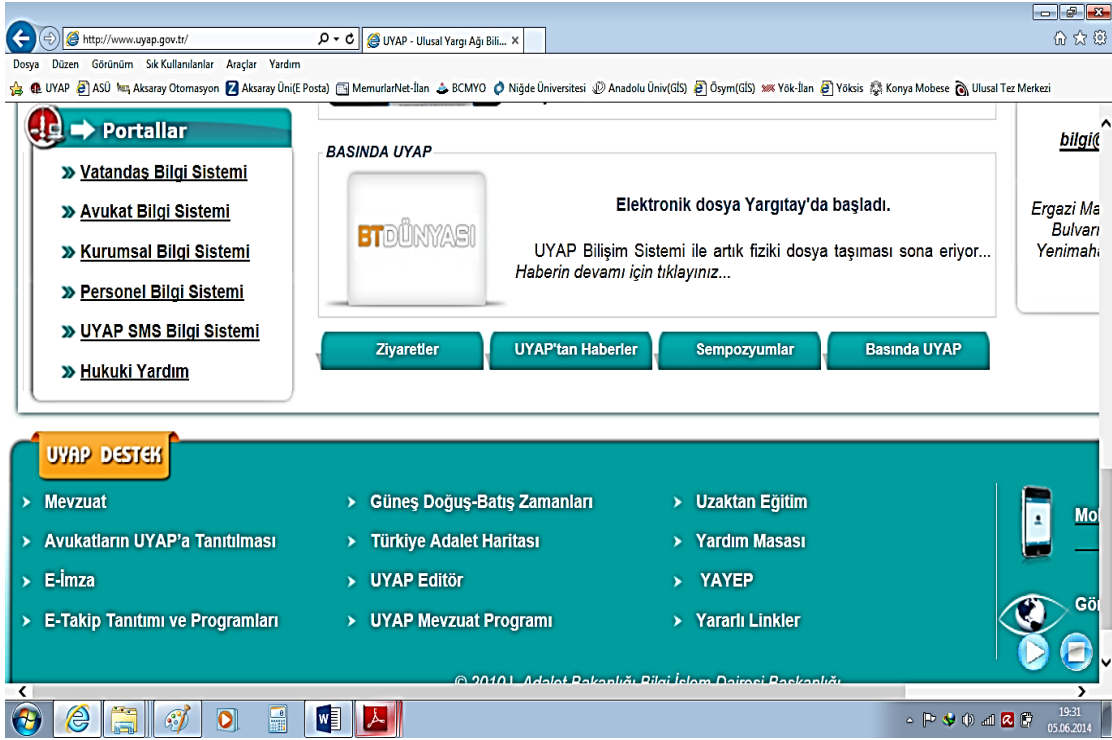
3.8.2. Yardım Masasının Hedefleri

1. UYAP yaygınlaştırma çalışmalarının sonuna gelinmesi ile birlikte Yardım Masası faaliyetlerinin taşra birimlerinde görevlendirilen uzman kullanıcılar yardımıyla yürütülmesi amacıyla taşra yardım masası birimlerinin kurulması ve bakanlık yardım masasının şubesi olarak görev yapmasının sağlanması.
2. Spectra programının taşrada görevlendirilmiş bulunan uzman kullanıcıların da kullanımına açılması için gerekli alt yapı ve program güncelleştirilmesinin yapılması.
3. Kullanıcıların yardım masasını daha etkin kullanımının sağlanmasıdır (www.uyap.gov.tr, 22.04.2014).

3.9. UYAP Bilgi Sistemleri

UYAP Bilişim Sistemleri; Vatandaş Bilgi Sistemi, Avukat Bilgi Sistemi, Kurumsal Bilgi Sistemi, Uyap SMS Bilgi Sistemi, Hukuki Yardım portal türleriyle hizmet vermektedir.

Şekil 3: Uyap Bilgi Sistemleri Ekranı

Kaynak: www.uyap.gov.tr, 22.04.2014

3.9.1. Vatandaş Bilgi Sistemi

UYAP'ta vatandaşların yargıya daha hızlı erişimleri, yargı hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanmaları hedefiyle Vatandaş Bilgi Sistemi geliştirilmiştir. Vatandaşların internet üzerinden e-devlet şifresi, e-imza, mobil imza ve e-devlet üzerinden dört seçenkle UYAP Vatandaş Portalı'na bağlanarak; Türkiye genelindeki tüm davalara ait bilgileri takip edebilmektedirler.

Vatandaşlar <https://vatandas.uyap.gov.tr/index.html> adresinden e-imza ya da mobil imzası olmayan vatandaşlar ise, UYAP Vatandaş Portalı üzerinden sadece e-devlet şifresini kullanarak UYAP kapsamında adli ve idari yargı birimlerinde görülmekte olan dava dosyalarının belli başlı safahat bilgilerini görebilmektedirler (dava konusunu, değerini, taraflarını, aşamasını, duruşma günlerini gibi) (www.vatandas.uyap.gov.tr, 02.05.2014).

Ancak bu sistemde bilgi güvenliği bakımından vatandaşlara dosyadaki hiçbir belge açılmamaktadır. Vatandaşlarda e-devlet kapısı ile entegrasyonuyla avukatlarda olduğu gibi internet üzerinden e-imza ya da mobil imza ile UYAP Vatandaş Portalına

bağlanabilmektedirler. Böylece vatandaşlar yeni dava dosyası açabilmekte, harç ödeyebilmekte, yetkileri dahilinde sistemdeki dava dosyalarını ayrıntılarıyla inceleyebilmekte, dava dosyalarına evrak katabilmekte ve bu dosyalardan suret alabilmektedirler. UYAP İşte bu nedenle Vatandaş Portalına e-imza ve mobil imza ile erişim çalışmaları tamamlanarak vatandaşların kullanımına açılmıştır. (Güneş, 2012: 101).

UYAP Vatandaş Bilgi Sistemi Mahkeme ve İcra dosyalarına ait aşağıdaki bilgileri kapsamaktadır:

- Temel dosya bilgileri,
- Dosyanın tarafları,
- Dosyanın yargılamanın hangi aşamasında olduğu,
- Duruşma günleri,
- İcra konu miktar

3.9.2. Avukat Bilgi Sistemi

Avukat Bilgi Sistemi (Avukat Portalı), baroya bağlı avukatların veya resmi kurum avukatlarının UYAP kapsamında olan birimlerdeki işlemlerini adliyeye gitmeden UYAP üzerinden yapabilmelerini sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Avukatlar, <https://avukat.uyap.gov.tr/index.html> adresinden; e-imza, m-imza, e-devlet ve UYAP üzerinden on-line bağlanarak mesai saatleri içerisinde, dava ve icra takibi (e-takip) açabilmektedirler. Avukatlar yetkileri dahilinde sistemdeki vekâleti bulunan açık ve kapalı dava ve hukuk değişik iş dosyalarını (vekâleti bulunmayan dava dosyalarını da ilgili hâkiminden onay alarak) inceleyebilmektedir. Dava dosyalarından suret alabilmekte; elektronik imza ile sistemdeki dava dosyalarına evrak (mazeret, cevap, vekalet vs.) gönderebilmekte, safahat bilgilerini ulaşabilmekte, duruşma günlerini sorgulayabilmekte, yeni dava dosyası açabilmekte, on-line harç ve masraf ödeyebilmektedirler. Avukatlar ayrıca dava bilgilerinden anında bilgi almak için sms sistemine üye olabilmekte, ücretlendirme menüsünden barokartına ya da vakıfbank hesabına ücret yatırarak, icra müdürlüğünde borçlunun ikametgah adresini sorgulayabilmektedirler.

İşlemlerim menüsünden, on-line olarak gönderilen evraklar ile incelenmek üzere onay istenilen dava dosya istekleri takip edilebilmektedir (www.avukat.uyap.gov.tr, 02.05.2014).

3.9.3. UYAP Kurumsal Bilgi Sistemi

UYAP Kurum Portal Bilgi Sistemi, Türkiye genelinde, tüm adli ve idari mahkemeler ile icra dairelerinde özel şirketlerin veya kamu kurumlarının tarafı oldukları dava dosyalarını internet üzerinden takip edebilmeleri için Adalet Bakanlığı tarafından sunulan bir hizmettir.

UYAP Kurum Portal Bilgi Sistemi sayesinde adliyelere giderek dava bilgileri hakkında bilgi almak için harcanan zaman, emek ve mesai masrafi ortadan kalkmaktadır. Böylece daha etkin yollardan yargıya erişilmekte, yasal süreler kolayca ve doğru bir şekilde tespit edilmekte, yargılamanın daha kısa sürede sonuçlandırılması, mahkeme işlerinin düzen ve denetim altında tutulması sağlanarak bu konuda yaşanması muhtemel hak kayıplarının ve yersiz mağduriyetlerin yaşanması engellenmektedir (www.kurum.uyap.gov.tr, 02.05.2014).

3.9.4. UYAP SMS Bilgi Sistemi

Dava bilgileri de dâhil olmak üzere, UYAP Adalet, Avukat, Vatandaş ve diğer portallar üzerinden yapılan işlemler ile UYAP bünyesinde yayımlanan atama ve yer değiştirme gibi bilgilerle ilgili uyarı, bilgi, veri ve duyuruların, kısa mesaj (SMS) aracılığı ile kullanıcılara sunulabilmesidir. Adalet Bakanlığı, mahkeme kararlarının ve diğer adli işlemlerin SMS yoluyla ilgililerin cep telefonlarına gönderilmesi için AVEA, VODAFONE, TURK TELEKOM ve TURKCELL'le işbirliği protokolü imzalamıştır.

Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin (UYAP) mobil ayağını teşkil eden UYAP SMS Bilgi Sistemi'yle avukatlar ve vatandaşlar dava açılması, icra takibi başlatılması, duruşma tarihi gibi bilgileri adliyeye gitmeden cep telefonlarına gönderilen kısa mesajlarla öğrenebilmektedir (www.sms.uyap.gov.tr, 05.05.2014).

UYAP SMS Bilgi Sistemi; mahkemeler, cumhuriyet savcılıkları ve icra daireleri gibi adli birimlerce gerçekleştirilen ve taraflara iletilmesi gereken bilgi, veri ve

duyuruların GSM Operatörleri aracılığıyla avukatlara ve ilgili kişilere SMS yolu ile sunulmasını amaçlamaktadır. Bu sistem sayesinde, adli makamlardaki yetkililer, UYAP portalları üzerinden işlemlerini onayladıkları anda otomatik olarak ilgili kişilere SMS gönderilmektedir (Batır, 2013: 91).

1 Nisan 2008 tarihinde hizmete giren sistem, avukat ve vatandaşların adliyelere giderek ilgili oldukları dosya ya da işlemler hakkında bilgi almak için harcadıkları zaman, emek ve masrafı ortadan kaldırmaktadır. UYAP SMS Bilgi Sistemi ile adli işlem bilgilerinin taraflara en hızlı şekilde bildirilmesi, bilgilere her an her yerden ulaşılabilmesi, tarafların UYAP Sistemi'ndeki dosyalarında yapılan işlemlerden anında haberdar edilmesi, tebligat sürecinin kısaltılması ile tebligat ve kırtasiye giderinin azaltılması hedeflenmektedir. Ayrıca sistemin yaygın bir şekilde uygulanmasıyla adliyelerdeki iş yükünün azalması, işlemlerin hızlanması ve uygulamada şeffaflığın sağlanması beklenmektedir.

UYAP üzerinden onay süreci tamamlanan ve gönderilmesi uygun görülen işlemlere ilişkin veriler belirlenen içerikle kullanıcıların cep telefonlarına SMS yolu ile iletilmektedir.

- Sistem İlk Bilgilendirme SMS'i ile avukat ve vatandaşlara vekili ya da tarafı oldukları davayla ilgili ilk işlem hakkında somut bilgiler veren mesajlar göndermektedir. Örneğin; "Ankara 28. İcra Müdürlüğü'nde 2008/15 Sayılı Dosyası'na taraf olarak eklendiniz" veya "İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 2008/5 Esas Sayılı Dosyası'nda YD kararı verilmiştir" şeklindeki bir mesajla ilgili kişiye bilgi verilmektedir. Bu ilk bilgilendirme SMS'inden ücret alınmamaktadır (www.sms.uyap.gov.tr, 05.05.2014).

- Kullanıcılar, dilerlerse anlık sorgulama ile istedikleri bilgilere ulaşabilmekte ya da sisteme kaydolarak (abonelik sistemi) dosyalarında yeni bir işlem yapıldığında bu işlem hakkındaki SMS nin kendilerine gelmesini sağlayabilmektedirler.

- Avukat ve vatandaşlar Anlık Sorgulama ile herhangi bir abonelik söz konusu olmaksızın, öğrenmek istedikleri dava ya da işlemle ilgili kısa mesajı 4060'a göndererek, sistem tarafından kendilerine gönderilen cevap SMS'i ile bilgi alabilmektedirler. Bu durumda ilgili oldukları dava ya da işlemle ilgili bilgiler abonelik söz konusu olmadığı için ancak sorgulama yaptıkça kendilerine gönderilebilmektedir. Bilgi almak için sisteme gönderilen kısa mesaj içeriklerine, Adalet Bakanlığı internet sayfasından (<http://www.sms.uyap.gov.tr/icerikler.htm>) ulaşılabilir.

- Kayıtlı Sorgulama ile sisteme kayıt yaptıran avukat ve vatandaşlara ilgili oldukları dava ya da işlemlerle ilgili süreçler hakkında SMS yolu ile sürekli olarak

bilgilendirme yapılmaktadır. Avukatlar ayrıca vekil olarak katıldıkları dava ya da işlemlerle ilgili bilgilendirmelerin içerik ve düzeyini Avukat Portalı'ndan belirleyebilmektedir. Bu sayede bir dosyada sadece bilirkişi inceleme raporunu bekleyen avukat bu dosyada bilirkişi raporuyla ilgili SMS alırken, başka bir dosyada yargılama süreçlerinin tamamını takip etmek isteyen aynı avukat ilgili dosyada seçtiği tüm süreçlerle ilgili olarak bilgilendirme SMS'i alabilmektedir (www.sms.uyap.gov.tr, 05.05.2014).

Gönderilen SMS'ler bilgi amaçlı olup, tebligat niteliğinde değildir. SMS Projesi ile sorgulanabilen bilgiler dosyaların durumunu belirten kapak bilgilerini ihtiva etmekte olup, içerikler hazırlanırken kişisel bilgiler veya hukuken sorun oluşturacak veriler projeye dâhil edilmemiştir. Proje kapsamındaki SMS'ler kişilerin takip etmek için yargı birimlerine şahsen gidip, kalemlerden öğrenebildikleri bilgilerden ibarettir. Bu bilgiler herhangi bir bürokratik süreç işletilmeden doğrudan erişilebilir hale getirilmiştir.

SMS bilgi sistemi bir yönüyle e-devletten (Elektronik Devlet) m-devlete (Mobil Devlet) geçiştir. SMS bilgi sistemi vatandaşın zaman ve mekan sınırı olmadan talepte bulunabildiği e-devletten, vatandaşının hakkını takip eden ve hak kaybına uğramaması için vatandaşını bilgilendiren devlete geçişin bir aşamasıdır (Batır, 2013: 91).

3.9.5. UYAP & 118 Rehberlik Hizmetleri İşbirliği

UYAP Bilişim Sistemi, yargı hizmetlerinin elektronik ortamda yerine getirilmesini sağlayarak yargının işleyişini, güvenilirliğini, ulaşılabilirliğini ve doğruluğunu en üst düzeyde sağlamak ve yargı faaliyetlerine hız, etkinlik ve şeffaflık kazandırmak amacıyla uygulamaya sunulan e-devlet sistemidir. UYAP Bilişim Sistemi kapsamında, internet üzerinden sunulan UYAP Vatandaş Portal ve GSM Operatörleri üzerinden sunulan UYAP SMS Bilgi Sistemi (4060 servisi) kullanarak ulaşılabilen yargısal bilgilere, artık 118 numaralı çağrı merkezlerinden operatör aracılığıyla da kolayca ulaşılabilir.

118 numaralı çağrı merkezlerini arayan vatandaşlar, kendilerine ait dava dosyaları ve icra takipleri hakkında UYAP Vatandaş Portal ve UYAP SMS Bilgi Sisteminde sunulan her türlü bilgiye operatörlerle yapacakları sesli görüşmelerle ulaşabilmektedir.

118 Rehberlik Hizmetleri kapsamında vatandaşlara e-adalet hizmeti sunulmasına yönelik olarak;

1. BN Telekom Haberleşme ve Ticaret A.Ş. (118-80),
2. ASSİSTT Rehberlik ve Müşteri Hizmetleri A.Ş. (118-18) ve
3. PLUSS Telekom İletişim Ticaret Ltd. Şti. (118-70-90-99) ile protokol imzalanmış ve 13 şubat 2012 tarihinde sistem vatandaşların kullanımına açılmıştır (www.uyap.gov.tr, 12.05.2014).

UYAP & 118 Rehberlik Hizmetleri kapsamında verilen yargısal bilgiler güvenlik doğrulamasından geçen ve yalnızca dava dosyasının ya da icra takibinin tarafı olan kişilere verilmektedir. Dosyanın tarafı olmayan veya güvenlik doğrulamasından geçemeyen kişilere her hangi bir bilgi verilmemektedir. Bu sistem üzerinden sunulan dava ve takip dosyasına ait detaylar bilgi mahiyetinde olup tebligat yerine geçmemektedir. Kullanıcılar ile operatörler arasındaki sesli görüşmeler hizmet kalitesi ve güvenliği açısından kayda alınmaktadır.

Çağrı merkezini arayan kişiye güvenlik doğrulaması için 11 haneli T.C. vatandaşlık kimlik numarası, nüfus cüzdan seri ve sıra numarası ile anne kızlık soyadının belirli harfleri sorulmakta ve tüm bu bilgileri doğru olarak söyleyen kişiye UYAP'ta kayıtlı kendisi ile ilgili dosyalara ait bilgiler operatör aracılığıyla sözlü olarak iletilmektedir.

118 Rehberlik hizmetinden yararlanmak isteyen vatandaşlar kendileriyle ilgili aşağıdaki bilgilere ulaşmaktadırlar:

- Haklarında bir dava dosyası ya da icra takibi olup olmadığı,
- Varsa hangi birimde (mahkeme/icra dairesi) olduğu,
- Esas ve Karar numarası, dava tarihi,
- Karar verilip verilmediği, derdest olup olmadığı,
- Varsa duruşma tarihi ya da keşif tarihi,
- Bilirkişi raporunun gelip gelmediği,
- Taraf ve tebligat bilgileri,
- Temyiz edilip edilmediği, temyiz edilmişse temyiz sonucu v.b (www.sms.uyap.gov.tr, 12.05.2014).

3.9.6. UYAP Mevzuat Bilgi Bankası

Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından yeniden yazılan UYAP Mevzuat Programı ile;

Günlük güncellenen mevzuatlara; mevzuat türü, mevzuat adı, mevzuat numarası, mevzuat içeriği, resmi gazete tarih ve resmi gazete sayısı kriterleri ile 38.000’ni aşan yüksek yargı içtihadına; içtihat türü, metin içeriği, daire/kurul Adı, esas numarası, karar numarası, aranacak kavram kriterleri kullanılmak suretiyle kullanıcının aradığı mevzuat veya içtihada kolayca ulaşması sağlanmıştır (www.mevzuat.adalet.gov.tr, 22.05.2014).

Proje çerçevesinde geliştirilen UYAP Bilgi Bankası ile kişisel bilgisayarlara kurulabilecek günlük hayatta ihtiyaç duydukları bilgiler hakim ve savcılar ile diğer yargı personeline ve hatta vatandaşlara dahi zaman ve mekan sınırı olmadan kolayca ulaşabilmektedir.

Böylece dosyaların mevzuata ya da içtihatlarla ulaşılamaması nedeniyle bozulması ve bu nedenle davaların uzaması bir nebze de olsa engellenmiştir. Hakim ve savcılar ile diğer yargı personeli bu bilgilere ulaşmak için harcayacakları zamanı ve eforlarını başka işlere ayırarak zamandan ve işgücünden tasarruf sağlamaktadırlar (Güneş, 2012: 109).

3.9.7. Uzaktan Eğitim

UYAP Sistemi’ne geçiş ile sistemin kullanılabilmesi için gerekli eğitimler verilmesi gerekliliği doğmuştur. Böylece UYAP Sistemi kullanıcıların zaman ve mekân sınırı olmaksızın, her an ihtiyaç duydukları eğitimi alabilmelerinin sağlanması amacıyla UYAP uygulamalarının kullanımını sesli, görüntülü ve uygulamalı olarak anlatan uzaktan eğitim yönetim sistemi hazırlanmış ve sistem bu şekilde uygulamaya konulmuştur.

Uzaktan eğitimler, UYAP Sistemi’ni kullanmakta olan çalışanların mevcut çalışmış buldukları birimlerde sisteme tanımlanması ile alacakları eğitimler atanmakta, bu kullanıcıların çalıştıkları birimlerdeki rollerindeki herhangi bir değişiklik yapmaları durumunda da alacakları yeni eğitimler de derhal uzaktan eğitim modülünde güncellenmektedir (www.uyap.gov.tr, 22.05.2014).

Şekil 4: Uzaktan Eğitim Sistemi Cumhuriyet Başsavcılığı Eğitim Ekranı Görüntüsü

The screenshot displays the UYAP Education System interface. On the left, there is a sidebar titled 'Eğitim Birimleri' (Education Units) listing various training modules, each with a green status icon and a score of 100. The main content area shows details for 'CBS - Genel İşlemler' (CBS - General Operations), including a progress bar, a message icon, and a 'Eğitim İçeriğini Başlat' (Start Education Content) button. Below this, there are tabs for 'Künye' (Bibliography), 'Kurallar' (Rules), and 'Ek Bilgiler' (Additional Information). The 'Künye' tab is active, showing details such as 'Kodu: CBS14', 'Adı: CBS - Genel İşlemler', 'Açıklama: CourseDescription=', 'Plan Tipi: İç Eğitim', 'Eğitim Dili: Türkçe', and 'Eğitim Kategorisi: Genel CBS'.

Kaynak: www.uyapegitim.adalet.gov.tr, 22.05.2014

3.10. UYAP Bilgi Sistemi Modülleri

UYAP Bilgi Sistemi Modülleri; Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri, Ceza Mahkemeleri İşlemleri, Ceza ve Tutukevleri İşlemleri, Hukuk Mahkemeleri İşlemleri, İdari Yargı İşlemleri ve Adli Tıp Kurumu İşlemlerinden oluşmaktadır. Aşağıda bu modüller hakkında bilgilere yer verilecektir,

3.10.1. Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri

Cumhuriyet Başsavcılığı kurumu, ceza yargılaması alanında kamusal iddia makamını oluşturmaktadır. Görevi, cezai hükümler ile yaptırım altına alınan ve bağımsız mahkemelerin yargılayarak hükme bağlayacağı bir olayı, yargılama makamı önüne getirmektir. Ayrıca yargılamaya katılarak verilen hükmü denetlemek, yasaya uygun

şekilde kesinleşen hükmü infaz etmektir. Bu suretle maddi gerçeğin ortaya çıkarılarak, bozulan toplumsal barışının tesis edilmesi sağlanmaktadır.

Bu kapsamda, Cumhuriyet Başsavcılığı Kurumu'nun adli görevleri ön plandadır. Adli görevlerinin yanı sıra idari ve mali görevleride bulunmaktadır (www.adaletyayinevi.com, 27.05.2014).

Cumhuriyet Başsavcılığı (CBS), ana hatlarıyla, kendisine intikal eden şikayet ve ihbarların soruşturulması, yürütülen cezai veya hukuki tahkikatın sonucunda bir suç unsurunun bulunması halinde ilgili mahkemeye kamu adına dava açılması, Mahkeme'nin verdiği nihai kararın incelenerek gerekirse temyiz edilmesi ve kesinleşen karar sonucunda infazın yerine getirilmesi faaliyetlerini yürütmektedir.

Cumhuriyet Başsavcılığı, aşağıda listelenen hallerde soruşturma başlatabilmektedir (Güneş, 2012: 112):

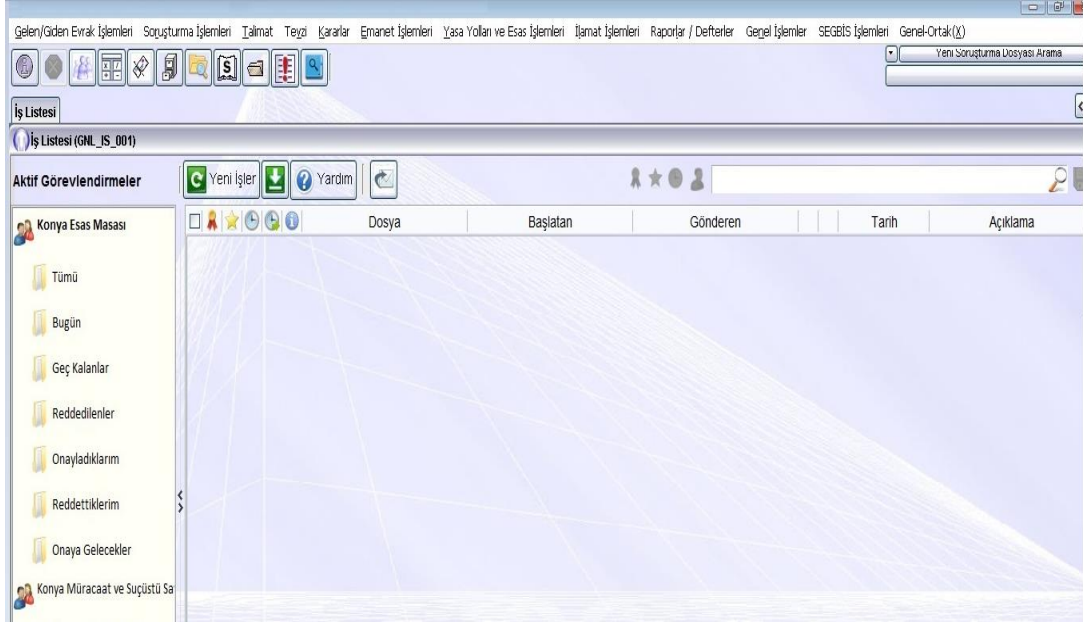
- Müşteki veya vekilinin Savcılığa başvurarak şikayette bulunması,
- Özel ve tüzel kişiliklerin Savcılığa ihbarda bulunması,
- Kolluk kuvvetleri tarafından suçüstü yakalanan sanıkların Savcılığa getirilmesi.

Bunların dışında, savcı kendiliğinden de soruşturma başlatabilmektedir.

Cumhuriyet Başsavcılığı yürütmüş olduğu soruşturmada soruşturmayı sonuçlandırılmak için müşteki, şüpheli, tanıkların ifadelerini almakta, dosya incelemesi için bilirkişiye başvurmakta, olay yerinde arama yapılmasını, suça konu eşya üzerine tedbir koyulmasını, gerekiyorsa şüphelinin mahkemece tutuklanmasını talep etmektedir. Savcı tarafından yürütülen soruşturma takipsizlik kararı (Kamu adına kovuşturmayaya yer olmadığı) ile dosya kapatılmakta, iddianame yoluyla ceza mahkemelerine dava, davaname hazırlayarak da hukuk mahkemelerine dava açılabilir.

Mahkemece verilmiş olan dava sonuçlarına savcının itiraz yetkisi bulunduğu gibi dava sonrası mahkeme tarafından gelen ilamlar (davanın hükmü) savcılık tarafından UYAP Sistemi'ne kaydı sağlanarak ilam dosyalarının takibi yapılmakta, mahkeme sonrası verilen tutuklama kararı işlemleri savcılık tarafından yerine getirilmektedir. Ayrıca Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, hükümlü ya da müdafilerin tutuklamaya itirazlarını mahkemelere ilettiği gibi savcılık kanalıyla gerçekleşen tüm yazışmaları yerine getirerek muhabere işlemlerini de gerçekleştirmektedir (Güneş, 2012: 112).

Şekil 5: Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri Ekranı Görüntüsü

Kaynak: www.diğerlb.uyap.gov.tr, 27.05.2014

3.10.2. Ceza Mahkemeleri İşlemleri

Ceza Mahkemeleri bir olayın meydana gelmesinden sonra suç unsurunun teşekkül etmesi durumunda veya Cumhuriyet Savcısı'nın iddianame sunmasıyla Türk Ceza Kanunu kapsamına giren yükümlülüklerini yerine getirmekle görevli adli bir mahkemedir. Ceza yargısı, ceza mahkemelerinin, ceza hukuk alanındaki yargısal faaliyetleridir. Ceza yargısı, Genel Ceza Yargısı ve Askeri Ceza Yargısı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Genel Ceza Yargısı, ceza mahkemeleri tarafından yerine getirilir. Bu mahkemeler, ilk derece yargı yerleri olarak faaliyet gösteren Sulh Ceza Mahkemeleri, Asliye Ceza Mahkemeleri, Ağır Ceza Mahkemeleri ve diğer Özel Ceza Mahkemeleri, (Çocuk Mahkemeleri, İcra Ceza Mahkemeleri, Fikri ve Sınai Haklar Ceza Mahkemeleri, Trafik Mahkemeleri, ve Devlet Güvenlik Mahkemelerin'den oluşmaktadır. Ceza mahkemelerinin bir üst derece yargı mercii Yargıtay'dır. Ceza mahkemeleri, diğer mahkemelerle veya birimlerle ilişkilerini ve yazışmalarını Cumhuriyet Başsavcılığı üzerinden yapmaktadır (Kaya ve Güneş, 2011: 187).

Yaygın olarak kabul gören bir görüşe göre, insanların yöneten-yönetilen ayrışmasına paralel biçimde Ceza Mahkemesi hukukuda üç safhadan geçmiştir:

Toplum önceden yaşamış olduğu karışıklardan bıkip otorite ve düzen ihtiyacı duymuştur.

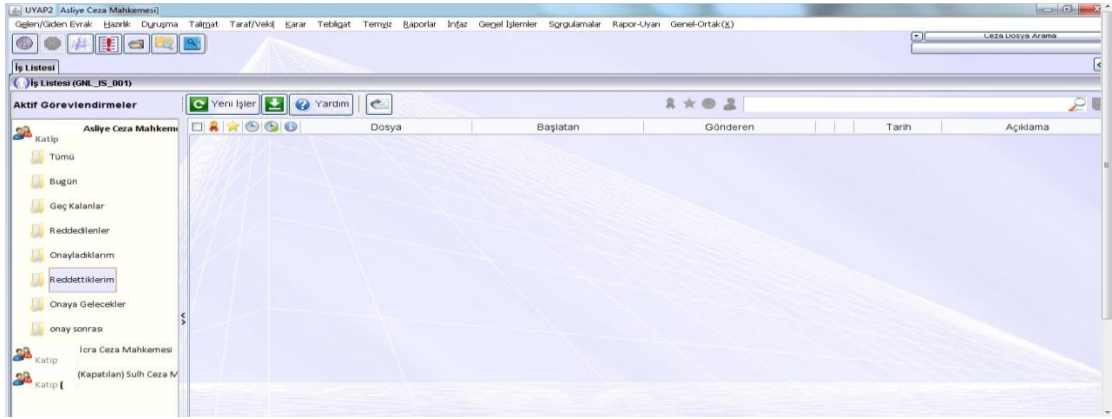
Toplum düzene kavuştuktan sonra hürriyet ihtiyacı olarak ortaya çıkmıştır.

Son safhada ise, toplumda hem düzeni, hem de hürriyeti korumak gerekmiştir. Böylece Ceza Mahkemeleri, gaye bakımından üç safhadan geçmektedir.

- 1- Suçlunun cezalandırılması safhası
- 2- Sanığın korunması safhası,
- 3- Hakikatin araştırılması safhası (Toptaş, 2004: 5).

Ceza mahkemeleri bu safhalar sonunda kanunların vermiş olduğu yetkilerle kendisine intikal eden davaları karara bağlayarak davayı sonuçlandırmaktadır.

Şekil 6: Ceza Mahkemeleri İşlemleri Ekranı Görüntüsü

Kaynak: www.diğerlb.uyap.gov.tr, 27.05.2014

3.10.3. Ceza ve Tutukevleri İşlemleri

Ceza ve Tutukevi'ne gönderilme işlemleri savcılık tarafından gerçekleştirilmektedir. Savcılık, mahkemenin vermiş olduğu karar doğrultusunda tutuklu/hükümlünün cezaevine gönderilmesi, tutuklu/hükümlü evraklarının UYAP Sistemi üzerinden ilgili ceza ve tutukevine bildirilmesi, kolluk kuvvetlerince tutuklu/hükümlünün cezaevine teslimini gerçekleştirilmektedir.

Tutuklu/hükümlü teslim alındıktan sonra hangi mahkeme kararına istinaden ceza ve tutukevi'ne getirildiği ile ilgili bilgiler UYAP Sistemi'ne girilerek tutuklu/hükümlünün işlemleri sonlandırılır. Tutuklu/hükümlünün nakil yoluyla ceza ve tutukevi'ne getirilmesi durumunda ise gönderildiği ceza ve tutukevi'ne teslim alınması

bilgisinin girilmesi ve sonrasında nakledilme bilgilerinin ve kimlik bilgilerinin görüntülenmesi işlemleri gerçekleştirilmektedir (Güneş, 2012: 114).

Savcılık muhabere işlemlerini yerine getirmesi nedeniyle ceza ve tutuklevleri ile ilgili tüm yazışmaları gerçekleştirmekten sorumludur.

Hükümlü ve tutukluların giydirilmesi, beslenmesi, yatırılması, eğitilmesi, çalıştırılması ve muhtaç durumda bulunanların tedavi giderlerinin karşılanması ceza ve tutuklevlerinin görevleri arasındadır.

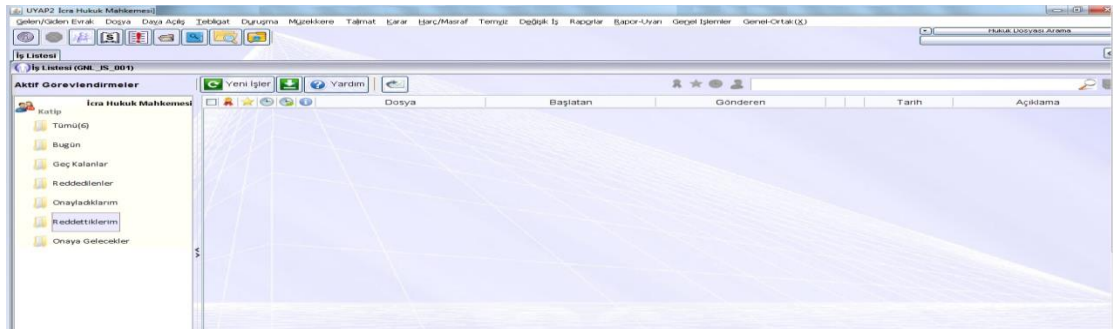
Ceza ve tutuklevlerinin güvenliğinin sağlanmasından tutuklu/hükümlülerin sevk ve nakil işlemlerinden jandarma sorumludur (www.cte.adalet.gov.tr, 01.06.2014).

3.10.4. Hukuk Mahkemeleri İşlemleri

Hukuk Mahkemeleri, Sulh Hukuk ve Asliye Hukuk Mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer Hukuk Mahkemeleri'dir. Sulh Hukuk ve Asliye Hukuk Mahkemeleri tek hakimlidir. Asliye Ticaret Mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemede bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur ve mahkeme, bir başkan ve iki üye ile toplanır.

Hukuk Mahkemeleri arasında iş dağılımı yapılması ve iş dağılımına ilişkin esaslar Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulun'ca belirlenir. Hukuk Mahkemeleri buldukları il veya ilçenin adı ile anılır. Hukuk Mahkemeleri, Sulh Hukuk Mahkemeleri, 18.6.1927 tarihli ve 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile diğer kanunlarda belirtilen görevleri yerine getirir. Asliye Hukuk Mahkemeleri, Sulh Hukuk Mahkemeleri görevleri dışında kalan ve özel hukuk ilişkilerinden doğan her türlü dava ve işler ile kanunların verdiği diğer dava ve işlere bakar (www.hsyk.gov.tr, 03.06.2014).

Şekil 7: Hukuk Mahkemeleri İşlemleri Ekranı Görüntüsü

Kaynak: www.digerlb.uyap.gov.tr, 03.06.2014

3.10.5. İdari Yargı İşlemleri

İdari yargı işlemlerinde görevli olarak idari uyuşmazlıklarda İdare Mahkemesi'ne dava açılırken, vergi uyuşmazlıklarından dolayı Vergi Mahkemesi'ne dava açılması söz konusudur (Şahin, 2006: 381).

İdari Yargı, kural olarak devletin merkezi idare teşkilatı ve yerinden yönetim kuruluşlarının idari eylem ve işlemlerinden doğan davaların görüldüğü yargı koludur. İdare ve Vergi Mahkemelerin'de eylemlerin en az maliyetle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması için en son teknoloji olanaklarına kavuşturulması gerektiği düşünülerek tutulan defter kayıtlarında da UYAP programı kullanılmaya başlanmıştır.

İdari Yargı Alt Sistemi kapsamında işlemler aşağıda listelenen durumlarda başlatabilmektedir:

- ⊗ İdari uyuşmazlıklardan dolayı şahsın veya kurumun, uyuşmazlık nedeni kurum hakkında İdare Mahkemesi'ne dava açması,
- ⊗ Vergi uyuşmazlıklarından dolayı şahsın veya kurumun, uyuşmazlık nedeni kurum hakkında Vergi Mahkemesi'ne dava açması,
- ⊗ 4483 Memur Muhekamatı Kanunu'ndan dolayı Bölge İdare Mahkemesi'ne dava açılması,
- ⊗ İdare veya Vergi Mahkemesin'deki dava dosyalarının Bölge İdare Mahkemesi'ne gelmesi ve Bölge İdare Mahkemesi'nin 2. derece Mahkemesi olarak görev yapması (Güneş, 2012: 116).

3.10.6. Adli Tıp Kurumu İşlemleri

Adli Tıp Kurumu, 19.02.2003 tarih, 4810 Sayılı Kanun'la değişik, 14.04.1982 Tarih ve 2659 Sayılı Kanun'la ilgili olarak adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapmak, adli tıp uzmanlığı ve yan dal uzmanlığı programları ile görev alanına giren konularda diğer adli bilimler alanlarında sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek ve bunlara ilişkin eğitim programları uygulamak üzere Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur.

Adalet Bakanlığı'nca kuruma bağlı olarak Adli Tıp Kurumu grup başkanlıkları veya şube müdürlükleri kurulabilir. Adli Tıp Kurumu grup başkanlıkları bünyesinde bir veya daha çok adli tıp ihtisas dairesi bulunur.

Adli Tıp Kurumu'nun görevleri şunlardır:

1) Mahkemeler ile hakimlikler ve savcılıklar tarafından gönderilen adli tıpla ilgili konularda bilimsel ve teknik görüş bildirmek,

2) Adli tıp uzmanlığı ve yan dal uzmanlığı eğitimini Tıpta Uzmanlık Tüzüğü çerçevesinde vermek,

3) Adli tıp ve adli bilimler alanlarında çalışmalarını yürütmek üzere seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek, bunlara ilişkin eğitim programları uygulamak ve ilgili kurum ve kurulların hazırlayacakları adli tıpla ilgili eğitim programlarının yapılmasına ve yürütülmesine yardımcı olmak,

4) Adli tıp hizmetlerinin görülmesi sırasında yapılması zorunlu sağlık hizmetlerini vermek (www.atk.gov.tr, 04.06.2014).

Mahkemeler ve Savcılıklar kendi bölgeleri içerisinde bulunan Adli Tıp Şube Müdürlükleri'nden, Adli Tıp Grup Başkanlıkları'ndan tahlil isteğinde bulunmaktadır. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan Dağıtım Listesi, bütün Mahkemeler ve Savcılık'lara gönderilmiştir. Bu Liste hangi mahkemenin hangi Adli Tıp Biriminden rapor isteyeceğini göstermektedir. Sadece Adli Tıp Kurum Başkanlığı'nda bulunan birimlerden (Trafik İhtisas Dairesi, Kurullar gibi.) rapor isteneceği zaman Adli Tıp Kurum Başkanlığı'ndan rapor istenmektedir.

Adli Tıp Kurumu'na Mahkeme veya Savcılıklar'dan gelen dosyalar Genel Evrak Birimi tarafından postadan alınmaktadır. Kurumda, rapor hazırlanması uygun olmayanlar iade edilmekte, uygun olanlar kayıt edilmektedir. Kolisi gelecek olan dosyalar, Emanet Birimi'ne teslim edilmekte; gelmeyecek olanlar, ilgili birime teslim edilmektedir. Kuruma gelen uyarı yazılarından, kurumda raporu hazırlanıp gönderilmiş olanlara Genel Evrak Birimi tarafından cevap yazılmaktadır (Güneş, 2012: 117).

Kurum'a gelen koliler Emanet Birimi tarafından postadan teslim alınmakta ve kayıt edilmektedir. Kurum'da işlem görmeye uygun olmayanlar iade edilmektedir. Dosyası Genel Evrak Birimi'nden gelmiş olan koliler ilgili birime dosyasıyla birlikte teslim edilmektedir. Kolinin içinden dosyası çıkanlar ilgili birime teslim edilmekte çıkmayanlar için ilgili makamdan dosya istenmektedir. Kurum'da işlemleri tamamlanmış ve raporu hazırlanmış koliler ilgili birim tarafından mahalline gönderilmek üzere Emanet Birimi'ne teslim edilmektedir. Emanet Birimi'nden posta ile mahalline gönderilmektedir.

Adli Tıp Alt Sistemi genel olarak, Adli Tıp Kurumu bünyesindeki birimlere mahkeme ve savcılıklardan gelen rapor isteklerinin kaydedilmesi, Adli Tıp Dosyası

açılması, hazırlanan raporun ve eklerinin gönderilmesi ve diğer idari yazışmaların yapılması faaliyetlerinin otomasyon ortamında gerçekleştirilmesini kapsamaktadır.

Adli Tıp Alt Sistemi kapsamında işlemler aşağıda listelenen durumlarda başlayabilmektedir:

- Mahkemelerin rapor isteğinde bulunması,
- Savcılıkların rapor isteğinde bulunması,
- Kolluk kuvvetleri tarafından alkol muayenesi isteğinde bulunması,
- Askeri Savcılıklar'ın rapor isteğinde bulunması,

Diğer Adli Tıp birimlerinden rapor isteği gelmesi (Güneş, 2012: 117).

Adli Tıp Kurumu'nun vermiş olduğu tahlil raporları savcılık ve mahkemeler tarafından yürütülmekte olan soruşturma dosyalarının şekillenmesine ve toplanan delillerin aydınlatılmasına yardımcı olma görevini üstlenmektedirler.

3.11. UYAP Bilgi Güvenliği

Bilgiye her türlü ortamdan, her türlü cihazla özgürce erişim işletmeler için artık ne kadar önemli ise bu bilgilerin başkalarının eline geçmesi de o kadar sakıncalıdır. Bu yüzden işletmelerin en değerli varlıkları olan verilerin maksimum güvenliğinin sağlanması için veri güvenliği hizmetlerinin tüm bu kriterlerin bir araya getirilerek desteklenmesi ve gerekli teknolojinin bütüncül bir güvenlik çözümü içinde ele alınması gerekmektedir. Esnek ve ölçeklenebilir güvenlik stratejileri oluşturulmalı; her türlü bilginin kullanılabilirliği, ulaşılabilirliği, gizliliği ve güvenliği garanti altına alınmalıdır. Maksimum veri güvenliğinin sağlanması, müşterinin güvenini artırmak, kurumun başarısını garantilemekle eşdeğerdir (Tengilimoğlu ve Tutar, 2009: 251).

Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi'nde milyonlarca dava ve soruşturma dosyası işlem görmekte, bu dosyalar kişisel veriler ve hatta ulusal güvenliği ilgilendiren veriler içermektedir. Sistemde işlenen ve saklanan bu verilerin bütünlük (bilginin bozulmadan muhafaza edilmesi), gizlilik (bilginin yetkisiz kişilerin eline geçmesinin engellenmesi) ve erişilebilirliğinin korunmasının (bilginin kesintisiz bir biçimde kullanıma hazır halde tutulması) ve sistem üzerindeki güvenlik olaylarına doğru ve zamanında müdahale edilmesi iş ve işlemlerinin ancak "sistem", "uygulama" ve "iletişim" güvenliğinin müstakil bir şube müdürlüğünün koordinasyonunda yürütülmesiyle gerekmektedir (www.uyap.gov.tr, 05.06.2014).

Güvenlik uygulamalarının temelini oluşturan veri güvenliği kriterleri üç ana kategoride incelenebilir:

-Gizlilik: Bilginin yetkisiz erişime karşı korunması,

-Bütüncül: Verilerin yetkisiz düzenlemelere karşı korunması ve yapılan değişikliklerin tanımlanması,

-Doğrulama: Bilginin özgünlüğünün korunması. Bilginin belirli bir kaynaktan gerçekten çıkıp çıkmadığının kanıtlanması (Tengilimoğlu ve Tutar, 2009: 251).

3.11.1. UYAP İç Güvenlik Sistemi

a. Bilgi Sistemi Aktif Dizin Servisinden faydalanarak çalışır.

Aktif dizin, Windows platformunda çalışan sistemlerde kullanılan servistir, Network üzerindeki nesnelere (kullanıcı, kullanıcı grupları, bilgisayarlar, organizasyonel birimler vs,) hakkındaki bilgilerinin kayıtlı olduğu yerdir. Aktif dizine tanıtılmamış kullanıcı, kurumun bilişim sistemi'nden faydalanamaz. Bilişim sistemi'nde uyulması gereken temel güvenlik kurallarının merkezden belirlenebilmesini sağlamaktadır. Merkezden belirlenen temel güvenlik kurallarına bütün kullanıcılar tarafından uyulduğu garanti edilmektedir,

b. Bilgi Sisteminin kullanılabilmesi bazı ön şartların gerçekleşmesi gerekmektedir.

Kullanıcı olabilmek için Personel Genel Müdürlüğü kayıtlarında bulunmak gerekmektedir. Sisteme giriş için bir "kullanıcı adı" ve "parola"ya ihtiyaç vardır. Parola Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından verilir. Kullanıcı tarafından sonradan değiştirilebilir. Uygulama yazılımının çalıştırılabilmesi için de ayrıca bir parolaya sahip olunması gerekir. Bu parolada Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından verilir ve ilk kullanımında kullanıcı tarafından değiştirilmesi zorunluluğu vardır (Kaya ve Güneş, 2011: 37).

Uygulama yazılımı da kendi içinde yetki temelli olarak çalışmaktadır. Üstelik yetki unvan, birim ve yer bazında belirlenebilir. Örneğin, uygulama yazılımı bir zabıt kâtibinin kullanıcı adı ve şifresi ile çalıştırıldığında kullanıcı sadece o zabıt kâtibinin görevli olduğu yerdeki, görevli olduğu mahkemede bulunan dosyaları görebilir ve sadece bu dosyalarda bir zabıt kâtibinin gerçekleştirebileceği işlemleri yapabilir. (Özel önemi olan yetkileri Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı değil ilgili birim verir, Örneğin, teftiş

yetkisini Teftiş Kurulu Başkanlığı, gizli sicil görme yetkisini Personel Genel Müdürlüğü'nün vermesi gibi.)

c. UYAP Bilgi Sisteminde “Loglama” mekanizması kurulmuştur.

UYAP bilgi sistemini kullanan kullanıcıların sistem üzerindeki hareketleri kullanıcı adı, bilgisayar adı, mac adresi, IP numarası, tarih, saat, ekran değişiklik bazında kayıt altına alınmaktadır,

d. Windows İşletim Sistemi kullanılmıştır. Bu sayede,

Bilgisayarlar merkezi olarak yönetilebilmekte; UYAP uygulaması için gerekli olan jar dosyalarının merkezi dağıtımı yapılabilmekte; Kimlik doğrulama işlemi yapılabilmekte; Son kullanıcı bilgisayarında kullanıcı bazlı yetkilendirmesi yapılabilmekte; İşletim sisteminden kaynaklanabilecek sıkıntılara çabuk müdahale edilebilmekte; Merkezi olarak yama yönetimi yapılabilmekt gerçekleştirilebilmekte ve aktif dizin (kullanıcılar, bilgisayarlar, mekanlar, yazıcılar gibi organizasyonun tüm bilgilerin) yönetimi yapılabilmektedir (Kaya ve Güneş, 2011: 37).

e. Son kullanıcılar üzerinde güvenlik önlemleri alınmıştır. Bunlar şu şekilde detaylandırılabilir:

- Sistem üzerinde teknik destek veren kişiler haricinde tüm kullanıcılar bilgisayarlarında sınırlı kullanıcı olarak işlem yapabilmekteler,
- Her bilgisayar üzerinde temel işlemler haricinde kullanıcının işlem yapması engellenmiştir. (IP değiştirme, saat ayarlarını değiştirme v.b.)
- Her birimde yetki verilmiş olan teknik ofis elemanı sadece kendi biriminde yetkilidir. Başka bir birimde sadece sınırlı kullanıcı olarak işlem yapabilir.
- Kullanıcıların belirli aralıklar ile şifrelerini değiştirmeleri sağlanmaktadır.
- Şifre değiştirme işleminde aynı şifre kullanımı engellenmiştir.
- 3 kez hatalı şifre girilmesi durumunda kullanıcı hesabı kilitlenmekte ve yarım saat sonra otomatik olarak açılmaktadır.
- Şifrenin hangi bilgisayar üzerinden kilitlendiği bilgisi tespit edilebilmektedir.
- Kullanıcıların kullanmakta oldukları bilgisayarlara, daha önce belirlenmiş bilgisayar isimlendirme kuralına uygun olarak isim verilmektedir. İsimlendirme kuralına uymayan bilgisayarlar sistemden atılmaktadır.
- Bir bilgisayar etki alanından çıktıktan sonra aynı isim ile tekrar sisteme alınamamaktadır.
- Bilgisayarlara merkezi olarak güvenlik yamaları uygulanmaktadır.

- Kullanıcıların web browser üzerinden yaptıkları işlemlerde kullanıcı adı ve parola girilen ekranlar için parola ve kullanıcı adı hatırlama kapatılmıştır.
- Kullanıcıların internete erişimi sırasında tek bir ara sunucudan(proxy) üzerinden çıkış yapmaları sağlanarak internet üzerinden gelen tehlikeler en aza indirilmiştir.
- Kullanıcı bilgisayarlarına merkezi olarak virüs tarama programı kurulumu yapılmakta ve yine merkezi olarak haftanın belirli günlerinde tüm bilgisayar üzerinde tarama yapılmaktadır.
- Kullanıcı bilgisayarlarında bulunan virüs programları merkezi olarak güncellenmektedir (Kaya ve Güneş, 2011: 38).

3.11.2. UYAP Dış Güvenlik Sistemi

UYAP Sistemi dış tehditlere karşı üstünlüğü ve etkinliği dünyaca kabul görmüş “Bilişim Güvenliği Teknolojileri” ile korunmaktadır.

Dış güvenlik kapsamında aşağıdaki güvenlik tedbirleri mevcuttur:

- Intranet: UYAP kendi iç network (internet ağı) içinde çalışmaktadır.
- Noktadan Noktaya VPN (Virtual Private Network): Taşra birimleri, UYAP’a internet üzerinden erişir ama bu erişimi kendileri için özel olarak oluşturulmuş bir tünel içinden geçerek yaptıkları için talep ettikleri veya gönderdikleri bilgileri diğer internet kullanıcıları göremez.
- Firewall: İletişim trafiği Güvenlik Duvarları kontrolündedir. Tanımlanan kurallar basit ve etkilidir: “A, B, C trafiğine izin ver, bunlar dışındakilerini yasakla!”
- IDS (Saldırı Tespit Sistemi) ve IPS (Saldırı Önleme Sistemi) modüllerine sahiptir.
- NAT (Network Address Translation): Kullanıcı ve sunucuların gerçek IP’leri dışarıdan görülmez.
- Proxy (İçerik Denetimi): Kullanıcıların erişimi tek bir internet çıkışı üzerinden olduğu için kontrolü ve denetimi kolay ve ayrıca güvenlidir.
- Merkezde ve Kullanıcılarda Anti virüs
- Merkezde Saldırı Önleme Sistemi
- En yeni teknoloji Swich, Router vs. donanımlar
- Sayısal İmza

- Acil Durum Merkezi UYAP'ın dış güvenlik sisteminin parçalarını oluşturmaktadır (Kaya ve Güneş, 2011: 37).

3.11.3. UYAP Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS)

Kurumların internet veya özel iletişim hatları üzerinden akan verilerinin güvenliğinin sağlanması amacıyla kullanılacak pek çok teknoloji bulunsa da yalnız teknolojik önlemlerle (anti-virüs, firewall sistemleri, kripto vb.) iş süreçlerinde bilgi güvenliğini sağlama imkanı yoktur. Ayrıca bilgi güvenliğini tehdit eden unsurlar sadece elektronik ortamda yapılan saldırılarla sınırlı değildir. Yangın, sel, deprem v.b. doğal afetler veya kullanıcı hataları sonucunda da bilgiler ve bilgi sistemleri tamamen ya da kısmen zarar görebilmektedir. Vazgeçilmez ve önemli bilgi sistemlerinin korunabilmesi, iş risklerinin en aza indirilmesi ve iş sürekliliğinin sağlanması ancak bütünsel yaklaşımlar ile mümkündür. Tüm bunlardan çıkan sonuç, bilgi güvenliğinin bir teknoloji sorunu olmadığı, bunun bir iş yönetimi sorunu olduğudur.

İşte bu nedenlerle "Kurumsal Bilgi Güvenliği" kavramı altında bir yönetim sistemi oluşturma yönünde yapılan çalışmalar 1993 yılında BS 7799 Standardı'nı, 2000 yılında ISO/IEC 17799 Standardı'nı ve 2006 yılında ISO/IEC 27001 Standardı'nı ortaya çıkarmaktadır. Kısaca ISMS (Information Security Management System)/BGYS(Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi) olarak adlandırılan bu yeni yönetim sistemi standardı "bilgilerin" her türlü ortamda (kağıt üzerinde, elektronik ortamda, yazılı ve sözlü iletişimde vb.) güvenliğini sağlamak için öngörülen yönetsel çerçeveleri oluşturur ve bilgi güvenliğini kurumsal süreçlerin bir parçası (iş anlayışı, yönetim ve kültür sorunu) haline getirmektedir.

Bir kuruluşun sadece teknik önlemlerle bilgi güvenliğini ve iş sürekliliğini korumasının mümkün olmadığı, bunun yanı sıra BGYS (Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi) gibi bir takım önlem ve denetimlerin sağlanması gerektiği konusu tüm dünyada kabul edilmiş bir yaklaşım olmaktadır (www.megep.meb.gov.tr, 19.06.2014)

BGYS'nin sağlayacağı faydalar ana hatları itibariyle şunlardır:

- Kurum çalışanlarının, bilgi sistemi kaynaklarını kötü amaçlı olarak kullanmalarının engellenmesini sağlamak,
- Tehdit ve risklerin belirlenmesini ve etkin bir risk yönetimini sağlamak,

- Her hangi bir güvenlik ihlalinin engellenecek olması nedeniyle ortaya çıkabilecek yüksek maliyetlerden kurtulmayı sağlamak,
- İş sürekliliğini sağlamak,
- Kurum çalışanlarının güvenlik konusundaki farkındalık düzeylerinin yükseltilmesini ve önemli güvenlik konularında bilgilendirilmelerini sağlamak,
- Bilgi güvenliğinin dikkate alındığını, gerekli bilgi güvenliği adımlarının uygulandığını ve kontrollerin yapıldığını yani tüm seviyelerde bilgi güvenliğinin sağlandığını göstermek,
- Bilgi sistemlerinin güvenli olduğu konusunda çalışanlara ve iş ortaklarına kendilerinin güvende olduklarını hissettirmek,
- Kurumsal prestijin korunmasını ve artışı sağlamak (www.megep.meb.gov.tr, 19.06.2014).

3.11.4. Network Güvenlik Uygulamaları

Bakanlık bünyesinde toplam 1,200'ü aşkın taşra birimi (Adliye, Cezaevi v.b.) bulunmaktadır. Bu birimlerde toplam 40,000'i aşkın bilgisayar ve aktif kullanıcı çalışmaktadır. Bu büyüklükte bir sistemde en önemli sıkıntı, merkezi kontrol ve yetkisiz erişimlerin denetlenmesi ve kontrol altında tutulmasıdır. Söz konusu kontrolün sağlanması için şu önlemler alınmaktadır:

- Ana ve yedek bağlantılar, Uç birim ve merkezde kullanılan router cihazları ile temel olarak performans, süreklilik ve üst düzey güvenlik prensipleri esas alınarak iletişimin sağlandığı WAN ortamındaki trafik DMVPN (Dinamik Multipoint VPN) yapısı içerisinde uluslararası otoritelerce kabul edilen en üst düzey yöntem ve kripto algoritmalarıyla şifrelenmekte,

- Uç birim router cihazlarında uygulanan AccessList'ler ile birim kullanıcılarının yalnızca belirli adreslerle iletişimine izin verilmekte ve kontrolsüz erişimler engellenerek izinsiz girişimler kaydedilmekte,

- Aynı şekilde UYAP Sistem Merkezi'nde birim kullanıcılarına dair iletişim tekrar ve detaylı olarak firewall kontrolünden geçmekte, izinsiz erişimler engellenerek kaydedilmektedir (Kaya ve Güneş, 2011: 40).

- Ayrıca izinli erişimler arasında atak vb, unsurlar için tüm trafik saldırı önleme sistemi kontrolünden geçerek engellenmekte ve loglanmakta,
- Birim lokal networkündeki iletişim ile ilgili trafik akışları düzenli olarak gözlenmekte, izinli erişimler içerisinde yer alan olumsuz hareketler tespit edilerek müdahale edilmekte,
- QOS uygulanarak merkezden sağlanan servisler ve bu servisleri sunan sunuculara dair trafik sınıflandırılmakta, sınıflandırılan her bir trafik için farklı bir önlem uygulanmakta, herhangi bir servise dair trafiğin anormal seyri engellenmekte,
- Tüm router cihazlarında güncel ve en uygun Ios/Firmware versiyonları kullanılmakta, bu cihazlar üzerinde güvenlik açığına neden olabilecek servisler ve tanımlamalar (CDP (Cisco Discovery Protocol), proxyarp, Yönlendirme(redirection) vb) kullanılmamakta,
- Router cihazlarına erişim yalnızca şifreli olarak SSH (Secure Shell/Güvenli Kabuk) protokolü ile ve yalnızca belirli adreslere sahip kişiler tarafından sağlanmakta diğer erişimler engellenmekte ve kaydedilmekte,
- Yine router cihazlarına erişim hakkı TACACS (Terminal Access Controller Access Control System) servisi ile sağlanmakta, cihazlar üzerindeki hak ve tanımlama yetkileri kullanıcı seviyelerine göre belirlenmekte, cihazlar üzerindeki tüm işlem ve hareketler kaydedilmekte,
- Yine SNMP (Simple Network Management Protocol Basit Ağ Yönetim Protokolü) erişimleri yetkili ve yetkisiz seviyeler için sınıflandırılmakta, bu erişimlerin yalnızca belirli adresler üzerinden sağlanmasına izin verilmekte, izin verilmeyen ve engellenen tüm girişimler loglanmaktadır (www.acikogretimadalet.com, 21.06.2014). Özetle söz konusu ağ güvenlik uygulamaları yapılan şifrelemelerle güvence altına alınmakta, böylece bilginin güvenli olarak kontrol altında tutulması sağlanmakya çalışılmaktadır.

3.11.5. Sistem Güvenlik Uygulamaları

UYAP Sistem güvenlik uygulamaları sistemin istemcilerden, WAN saldırılarından, internet ortamından korunması ve atakları önleme uygulamalarından oluşmaktadır.

Sistemin istemcilerden (clientlardan) korunması amacıyla,

- ✓ Uç noktadaki bütün istemciler üzerinde güvenlik duvarı, anti-virüs vardır.
- ✓ Bütün istemcilere grup güvenliği üzerinden kısıtlamalar uygulanır.
- ✓ İstemcilerin sisteme gereksiz gelmesi önlenir.
- ✓ İstemcilerin kendi aralarında gereksiz trafiği engellenir.
- ✓ İstemcilere servis kalitesi (Quality of Service) Qos uygulanır.

Sistemi WAN saldırılarından korumak,

- ✓ Bütün dış sistem bağlantılarının yedekli firewall üzerinden gelmesi
- ✓ IPS (Intrusion Prevention Systems) atak önleme sisteminin varlığı
- ✓ IDS (Intrusion Detection Sistem) saldırı tespit sistemi.
- ✓ Dış sistem bağlantılarının farklı networkler üzerinden yapılması.
- ✓ Bütün bağlantıların şifreli (kriptolu) olması ve
- ✓ VPN bağlantılarının firewall üzerinde sonlandırılması ile gerçekleştirilir (Kaya ve Güneş, 2011: 42).

Sistemin internet ortamından korunması ise,

- ✓ İnternet bağlantısının yedekli bir firewall katmanından geçmesi;
- ✓ WAN, LAN ve VPN bağlantıları için ayrı alt ağlara bölünmenin kullanılması
- ✓ 3 katmanlı bir yapı oluşturulması,
- ✓ Her katman firewall yerleştirilmesi,
- ✓ Her katmanda belli amaca hizmet eden sunucuların bulundurulması,
- ✓ En kritik uygulamaların 3. katmanda yapılması (VT gibi),
- ✓ Her katmanda güvenlik duvarı tarafından daha az korunan, daha fazla erişime izin veren DMZ (De-Militarized Zone-Silahsızlandırılmış Alan) bölgeleri oluşturulması ile mümkün olmaktadır.

Atakları önleme de,

- ✓ 3 farklı katmandaki sunucuların erişime ayrılması,
- ✓ Erişime ulaşmadan önce IPS sisteminin konması,
- ✓ Bütün sunucuların birbirinden izole olması,
- ✓ Bütün izole sunucu katmanlarının firewall'ın arkasında yer alması,
- ✓ Yetkisiz erişimlerin kapatılması ile yapılmaktadır (Güneş, 2012, s. 98-99).

Sistem güvenlik uygulamaları sayesinde sistem, her türlü saldırıya karşı koruma altına alınmaktadır. Böylece sistemde yer alan bilgilerin güvenliği güvenlik uygulamaları ile güvence altına alınmaktadır.

3.12. UYAP'ın Başarı ve Ödül Durumu

UYAP Sistemi getirmiş olduğu yeniliklerle başarısı takdir edilmiş ve bir çok ödül almıştır.

2004, 2005 ve 2008 yıllarında Türk Yargısı'nda gerçekleştirdiği önemli gelişmelerden ötürü e-tr ödülleri layık görülen UYAP Sistemi, 2008 yılında ise Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu tarafından düzenlenen Kristal Terazi Yarışması'nda özel ödüle layık görülmüştür.

2009 Haziran ayında Washington DC'de yapılan ve dünya çapında üstün başarıya ulaşmış yenilikçi bilişim projelerinin ödüllendirildiği bilgisayar dünyası onur programında (The Computerworld Honors Programı) "Seçkin" (laureate) onuruna layık görülerek altın madalya alan UYAP, 21. Yüzyıl başarı ödülleri e-devlet alanında dünya çapında başarılı projeler arasında finale kalan en iyi beş proje içerisinde tek e-adalet projesi olma başarısını göstermiştir (Kaya, 2009: 6).

İsveç'in Malmö şehrinde Avrupa e-devlet Bakanlar Konferansı kapsamında düzenlenen 2009 Avrupa e-devlet ödülleri, UYAP SMS Bilgi Sistemi "Devletin Vatandaşı Güçlendiren Hizmetleri" açısından Halk Ödülü Kategorisi'nde Avrupa birinciliği kazanmıştır.

Toplam 31 devlete ait 259 proje arasından 17 devlete ait 52 proje finale kalmaya hak kazanmış olup, idari etkinliği ve etkililiği artıran e-devlet uygulamaları kategorisinde Adalet Bakanlığı'na ait UYAP projesi, vatandaşlara yönelik e-devlet uygulamaları kategorisinde UYAP SMS Bilgi Sistemi Türkiye'yi temsilen finalist listesine girmeyi başarmıştır (www.uyap.gov.tr, 11.07.2014).

BÖLÜM IV

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

4.1. Yöntem

Araştırmada bir çok çalışmada verilerin toplanmasında tercih edilen anket yöntemi uygulanmıştır. Anket; bir konu ile ilgili araştırma yapılırken, yeterli belgesel kaynak bulunmadığında, anket yoluyla bilgi toplanabilir. Anket, bilgi alınacak kişilere yazılı veya sözlü olarak sorular sorulması ve alınan cevapların sistematik ve anketin amacına uygun olarak kayıt altına alınması temellerine dayanan bir gözlem tekniğidir. Anket tekniği, üzerinde araştırma yapılacak bir ana kütlede, ana kütle temsil etme gücüne sahip bir örnek kütlede soru yöneltilerek uygulanır (Yılmaz ve Yıldırım, 2013:55).

UYAP Sistemi'nin getirmiş olduğu yenilikler ile sisteminin çalışanlar üzerindeki etkisinin ölçülmesi amacıyla Konya Adliyesi çalışanlarına uygulanmak üzere anket formu hazırlanmıştır. Araştırma anketine soru hazırlamadan önce konu ile ilgili yapılmış çalışmalar, bu alanda yapılmış araştırmaların anket soruları da incelenmiştir.

Tüm bunlardan yola çıkılarak araştırmanın amacı, konunun içeriği ve anketin uygulanacağı ana kütlede özellikleri göz önüne alınarak soruların tamamı geliştirilmiştir.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ulusal Yargı Ağı Projesi'ni kullanan tüm Türkiye'deki çalışanlar oluşturmaktadır. Bu çalışanlar hakim, savcı, yazı işleri müdürü, icra müdürü ve memur kadrosunda yer alan personelden oluşmaktadır. Bu kapsam içine giren personel sayısı tam net olarak bilinmemesine rağmen bu sayının 2014 yılı içinde

yaklaşık olarak 80.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Ancak bu kadar personele ulaşabilmek için yeterli zamanın bulunmaması ve maddi imkanların kısıtlı olması sebebiyle alan araştırması yalnızca Konya Adliyesi'nde çalışan 200 personel ile sınırlı kalmıştır.

4.3. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı UYAP Sistemi'ni kullanmış bir çalışan olarak kazanılan tecrübe ile elde edilen bilgilerden, literatürde daha önce yapılmış benzer çalışmalardan yola çıkılarak danışman hocanın önerileri doğrultusunda anket formu (Ek-1) oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak oluşturulan anket formunda anlaşılır ve açık bir dil kullanılmaya çalışılmıştır. Anket formunun geçerliliği bu konuda uzman kişilere kontrol ettirilmiştir. Hazırlanan anket formu Konya Adliyesi'nde bulunan Adalet Bakanlığı çalışanlarına uygulanmış ve vermiş oldukları cevaplar ile veri tabanı hazırlanmıştır.

Konya Adliyesi çalışanlarının görüşlerini almak amacıyla 5'li Likert tipinde 42 ifade bulunmaktadır. Seçenekler (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum şeklindedir.

Anket formunda ilk olarak katılımcıların demografik özellikleri, kurumda çalışma süreleri, görevleri, bilgisayar kullanma süreleri, bilgisayar kullanımı için eğitim alıp almadıklarını ortaya koymaya yönelik sorulara yer verilmiştir. Ardından UYAP kullanımı konusunda eğitim alıp almadıkları, eğitimin ne şekilde alındığı, bu eğitimin belli aralıklarla güncellenip güncellenmediği, UYAP Sistemi'nin kullanım sıklığı, güçlü ve zayıf yönleri, adli işleyişe olumlu olumsuz etkileri, çalışanlara etkisi konusunda sorular ortaya atılmıştır.

4.4. Verilerin Analizi ve Güvenilirlik

Araştırma için kullanılan anket formları ile elde edilen veriler uygun bir istatistik programı yardımıyla analiz edilmiştir. Bu veri tabanı programlarında yer alan veriler araştırmada elde edilmek istenilen amaçlara uygun olarak kodlanmış, istatistiki analizler

yapmaya elveriliŖi hale getirilmiŖtir. Anket lek güvenilirliği Croanbach's Alpha testi ile test edilmistir. Anket güvenilirlik analizi sonucunda, Croanbach's Alpha sayısı 0,92 olarak bulunmustur. Bu değer 0,80 – 1,00 aralığında olduğu için anket testi yüksek derecede güvenilir olarak kabul edilebilir.

Alfa katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme kriteri Ŗu sekildedir (zdamar, 1999; Akgl ve evik, 2005);

- $0,00 < \alpha \leq 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.
- $0,40 < \alpha \leq 0,60$ ise ölçek dŖk güvenilirliktedir.
- $0,60 < \alpha \leq 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.
- $0,80 < \alpha \leq 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

5.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Konya Adliyesi'nde yapılan Araştırma'ya katılanların demografik özelliklerine ait veriler tablolar halinde aşağıda verilmiştir.

5.1.1. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Cinsiyet	Frekans(n)	Yüzde(%)
Erkek	123	61,5
Kadın	77	38,5
Toplam	200	100

Katılımcıların 123'ü (%61,5) erkek, 77'si (%38,5) kadın çalışandan oluşmaktadır.

5.1.2. Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Bulgular

Yaş	Frekans(n)	Yüzde(%)
18 - 25	32	16
26 - 35	106	53
36 - 45	36	18
46 - 55	19	9,5
55 ve üzeri	7	3,5

Katılımcıların 106'sı (%53) 26-35 yaş aralığında, 36'sı (%18) 36-45 yaş aralığında, 32'si (%16) 18-25 yaş aralığında, 19'u (%9,5) 46-55 yaş aralığında ve 7'si (%3,5) 55 yaş üstü aralıktadır. Konya Adliyesi'nde araştırmaya katılan personelin genç bir nüfusu oluşturduğu anlaşılmaktadır.

5.1.3. Katılımcıların Medeni Durumuna İlişkin Bulgular

Medeni Durum	Frekans(n)	Yüzde(%)
Evli	125	62,5
Bekar	75	37,5
Toplam	200	100

Genç nüfusun yoğunlukta olduğu katılımcıların 125'i evli, 75'i ise bekaardır.

5.1.4. Katılımcıların Ünvanlarına İlişkin Bulgular

Ünvan	Frekans(n)	Yüzde(%)
Cumhuriyet Savcısı	16	8
Hakim	24	12
Yazı İşleri Müdürü	32	16
İcra Müdürü	22	11
Memur	106	53
Toplam	200	100

Katılımcıların ünvanlarına ilişkin bulgular değerlendirildiğinde katılımcıların 106'sı (%53) Memur, 32'si (%16) Yazı İşleri Müdürü, 24'ü (%12) Hakim, 22'si (%11) İcra Müdürü ve 16'sı (%8) Cumhuriyet Savcısı olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların çoğunluğu memurdan oluşmaktadır.

5.1.5. Katılımcıların Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Eğitim Durumu	Frekans(n)	Yüzde(%)
Ortaöğretim	19	9,5
Önlisans	69	34,5
Lisans	97	48,5
Yüksek Lisans	13	6,5
Doktora	2	1
Toplam	200	100

Katılımcıların eğitim durumuna ilişkin bulgular incelendiğinde katılımcıların 97'si (%48,5) lisans, 69'u (%34,5) önlisans, 19'u (%9,5) ortaöğretim, 13'ü (%6,5) yüksek lisans ve 2'si (%1) doktora düzeyinde eğitim gördüğü anlaşılmıştır. Katılımcıların almış oldukları eğitim düzeyine bakıldığında çalışanların büyük bir kısmının önlisans ve lisans mezunu olduğu görülmektedir.

5.2. Katılımcıların Çalışma Süresi ve Bilgisayar Kullanımına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılanların çalışma süresi ve bilgisayar kullanımına ilişkin veriler ve bu verilere ait bilgilere bu bölümde yer verilmiştir.

5.2.1. Katılımcıların Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresine İlişkin Bulgular

Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Yılı	Frekans(n)	Yüzde(%)
1 yıldan az	15	7,5
1 – 3 yıl	57	28,5
4 – 9 yıl	93	46,5
10 yıl ve üstü	35	17,5
Toplam	200	100

Katılımcıların 93'ü (%46,5) 4-9 yıl aralığında, 57'si (%28,5) 1-3 yıl aralığında, 35'i (%17,5) 10 yıl üstü, 15'i (%7,5) 1 yıldan az bir süredir Bakanlık bünyesinde çalışmaktadır. Katılımcıların 128'i (%64) 4 yıldan fazla süredir Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışıyor olması katılımcıların işlerinde tecrübeli olduğunu göstermektedir.

5.2.2. Katılımcıların İşleri Bilgisayar Ortamında Yapma Yılına İlişkin Bulgular

İşleri Bilgisayar Ortamında Yapma Yılı	Frekans(n)	Yüzde(%)
1 yıldan az	16	8
1 – 3 yıl	54	27
4 – 9 yıl	109	54,5
10 yıl ve üstü	21	10,5
Toplam	200	100

Katılımcılardan 109 kişinin (%54,5) 4-9 yıl süre ile 21 kişinin (%10,5) ise 10 yıl ve üstü bir süredir işlerini bilgisayar ortamında gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu oranlar katılımcıların çoğunluğunun bilgi teknolojileri kullanımına yabancı olmadığını ortaya koymaktadır.

5.2.3. Katılımcıların Çalıştığı Birime İlişkin Bulgular

Çalıştığı Birim	Frekans(n)	Yüzde(%)
Cumhuriyet Başsavcılığı	69	34,5
Ceza Mahkemeleri	51	25,5
Hukuk Mahkemeleri	44	22
İcra Müdürlüğü	36	18
Toplam	200	100

Katılımcıların 69'u Cumhuriyet Başsavcılığı, 51'i Ceza Mahkemeleri, 44'ü Hukuk Mahkemeleri ve 36'sı İcra Müdürlüğü Birimlerinde görev almaktadır.

5.2.4. Katılımcıların Çalıştığı Birimde Çalışma Yılına İlişkin Bulgular

Bu Birimde Çalışma Yılı	Frekans(n)	Yüzde(%)
1 yıldan az	30	15
1 – 3 yıl	79	39,5
4 – 9 yıl	66	33
10 yıl ve üstü	25	12,5
Toplam	200	100

Katılımcıların çalıştıkları birimlerde çalışma yılına ilişkin veriler irdelendiğinde 79'u (%39,5) 1-3 yıl aralığında, 66'sı (%33) 4-9 yıl aralığında, 30'u (%15) 1 yıldan az ve 25'i (%12,5) 10 yıl üstü buldukları birimlerde görev yapmaktadır.

5.2.5. Katılımcıların İşleri Bilgisayar Ortamında Yapmak İçin Aldığı Eğitime İlişkin Bulgular

İşleri Bilgisayar Ortamında Yapmak İçin Alınan Eğitim	Frekans(n)	Yüzde(%)
Okul Eğitimi	69	34,5
Kurum İçi Eğitim	83	41,5
Özel Kurs Eğitimi	48	24
Toplam	200	100

Katılımcıların 83'ünün kurum içi eğitim, 69'unun okul eğitim, 48'inin ise özel kurs eğitimi aldığı görülmektedir. 83 (%41,5) personel gibi yüksek bir orandaki çalışanın kurum içi eğitim alması çalışanların işlerini bilgisayar ortamında gerçekleştirebilmek için almış ancak yeterli olmasada Adliye kurumunun çalışanlarını eğittiği anlaşılmaktadır.

5.3. Katılımcıların UYAP Eğitimi ve Kullanım Sıklığına İlişkin Bulgular

Katılımcıların UYAP konusunda eğitilmeleri ve UYAP'ı kullanma sıklığına ilişkin verilere ve bu verilere ait tablolara bu bölümde yer verilmiştir.

5.3.1. Katılımcıların UYAP Kullanımı İçin Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Bulgular

UYAP kullanımı için eğitim aldınız mı?	Frekans(n)	Yüzde(%)
Evet	115	57,5
Hayır	85	42,5
Toplam	200	100

Katılımcıların UYAP kullanımı için eğitim aldınız mı? sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde 115 (%57,5) katılımcının UYAP kullanımı için eğitim aldığı, 85 (%42,5) katılımcının ise eğitim almadığı tespit edilmiştir. Eğitim almayan çalışan sayısının yüksek olması Adalet Bakanlığı'nın dikkate alması gereken bir duruma işaret etmektedir.

5.3.2. Katılımcılardan Eğitim Alanların UYAP Kullanımı İçin Nereden Eğitim Aldıklarına İlişkin Bulgular

UYAP kullanımı için nereden eğitim aldınız?	Frekans(n)	Yüzde(%)
Kurum İçi Eğitim	97	53
Uzaktan Eğitim	18	15,6
Toplam	115	100

UYAP eğitimi alan 115 personel içinden 97 personelin kurum içi eğitim aldığı, 18 personelin ise uzaktan eğitim aldığı görülmüştür.

5.3.3. Katılımcılara UYAP Sistemi'nde Yaşanan Değişikliklerle İlgili Eğitim Verilip-Verilmediğine İlişkin Bulgular

UYAP Sistemi'nde yaşanan değişiklikler için eğitim veriliyor mu?	Frekans(n)	Yüzde(%)
Evet	14	7
Hayır	186	93
Toplam	200	100

Katılımcıların UYAP Sistemi'nde yaşanan değişikliklerle ilgili olarak eğitim verilip verilmediğine ilişkin soruya katılımcıların 186'sı (%93) hayır yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar ışığında katılımcıların %93'lük büyük bir kısmının UYAP Sistemi'nde yaşanan değişiklikler için eğitim almadıkları anlaşılmaktadır. Bu sonuç UYAP Sistemi'nin daha verimli kullanılabilmesini olumsuz yönde etkileyecek bir durumu ortaya koymaktadır.

5.3.4. Katılımcıların UYAP Sistemi'ni Mesai Saatleri İçinde Kullanma Sıklıklarına İlişkin Bulgular

Mesai Saatleri İçinde UYAP kullanma Sıklığı	Frekans(n)	Yüzde(%)
0 – 2 Saat Arası	2	1
2 – 4 Saat Arası	3	1,5
4 – 6 Saat Arası	48	24
6 – 8 Saat Arası	147	73,5
Toplam	200	100

Katılımcıların mesai saatleri içinde UYAP Sistemi'ni kullanma sıklıkları incelendiğinde 147'sinin (%73,5) 6-8 saat, 48'inin 4-6 saat, 3'ünün 2-4 saat, 2'sinin ise 0-2 saat sıklıkla UYAP Sistemi'ni kullandıkları saptanmıştır. Bu sonuç bize katılımcıların çoğunluğunun işlerini UYAP Sistemi ile gerçekleştirdiğini göstermektedir.

Mesai Saatleri Dışında UYAP kullanma Sıklığı	Frekans(n)	Yüzde(%)
0 – 2 Saat Arası	173	86,5
2 – 4 Saat Arası	26	13
4 – 6 Saat Arası	1	0,5
Toplam	200	100

Katılımcıların UYAP Sistemi’ni mesai saatleri dışında kullanma sıklıkları ele alındığında 173 katılımcının (%86,5) 0-2 saat arası, 26 katılımcının 2-4 saat arası, 1 katılımcının ise 4-6 saat sıklıkla UYAP’ı kullandığı görülmüştür. Bu sonuca göre katılımcıların mesai saatleri dışında UYAP Sistemi’ni çok az kullandıkları anlaşılmıştır.

5.4. Katılımcıların UYAP’ın Güçlü Yönleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin

Bulgular

UYAP Sistemi’nin Güçlü Yönleri	Frekans(n)	Yüzde(%)
Erişiminin kolay ve sürekli olması	45	22,5
Yargı işlerinin daha hızlı yürütülmesi	141	70,5
Tasarruf sağlaması	14	7
Toplam	200	100

UYAP Sistemi’nin Güçlü Yönleri Nelerdir? Sorusuna; katılımcıların 141’i (%70,5) yargı işlerinin daha hızlı yürütülmesi, 45’i (%22,5) erişimin kolay ve sürekli olması, 14’ü ise tasarruf sağlaması şeklinde yanıtlamışlardır. Katılımcıların %70,5’inin UYAP Sistemi’nin yargı işlerini hızlandırdığı yönünde görüş bildirmesi UYAP Sistemi ile Yargı işlerine gelen hızın en önemli yenilik olarak algılandığını düşündürmektedir.

5.5. Katılımcıların UYAP'ın Zayıf Yönleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin

Bulgular

UYAP Sistemi'nin Zayıf Yönleri	Frekans(n)	Yüzde(%)
Sistemde yaşanan yavaşlamalar	179	89,5
Sistemin güvenilirliği	5	2,5
Kullanımında karşılaşılan zorluklar	16	8
Toplam	200	100

UYAP Sistemi'nin Zayıf Yönleri Nelerdir? Sorusuna: 179 katılımcı sistemde yaşanan yavaşlamalar şeklinde cevap vermiştir. Bu sonuçla katılımcıların büyük bir çoğunluğunun işlerini bilgisayar ortamında gerçekleştirirken sistemsel yavaşlamalar yaşadığı bu nedenle işlerin aksadığı anlaşılmaktadır.

5.6. Katılımcıların UYAP ile UYAP Sistemi Olmadan Önceki Duruma Yönelik

Düşüncelerine İlişkin Bulgular

UYAP ile UYAP olmadan önceki adli sistemin işleyişini düşündüğünüzde UYAP Sistemi sizi nasıl etkiledi?	Frekans(n)	Yüzde(%)
Olumlu	195	97,5
Olumsuz	5	2,5
Toplam	200	100

Araştırmaya katılan 200 katılımcının 195'i UYAP Sistemi'nin kendilerini olumlu olarak etkilediğini belirtmişlerdir. Sadece 5 katılımcı UYAP Sistemi ile ilgili olumsuz görüş bildirmiştir. Bu sonuçla katılımcıların UYAP Sistemi'nin adli yargı teşkilatının işleyişini yüksek oranda olumlu etkilediği görüşünde olduğu anlaşılmaktadır.

5.7. UYAP Sistemi'nin Getirdiği Yeniliklerin Çalışanlar Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

5.7.1. Katılımcıların UYAP Hizmetlerine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi sayesinde hizmet verdiğimiz kişiler, ihtiyaç duydukları bilgiye kolaylıkla ulaşırlar.	n	9	11	21	95	3,97	1,02
	%	4,5	5,5	10,5	47,5		
UYAP Sistemi ile bireyler ve kurumlar taraf oldukları davaların süreçlerini takip edebilir.	n	5	12	14	107	4,04	0,92
	%	2,5	6,0	7,0	53,5		
UYAP Sistemi'yle birlikte dosyadaki belgeler elektronik ortama taşınmaya başlanmıştır.	n	3	5	14	81	4,32	0,83
	%	1,5	2,5	7,0	40,5		
UYAP Sistemi'ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmamıştır.	n	10	52	32	57	3,41	1,24
	%	5,0	26,0	16,0	28,5		
UYAP Sistemi ile birlikte hem aylık hem de ve yıllık dosya sayımı kolaylaşmıştır	n	4	7	14	99	4,18	0,86
	%	2,0	3,5	7,0	49,5		
UYAP Sistemi ile birlikte hakim ve savcı terfilerinin hesaplanması kolaylaşmıştır.	n	4	7	45	69	4,02	0,96
	%	2,0	3,5	22,5	34,5		

Katılımcıların UYAP hizmetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; UYAP Sistemi sayesinde hizmet verdiğimiz kişiler, ihtiyaç duydukları bilgiye kolaylıkla ulaşırlar önermesine katılımcıların 95'inin (%47,5) katıldığı, 64'ünün (%32) kesinlikle katıldığı, 21'inin (%10,5) kararsız kaldığı, 11'inin (%5,5) katılmadığı, 9'unun (%4,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,97 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Sistemi ile bireyler ve kurumlar taraf oldukları davaların süreçlerini takip edebilir önermesine katılımcıların 107'sinin (%53,5) katıldığı, 62'sinin (%31,0) kesinlikle katıldığı, 14'ünün (%7,0) kararsız kaldığı, 12'sinin (%6,0) katılmadığı, 5'inin (%2,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,04 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Her iki benzer önermeden anlaşılacağı üzere UYAP Sistemi sayesinde hizmet alan kişiler ve kurumlar ihtiyaç duydukları bilgiye kolaylıkla ulaşıp dava süreçlerini takip edebilirler görüşleri desteklenmektedir.

UYAP Sistemi ile birlikte dosyadaki belgeler elektronik ortama taşınmaya başlamıştır önermesine katılımcıların 97'sinin (%48,5) kesinlikle katıldığı, 81'inin (%40,5) katıldığı, 14'ünün (%7,5) kararsız kaldığı, 5'inin (%2,5) katılmadığı, 3'ünün (%1,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,32 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Sistemi'ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmamıştır önermesine katılımcıların 57'sinin (%28,5) katıldığı, 52'sinin (%26,0) katılmadığı, 49'unun (%24,5) kesinlikle katıldığı, 32'sinin (%16,0) kararsız kaldığı, 10'unun (%5,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,41 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu 2 önerme incelendiğinde katılımcılar UYAP Sistemi ile birlikte dosyadaki belgelerin elektronik ortama taşındığına katılmaktadır. Katılımcılar UYAP Sistemi'ne geçilmesiyle fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmamıştır önermesinde ise kararsız kalmışlardır. Bu sonuç katılımcıların fiziki defter kayıtlarının tutulmamasının sistemde yaşanacak herhangi bir sıkıntıda önemli olduğunu düşünmelerinden kaynaklanmaktadır.

UYAP Sistemi ile birlikte hem aylık hem de ve yıllık dosya sayımı kolaylaşmıştır önermesine katılımcıların 99'unun (%49,5) katıldığı, 76'sının (%38,0) kesinlikle katıldığı, 14'ünün (%7,5) kararsız kaldığı, 7'sinin (%3,5) katılmadığı, 4'ünün ise (%2,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,18 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Sistemi ile birlikte hakim ve savcı terfilerinin hesaplanması kolaylaşmıştır önermesine katılımcıların 75'inin (%37,5) kesinlikle katıldığı, 69'unun (%34,5) katıldığı, 45'inin (%22,5) kararsız kaldığı, 7'sinin (%3,5) katılmadığı, 4'ünün (%2,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,02 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Bu 2 önerme incelendiğinde UYAP Sistemi ile birlikte dosya sayımının ve terfi hesaplama işlemlerinin kolaylaştığı görüşleri desteklenmektedir.

5.7.2. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Karar Almaya Etkisine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi olmasaydı kararların alınması, işlerin işleyişi uzun sürecekti.	n	5	16	25	84	3,99	1,01
	%	2,5	8,0	12,5	42,0		

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin karar almaya etkisine ilişkin görüşleri incelendiğinde; UYAP Sistemi olmasaydı kararların alınması, işlerin işleyişi uzun sürecekti önermesine katılımcıların 84'ünün (%42,0) kattıldığı, 70'inin (%35,0) kesinlikle katıldığı, 25'inin (%12,5) kararsız kaldığı, 15'inin (%8,0) katılmadığı, 5'inin ise (%2,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,99 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Buradaki önermeden anlaşılacağı üzere UYAP Sistemi sayesinde karar alınması ve işlerin işleyiş sürecinin kısaldığı görüşü desteklenmektedir.

5.7.3. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Zaman Tasarrufuna İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi zaman kaybını önlemiş, işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamıştır.	n 6	7	21	82	84	4,15	0,95
	% 3,0	3,5	10,5	41	42,0		
UYAP Sistemi zaman kaybını önlemiş, işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamıştır.	n 4	8	27	116	45	3,95	0,83
	% 2,0	4,0	13,5	58,0	22,5		
UYAP Sistemi kurumumuzun çalışma sisteminde zaman kaybını önleyici bir etkiye sahiptir	n 5	12	29	103	51	3,91	0,92
	% 2,5	6,0	14,5	51,5	25,5		
UYAP Doküman Yönetim Sistemi ile zaman kaybı ortadan kalkmıştır.	n 6	12	41	105	36	3,76	0,91
	% 3	6,0	20,5	52,5	18,0		

Ankete katılanların vermiş olduğu cevapların doğruluğunu, katılımcıların dikkatlerini ve içtenliklerini ölçmek için birbirleriyle bire bir aynı olan UYAP Sistemi zaman kaybını önlemiş, işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamıştır önermesi yöneltilmiş ve katılımcıların bu iki önermeye vermiş oldukları cevaplar incelenmiştir. 3. önermeye katılımcıların 84'ünün (%42,0) kesinlikle katıldığı, 82'sinin (%41,0) katıldığı, 21'inin (%10,5) kararsız kaldığı, 7'sinin (%3,5) katılmadığı, 6'sının (%3,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,15 olup katılıyorumu temsil etmektedir. 15. önermeye ise katılımcıların 116'sının (%58,0) katıldığı, 45'inin (%22,5) kesinlikle katıldığı, 27'sinin (13,5) kararsız kaldığı, 8'inin (%4,0) katılmadığı, 4'ünün (%2,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,95 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Her iki önerme incelendiğinde katılımcıların bu iki önermeye hemen hemen aynı yüzdelerle cevaplar verdikleri görülmüştür. Böylece ankete katılanların soruları dikkatli bir şekilde okudukları ve vermiş oldukları cevaplarda samimi oldukları anlaşılmaktadır.

UYAP Sistemi kurumunuzun çalışma sisteminde zaman kaybını önleyici bir etkiye sahiptir önermesine katılımcıların 103'ünün (%51,5) katıldığı, 51'inin (%25,5) kesinlikle katıldığı, 29'unun (%14,5) kararsız kaldığı, 12'sinin (%6,0) katılmadığı, 5'inin (%2,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,91 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Döküman Yönetim Sistemi ile zaman kaybı ortadan kalkmıştır önermesine katılımcıların 105'inin (%52,5) katıldığı, 41'inin (%20,5) kararsız kaldığı, 36'sının (%18,0) kesinlikle katıldığı, 12'sinin (%6,0) katılmadığı, 6'sının (%3,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,76 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Buradaki benzer iki önermeden anlaşılacağı üzere UYAP Sistemi ve UYAP Döküman Yönetim Sistemi kurumun çalışma sisteminde zaman kayıplarını önleyici etkide bulunmaktadır.

5.7.4. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Arşivleme Konusunda Getirdikleri Kolaylıklara İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi araştırma, verileri girme ve raporlama yapma konusunda kolaylık getirmiştir.	n 5	7	11	97	80	4,20	0,88
	% 2,5	3,5	5,5	48,5	40,0		
UYAP Sistemi arşivleme konusunda kolaylık sağlamıştır	n 8	4	16	79	93	4,22	0,96
	% 4,0	2,0	8,0	39,5	46,5		
UYAP Doküman Yönetim Sistemi arşivleme konusunda kolaylık sağlamıştır.	n 3	9	23	115	50	4,00	0,82
	% 1,5	4,5	11,5	57,5	25,0		
UYAP Doküman Yönetim Sistemi belgelerin tüm yaşam döngülerinin güvenli ve etkili yönetilmesine ayrıca her kademe tarafından yapılan işlemlerin izlenilebilir hale getirilmesini sağlamıştır.	n 5	8	29	67	91	4,15	0,98
	% 2,5	4,0	14,5	33,5	45,5		

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin arşivleme konusunda getirdikleri kolaylıklara ilişkin görüşleri incelendiğinde; UYAP Sistemi araştırma, verileri girme ve raporlama yapma konusunda kolaylık getirmiştir önermesine katılımcıların 97'sinin (%48,5) katıldığı, 80'inin (%40,0) kesinlikle katıldığı, 11'inin (%5,5) kararsız kaldığı, 7'sinin (%3,5) katılmadığı, 5'inin (%2,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,20 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Sistemi arşivleme konusunda kolaylık sağlamıştır önermesine katılımcıların 93'ünün (%46,5) kesinlikle katıldığı, 79'unun (%39,5) katıldığı, 16'sının (%8,0) kararsız kaldığı, 8'inin (%4,0) kesinlikle katılmadığı, 4'ünün ise (%2,0) katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,22 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Döküman Yönetim Sistemi arşivleme konusunda kolaylık sağlamıştır önermesine katılımcıların 115'inin (%57,5) katıldığı, 50'sinin (%25,0) kesinlikle katıldığı, 23'ünün (%11,5) kararsız kaldığı, 9'unun (%4,5) katılmadığı, 3'ünün (%1,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,00 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Döküman Yönetim Sistemi belgelerin tüm yaşam döngülerinin güvenli ve etkili yönetilmesine ayrıca her kademe tarafından yapılan işlemlerin izlenilebilir hale getirilmesini sağlamıştır önermesine katılımcıların 91'inin (%45,5) kesinlikle katıldığı, 67'sinin (%33,5) katıldığı, 29'unun (%14,5) kararsız kaldığı, 8'inin (%4,0) katılmadığı, 5'inin (%2,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,15 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Buradaki benzer 4 önermeden anlaşılacağı üzere UYAP Sistemi ve UYAP Sistemi içerisinde yer alan UYAP Döküman Yönetim Sistemi ile araştırma, verileri girme ve raporlama yapma kolaylaşmıştır. Bu da tüm belgelerin yaşam döngülerinin güvenli ve etkili yönetilmesini sağlamış ve her kademe tarafından yapılan işlerin izlenilmesini olanaklı kılmıştır.

5.7.5. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Teknik Altyapısına İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi için gerekli teknik altyapı (pc,yazıcı,tarayıcı) yeterli seviyededir.	n	21	39	54	59	3,16	1,19
	%	10,5	19,5	27,0	29,5		

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin teknik altyapısına ilişkin görüşleri incelendiğinde; UYAP Sistemi için gerekli teknik altyapı (pc,yazıcı,tarayıcı) yeterli seviyededir önermesine katılımcıların 59'unun (%29,5) katıldığı, 54'ünün (%27,0) kararsız kaldığı, 39'unun (%19,5) katılmadığı, 27'sinin (%13,5) kesinlikle katıldığı, 21'inin (%10,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,16 olup kararsızımı temsil etmektedir. UYAP Sistemi için gerekli teknik altyapının sağlandığı konusunda çalışanların kararsız olduğu görülmüştür. Bu sonuç değişik birimlerde yer alan çalışanların teknik altyapı konusunda sıkıntılarının olduğunu göstermekte bu nedenle bu önermeye ilişkin çıkan ortalamanın kararsızım görüşünü desteklediği görülmektedir.

5.7.6. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Ekonomik Tasarrufuna İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi üzerinden yapılan işlemlerde ekonomik tasarruf sağlanmıştır.	n	9	12	35	93	3,82	1,02
	%	4,5	6,0	17,5	46,5		

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin ekonomik tasarruf sağladığına yönelik görüşleri incelendiğinde; UYAP Sistemi üzerinden yapılan işlemlerde ekonomik tasarruf sağlanmıştır önermesine katılımcıların 93'ünün (%46,5) katıldığı, 51'inin (%25,5) kesinlikle katıldığı, 35'inin (%17,5) kararsız kaldığı, 12'sinin (%6,0) katılmadığı, 9'unun ise (%4,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,82 olup katılımı temsil etmektedir. Bu da UYAP Sistemi üzerinden yapılan işlemlerde elektronik ortama geçilmesi ile kağıt kullanımının azalması sonucunda ekonomik tasarrufun sağlandığı ortaya çıkmıştır.

5.7.7. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Verilen Hizmetlerde Bürokrasiyi Azalttığına İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi kurumumuzca verilen hizmetleri bürokrasiden arındırmıştır.	n	14	18	57	83	3,46	1,06
	%	7,0	9,0	28,5	41,5		

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin verilen hizmetlerde bürokrasiyi azalttığına ilişkin görüşleri incelendiğinde; UYAP Sistemi kurumumuzca verilen hizmetleri bürokrasiden arındırmıştır önermesine katılımcıların 83'ünün (%41,5) katıldığı, 57'sinin (%28,5) kararsız kaldığı, 28'inin (%14,0) kesinlikle katıldığı, 18'inin (%9,0) katılmadığı, 14'ünün (%7,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,46 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu sonuçlar ise UYAP Sistemi ile verilen hizmetlerde bürokrasinin ortadan kalkmadığını düşündürmektedir.

5.7.8. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Etkinlik, Verimlilik ve Motivasyon Getirmesine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	
UYAP Sistemi sayesinde işlerde etkinlik sağlanmıştır.	n	4	10	23	128	35	3,90	0,81
	%	2,0	5,0	11,5	64,0	17,5		
UYAP Sistemi sayesinde iş süreçlerinde verimlilik elde edilmiştir.	n	6	9	21	122	42	3,92	0,87
	%	3,0	4,5	10,5	61,0	21,0		
UYAP Sistemi iş yerindeki motivasyonu artırıp, işin daha kolay benimsenmesini sağlamıştır.	n	7	32	49	79	33	3,49	1,05
	%	3,5	16,0	24,5	39,5	16,5		
UYAP Sistemi çalışanların iş saatlerini daha iyi kullanmasını sağlamıştır.	n	10	26	35	96	33	3,58	1,06
	%	5,0	13,0	17,5	48,0	16,5		
UYAP Sistemi ile birlikte çalışanların iş yükü hafiflemiştir	n	18	60	31	55	36	3,15	1,28
	%	9,0	30,0	15,5	27,5	18		
UYAP Sistemi getirdiği kolaylıklarla çalışanların zihinsel ve bedensel yorgunluğunu azaltmıştır.	n	23	59	44	52	22	2,95	1,20
	%	11,5	29,5	22,0	26,0	11,0		

UYAP Sistemi sayesinde yapılan işlerde etkinlik sağlanmıştır önermesine katılımcıların 128'inin (%64,0) katıldığı, 35'inin (%17,5) kesinlikle katıldığı, 23'ünün (%11,5) kararsız kaldığı, 10'unun (%5,0) katılmadığı, 4'ünün (%2,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,90 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Sistemi sayesinde iş süreçlerinde verimlilik elde edilmiştir önermesine katılımcıların 122'sinin (%61,0) katıldığı, 42'sinin (%21,0) kesinlikle katıldığı, 21'inin (%10,5) kararsız kaldığı, 9'unun (%4,5) katılmadığı, 6'sının (%3,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama da 3,92 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Sistemi iş yerindeki motivasyonu artırıp, işin daha kolay benimsenmesini sağlamıştır önermesine katılımcıların 79'unun (%39,5) katıldığı, 49'unun (%24,5) kararsız kaldığı, 33'ünün (%16,5) kesinlikle katıldığı, 32'sinin (%16,0) katılmadığı, 7'sinin (%3,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,49 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Sistemi çalışanların iş saatlerini daha iyi kullanmasını sağlamıştır önermesine katılımcıların 96'sının (%48,0) katıldığı, 35'inin (%17,5) kararsız kaldığı, 33'ünün (%16,5) kesinlikle katıldığı, 26'sının (%13,0) katılmadığı, 10'unun (%5,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,58 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Bu 4 önermeye verilen yanıtlar ile UYAP sistemi yapılan işlerde ve iş süreçlerinde etkinlik ve verimlilik sağlamış, iş yerindeki motivasyonu artırmış, işin daha kolay benimsenmesine ve çalışanların iş saatlerini daha iyi kullanmasını sağlamıştır görüşleri desteklenmiştir.

UYAP Sistemi ile birlikte çalışanların iş yükü hafiflemiştir önermesine katılımcıların 60'ının (%30,0) katılmadığı, 55'inin (%27,5) katıldığı, 36'sının (%16,0) kesinlikle katıldığı 31'inin (%15,5) kararsız kaldığı, 18'inin (%9,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,15 olup kararsızımı temsil etmektedir. UYAP Sistemi adli yargı teşkilatında yargının işleyişini hızlandırması ve adli yargıya bir düzen getirmesi nedeniyle iş yükünün eski sisteme oranla azaldığı da gözden kaçmamalıdır.

UYAP Sistemi getirdiği kolaylıklarla çalışanların zihinsel ve bedensel yorgunluğunu azaltmıştır önermesine katılımcıların 59'unun (%29,5) katılmadığı, 52'sinin (%26,0) katıldığı, 44'ünün (%22,0) kararsız kaldığı, 23'ünün (%11,5) kesinlikle katılmadığı, 22'sinin (%11,0) kesinlikle katıldığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 2,95 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu da UYAP Sistemi'nin getirdiği kolaylıklarla çalışanların zihinsel ve bedensel yorgunluğunu azalttığı konusunda kararsız kalındığını göstermektedir.

5.7.9. Katılımcıların UYAP Sistemi ile İlgili Bilgi Düzeylerine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP'ın hedefleri konusunda çalışanlar bilgilendirilmiştir.	n 25	66	47	45	17	2,81	1,16
	% 12,5	33,0	23,5	22,5	8,5		
UYAP Sistemi ile yapılan işin süreçleri ve aşamaları çalışanlar tarafından bilinmektedir.	n 12	43	39	78	28	3,33	1,13
	% 6,0	21,5	19,5	39,0	14,0		

UYAP'ın hedefleri konusunda çalışanlar bilgilendirilmiştir önermesine katılımcıların 66'sının (%33,0) katılmadığı, 47'sinin (%23,5) kararsız kaldığı, 45'inin (%22,5) katıldığı, 25'inin (%12,5) kesinlikle katılmadığı, 17'sinin (%8,5) kesinlikle katıldığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 2,81 olup kararsızımı temsil etmektedir. UYAP Sistemi ile yapılan işin süreçleri ve aşamaları çalışanlar tarafından bilinmektedir önermesine katılımcıların 78'inin (%39,0) katıldığı, 43'ünün (%21,5) katılmadığı, 39'unun (%19,5) kararsız kaldığı, 28'inin (%14,0) kesinlikle katıldığı, 12'sinin (%6,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,33 olup kararsızımı temsil etmektedir. Her iki benzer önermeden ortaya çıkan sonuç çalışanların UYAP'ın hedefleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve UYAP Sistem'i ile yapılan işin süreçleri ve aşamalarını tam olarak bilmediklerini ortaya koymaktadır.

5.7.10. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Kullanımına İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek yoktur.	n 34	59	30	56	21	2,85	1,28
	% 17	29,5	15,0	28,0	10,5		

UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek yoktur önermesine katılımcıların 59'unun (%29,5) katılmadığı, 56'sının (%28,0) katıldığı, 34'ünün (%17,0) kesinlikle katılmadığı, 30'unun (%15,0) kararsız kaldığı, 21'inin (%10,5) kesinlikle katıldığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 2,85 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu sonuç çalışanların UYAP Sistem'i kullanma konusunda gerekli eğitimi almadıklarını ortaya koymaktadır.

5.7.11. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin İş Akışına Etkisine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Doküman Yönetim Sistemi evrak akışlarını hızlandırmıştır.	n 5	7	20	135	33	3,92	0,76
	% 2,5	3,5	10,0	67,5	16,5		
UYAP Doküman Yönetim Sistemi çalışanlar üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kılmıştır.	n 6	6	23	114	51	3,99	0,87
	% 3,0	3,0	11,5	57,0	25,5		

UYAP Döküman Yönetim Sistemi evrak akışlarını hızlandırmış önermesine katılımcıların 135'inin (%67,5) katıldığı, 33'ünün (%16,5) kesinlikle katıldığı, 20'sinin (%10,0) kararsız kaldığı, 7'sinin (%3,5) katılmadığı, 5'inin (%2,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,92 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Döküman Yönetim Sistemi çalışanların üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kılmıştır önermesine katılımcıların 114'ünün (%57,0) katıldığı, 51'inin (25,5) kesinlikle katıldığı, 23'ünün (%11,5) kararsız kaldığı, 6'sının (%3,0) kesinlikle katılmadığı, 6'sının (%3,0) katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,99 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Her iki benzer önerme dikkate alındığında UYAP Sistemi'nin iş akışını hızlandırdığı ve sistem üzerinden işlerin takip edilmesini olanaklı kıldığı görülmüştür.

5.7.12. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Dosya Kayıtlarında Yaşanan Sıkıntının Önüne Geçtiğine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi ile birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçilmiştir.	n	2	7	33	77	4,14	0,88
	%	1,0	3,5	16,5	38,5		

UYAP Sistemi ile birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçilmiştir önermesine katılımcıların 81'inin (%40,5) kesinlikle katıldığı, 77'sinin (%38,5) katıldığı, 33'ünün (%16,5) kararsız kaldığı, 7'sinin (%3,5) katılmadığı, 2'sinin (%1,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 4,14 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Bu sonuç UYAP Sistemi sayesinde elektronik ortama geçildiği, dosya taraf kaydı yapılırken elektronik ortamdan kimlik bilgilerinin alındığı böylece dosya taraf kayıtlarında yaşanan karışıklıkların önlendiğini ortaya çıkarmıştır.

5.7.13. Katılımcıların UYAP Sistemi'nde Gerekli Güvenlik Tedbirleri Alındığına İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi'nde yer alan bilgilerin korunması için gerekli güvenlik tedbirleri alınmıştır	n	4	19	98	53	3,39	0,90
	%	2,0	9,5	49,0	26,5		

UYAP Sistemi'nde yer alan bilgilerin korunması için gerekli güvenlik tedbirleri alınmıştır önermesinde katılımcıların 98'inin (%49,0) kararsız kaldığı, 53'ünün (%26,5) katıldığı, 26'sının (%13,0) kesinlikle katıldığı, 19'unun (%9,5) katılmadığı, 4'ünün ise (%2,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,39 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu önerme incelendiğinde çalışanların UYAP Sistemi'nde yer alan bilgilerin korunması için gerekli güvenlik tedbirlerinin alındığı konusunda kararsız kaldıkları görülmüştür. Son zamanlarda uzaktan UYAP erişimi ile bazı bilgilere kullanıcı şifresi ile girildiği ve değişiklik yapılarak yargılamaya etki edildiği konusundaki haberler düşünüldüğünde çalışanların bu konuda kararsız kalmaları son derece normaldir. Bu sonuç UYAP Sistemi'nde yer alan bilgilerin korunması için gerekli güvenlik tedbirleri alındığı konusunda bazı tereddütler yaşandığını ortaya çıkarmıştır.

5.7.14. Katılımcıların UYAP Sistemi'nin Hatalı Bilgi Girişleri Engellediğine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Sistemi ile birlikte hatalı bilgi girişleri sistemce engellenmiştir.	n 8	23	71	76	22	3,40	0,96
	% 4,0	11,5	35,5	38,0	11,0		

UYAP Sistemi ile birlikte hatalı bilgi girişleri sistemce engellenmiştir önermesine katılımcıların 76'sının (%38,0) katıldığı, 71'inin (%35,5) kararsız kaldığı, 23'ünün (%11,5) katılmadığı, 22'sinin (%11,0) kesinlikle katıldığı, 8'inin (%4,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,40 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu önermeye bakıldığında UYAP Sistemi hatalı bilgi girişlerinde çeşitli uyarılar verse de sistem tarafından tamamen bir engelleme olmadığı çalışanlarca bilinmektedir. Bundan dolayı çalışanların tereddütlü olmaları son derece doğal gözükmektedir.

5.7.15. Katılımcıların UYAP Hizmetlerinin Verimli Bir Şekilde Kategorilendirildiğine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Hizmetleri verimli bir şekilde kategorilendirilmiştir.	n 4	22	73	80	21	3,46	0,89
	% 2,0	11,0	36,5	40,0	10,5		

UYAP Hizmetleri verimli bir şekilde kategorilendirilmiştir önermesine katılımcıların 80'inin (%40,0) katıldığı, 73'ünün (%36,5) kararsız kaldığı, 22'sinin (%11,0) katılmadığı, 21'inin (%10,5) kesinlikle katıldığı, 4'ünün (%2,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,46 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu sonuç çalışanların sistemde yer alan hizmetlerin kategorilendirilmesinden memnun olmadığını göstermektedir. Bu nedenle UYAP Hizmetlerinin verimli bir şekilde kategorilendirildiği konusunda tereddütler vardır. Karar vericilerin bu konuda çalışmalar yapması, sistemi kullanan çalışanları rahatlatarak, onların iş performanslarını artıracaktır.

5.7.16. Katılımcıların UYAP Döküman Yönetim Sistemi'nin Performans Sorgusu Yapmaya Olanak Sağladığına İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Döküman Yönetim Sistemi çalışanların performans sorgusunu yapmaya olanak sağlamıştır.	n	11	43	55	68	3,24	1,08
	%	5,5	21,5	27,5	34,0		

UYAP Döküman Yönetim Sistemi çalışanların performans sorgusunu yapmaya olanak sağlamıştır önermesine katılımcıların 68'inin (%34,0) katıldığı, 55'inin (%27,5) kararsız kaldığı, 43'ünün (%21,5) katılmadığı, 23'ünün (%11,5) kesinlikle katıldığı, 11'inin (%5,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,24 olup kararsızımı temsil etmektedir. Bu sonuç katılımcıların çalıştıkları birimdeki iş yükü konusunda farklılıklar olabileceğini, çalışanların performansının ölçümünün sistemce belirlenmesinin zor olabileceğini, katılımcıların çalıştıkları birimdeki iş yüklerinin farklı olması nedeni ile performanslarının sistemce belirlenmesinin çalışanlar tarafından tereddütle karşılandığı düşünülmektedir.

5.7.17. Katılımcıların UYAP Kelime İşlemci'ye İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Kelime İşlemci ile yargı sisteminde iş süreçlerinde ve belgelerde standart sağlanmıştır.	n	7	10	45	98	3,77	0,94
	%	3,5	5,0	22,5	49,0		

UYAP Kelime İşlemci ile yargı sisteminde iş süreçlerinde ve belgelerde standartlar sağlanmıştır önermesine katılımcıların 98'inin (%49,0) katıldığı, 45'inin (%22,5) kararsız kaldığı, 40'ının (%20,0) kesinlikle katıldığı, 10'unun (%5,0) katılmadığı, 7'sinin (%3,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,77 olup katılıyorum'u temsil etmektedir. Bu önerme incelendiğinde çalışanların UYAP Kelime İşlemci ile yargı sisteminde iş süreçlerinde ve belgelerde standart sağlandığını düşündüklerini ortaya koymaktadır.

5.7.18. Katılımcıların UYAP Serbest Kürsü'ye İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	
UYAP Serbest Kürsü personele diyalojik ortamda konuları tartışma ve paylaşma olanağını sağlamıştır.	n	12	17	62	82	27	3,47	1,02
	%	6,0	8,5	31,0	41,0	13,5		
UYAP Serbest Kürsü ile basit sorunlar için yazışmaya, faksa ve telefon görüşmesine gerek kalmamıştır.	n	9	29	62	74	26	3,39	1,03
	%	4,5	14,5	31,0	37,0	13,0		
UYAP Serbest Kürsü de zaman ve maliyet tasarrufu sağlamıştır.	n	7	21	73	74	25	3,44	0,95
	%	3,5	10,5	36,5	37,0	12,5		

Yukarıdaki tabloda yer alan sonuçlara göre katılımcılar UYAP Serbest Kürsü ile konuları tartışmakta ve paylaşmaktadırlar. Ancak UYAP Serbest Kürsü ile basit sorunlar için yazışmaya, faksa ve telefon görüşmesine gerek kalmadığı konuları ile UYAP Serbest Kürsü sayesinde zaman ve maliyet tasarrufu sağlandığı konularında katılımcıların kararsız kaldığı ortaya çıkmıştır.

5.7.19. Katılımcıların UYAP Yardım Masası'na İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Yardım Masası Modülü personele sistemle ilgili ihtiyaç duydukları bilgiyi sunmuştur.	n	8	21	64	83	3,47	0,97
	%	4,0	10,5	32,0	41,5		
UYAP Yardım Masası Modülü personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunmuştur.	n	10	22	74	74	3,36	0,97
	%	5,0	11,0	37,0	37,0		

UYAP Yardım Masası Modülü personele sistemle ilgili ihtiyaç duydukları bilgiyi sunmuştur önermesine katılımcıların 83'ünün (%41,5) katıldığı, 64'ünün (%32,0) kararsız kaldığı, 24'ünün (%12,0) kesinlikle katıldığı, 21'inin (%10,5) katılmadığı, 8'inin (%4,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,47 olup katılıyorumu temsil etmektedir.

UYAP Yardım Masası Modülü personelin iş süreçlerinden karşılaştıkları sorunlara çözüm sunmuştur önermesine katılımcıların 74'ünün (%37,0) katıldığı, 74'ünün (%37,0) kararsız kaldığı, 22'sinin (%11,0) katılmadığı, 20'sinin (%10,0) kesinlikle katıldığı, 10'unun (%5,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,36 olup kararsızımı temsil etmektedir. Birbirine yakın her iki önerme sonucu katılımcıların UYAP Yardım Masası Modülü sayesinde ihtiyaç duydukları bilgilere ulaştıkları ancak UYAP Yardım Masası Modülü'nün iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm ulaştırmadığı görülmektedir.

5.7.20. Katılımcıların UYAP Hukuki Yardım Portalı'na İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP Hukûki Yardım Portalı vatandaşa ihtiyaç duydukları adli terimler ve süreçlerde yardımcı olmuştur.	n	8	14	75	82	3,47	0,91
	%	4,0	7,0	37,5	41,0		

UYAP Hukûki Yardım Portalı vatandaşa ihtiyaç duydukları adli terimler ve süreçlerde yardımcı olmuştur önermesine katılımcıların 82'sinin (%41,0) katıldığı, 75'inin (%37,5) kararsız kaldığı, 21'inin (%10,5) kesinlikle katıldığı, 14'ünün (%7,0) katılmadığı, 8'inin (%4,0) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,47 olup katılımı temsil etmektedir. Katılımcılar UYAP Hukûki Yardım Portalı'nın vatandaşa ihtiyaç duyduğu adli terimler ve süreçler konusunda yardımcı olduğunu düşünmektedirler.

5.7.21. Katılımcıların UYAP İtranet'e İlişkin Görüşleri

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)
UYAP intranet ile personelin bilgi güvenliği sağlanmıştır.	n 3	16	76	61	44	3,63	0,96
	% 1,5	8,0	38,0	30,5	22,0		

UYAP intranet ile personelin bilgi güvenliği sağlanmıştır önermesine katılımcıların 76'sının (%38,0) kararsız kaldığı, 61'inin (%30,5) katıldığı, 44'ünün (%22,0) kesinlikle katıldığı, 16'sının (%8,0) katılmadığı, 3'ünün (%1,5) kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Bu önermeye ilişkin ortalama 3,63 olup katılıyorumu temsil etmektedir. Katılımcılar UYAP intranet ile bilgi güvenliklerinin sağlandıklarını düşünmektedirler.

5.8. Katılımcıların Demografik Özellikleri ile UYAP Sistemi'nin Getirmiş Olduğu Yenilikler Arasındaki Farklılıklara İlişkin Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerinin UYAP Sistemi'nin getirmiş olduğu yenilikler arasında anlamlı bir fark olup olmadığı 0.05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak incelenmiştir.

H1: Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin işleyişinin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin işleyişini uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3: UYAP'ın Karar Almaya Etkisi İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Yaş	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin işleyişinin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri	18-25	32	3,96	0,99	2,68	0,033
	26-35	106	3,85	1,03		
	36-45	36	4,44	0,73		
	46-55	19	3,78	1,13		
	55 +	7	4,28	1,11		

Tablo 3'e göre katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin işleyişi uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında $p < 0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde $F=2,68$ ve $P=0,033$ olarak bulunmuştur. H1 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında tecrübeli çalışan sayılabilecek 36-45 yaş grubu aralığındaki katılımcıların bu görüşe diğer katılımcılara oranla daha çok katıldığı görülmektedir.

H2: Katılımcıların UYAP Sistemi ile birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçildiğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi ile birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçildiğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına göstermediğine ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4: UYAP’ın Dosya Taraf Kayıtlarına Etkisi İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi’nin getirdiği yenilikler	Yaş	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
UYAP Sistemi’yle birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçildiğine ilişkin düşünceleri	18-25	32	3,84	1,05	3,90	0,004
	26-35	106	4,04	0,80		
	36-45	36	4,47	0,81		
	46-55	19	4,26	0,99		
	55 +	7	4,85	0,37		

Tablo 4’e göre katılımcıların UYAP Sistemi’yle birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçildiğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında $p < 0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde $F=3,90$ ve $P=0,004$ olarak bulunmuştur. H_2 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında yaş seviyesi arttıkça bu görüşe katılım oranının da arttığı görülmektedir.

H3: Katılımcıların UYAP Sistemi’nin arşivleme konusunda kolaylık sağladığına ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi’nin arşivleme konusunda kolaylık sağladığına ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: UYAP’ın Arşivlemeye Etkisi İle Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sisteminin getirdiği yenilikler	Yaş	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi’nin arşivleme konusunda kolaylık sağladığına ilişkin düşünceleri	18-25	32	4,15	0,99	1,33	0,258
	26-35	106	4,16	1,03		
	36-45	36	4,41	0,73		
	46-55	19	4,10	1,13		
	55 +	7	4,85	1,11		

Tablo 5’e göre katılımcıların UYAP Sistemi’nin arşivleme konusunda kolaylık sağladığına ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır hipotezi sınanmış olup bulunan sonuçlar verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde $F=1,33$ ve $P=0,258$ olarak bulunmuştur. H_3 hipotezinde $p>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bulunmamış bu nedenle H_3 hipotezi kabul edilmemiştir.

H4: Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi’nin çalışanlar üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kıldığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi’nin çalışanlar üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kıldığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t testi sonucu Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: UYAP’ın Doküman Yönetim Sistemi’nin Çalışanlar Üzerindeki İşlerin Takip Edilmesi İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi’nin getirdiği yenilikler	Cinsiyet	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	T	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi’nin çalışanlar üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kıldığına ilişkin düşünceleri	Erkek	123	3,87	1,00	-2,606	0,010
	Kadın	77	4,14	0,57		

Tablo 6’ya göre katılımcıların “UYAP Doküman Yönetim Sistemi’nin çalışanlar üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kıldığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır” hipotezinin sonuçları verilmiştir. Bulunan sonuçlara göre Tablo 6 incelendiğinde $T = -2,606$ ve $P = 0,022$ olarak bulunmuştur. $P < 0,05$ olduğundan H4 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında kadın çalışanların erkek çalışanlara göre bu önermeye daha fazla katıldığı görülmektedir.

H5: Katılımcıların UYAP Sistemi’nin iş yerindeki motivasyonu artırdığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi’nin iş yerindeki motivasyonu artırdığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t testi sonucu Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: UYAP’ın İş Yerindeki Motivasyona Etkisi İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi’nin getirdiği yenilikler	Cinsiyet	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	T	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi’nin iş yerindeki motivasyonu artırdığına ilişkin düşünceleri	Erkek	123	3,50	1,07	0,153	0,879
	Kadın	77	3,48	1,03		

Tablo 7’ye göre katılımcıların “UYAP Sistemi’nin iş yerindeki motivasyonu artırdığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır” hipotezinin sonuçları verilmiştir. Bulunan sonuçlara göre Tablo 7 incelendiğinde $T = 0,153$ ve $P = 0,879$ olarak bulunmuştur. $P > 0,05$ olduğundan H5 hipotezi kabul edilmemiştir.

H6: Katılımcıların UYAP Sistemi’nin kurumlarında verilen hizmetleri bürokrasiden arındırdığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin kurumlarında verilen hizmetleri bürokrasiden arındıracağına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8: UYAP'ın Kurumda Verilen Hizmetleri Bürokrasiden Arındırmasına Etkisi İle Ünvan Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Ünvan	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi'nin kurumlarında verilen hizmetleri bürokrasiden arındıracağına ilişkin düşünceleri	C.Savcısı	16	3,75	0,85	7,63	0,000
	Hakim	24	4,04	0,85		
	Y.İş.Müd	32	3,87	0,75		
	İcr.Müd.	22	3,77	0,61		
	Memur	106	3,10	1,16		

Tablo 8'e göre katılımcıların UYAP Sistemi'nin kurumlarında verilen hizmetleri bürokrasiden arındıracağına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında $p < 0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 8 incelendiğinde $F=7,63$ ve $P=0,000$ olarak bulunmuştur. H_6 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok hakim unvanına sahip olanların katıldığı görülmektedir.

H7: Katılımcıların UYAP Sistemi'nin çalışanların iş saatlerini daha verimli kıldığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin çalışanların iş saatlerini daha verimli kıldığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9: UYAP'ın Çalışanların İş Saatlerini Daha İyi Kullanmasına Etkisi İle Ünvan Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Ünvan	N	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi'nin çalışanların iş saatlerini daha iyi kullanmasına yol açtığına ilişkin düşünceleri	C.Savcısı	16	3,68	1,01	3,64	0,007
	Hakim	24	3,41	1,01		
	Y.İş.Müd	32	3,96	0,86		
	İcr.Müd.	22	2,90	0,92		
	Memur	106	3,62	1,11		

Tablo 9'a göre katılımcıların UYAP Sistemi'nin çalışanların iş saatlerini daha verimli kıldığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında $p<0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 9 incelendiğinde $F=3,64$ ve $P=0,007$ olarak bulunmuştur. H7 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok Yazı İşleri Müdürü unvanına sahip olanların katılmış, en az katılım ise İcra Müdürü ünvanına sahip olanlardan gelmiştir.

H8: Katılımcıların UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek olmadığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek olmadığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: UYAP'ın Kullanımı İçin Çalışanların Uzman Bir Eğitim Alması İle Ünvan Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Ünvan	N	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek olmadığına ilişkin düşünceleri	C.Savcısı	16	2,31	0,87	4,50	0,002
	Hakim	24	2,91	1,13		
	Y.İş.Müd	32	3,65	1,20		
	İcr.Müd.	22	2,72	1,03		
	Memur	106	2,70	1,35		

Tablo 10'a göre katılımcıların UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek olmadığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında $p<0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde $F=4,50$ ve $P=0,007$ olarak bulunmuştur. H8 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok Yazı İşleri Müdürü unvanına sahip olanların katıldığı görülmektedir.

H9: Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin evrak akışlarını hızlandırdığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin evrak akışlarını hızlandırdığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11: UYAP Döküman Yönetim Sistemi'nin Evrak Akışı Hızı İle Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Eğitim Durumu	N	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin evrak akışlarını hızlandırdığına ilişkin düşünceleri	Ortaöğretim	19	4,10	0,10	3,25	0,013
	Önlisans	69	3,89	0,09		
	Lisans	97	3,86	0,08		
	Yüksek Lisans	13	4,38	0,18		
	Doktora	2	2,50	1,50		

Tablo 11'e göre katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin evrak akışlarını hızlandırdığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında $p < 0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tabloda yer alan sonuçlara bakıldığında $F=3,25$ ve $P=0,013$ olarak bulunmuştur. H_9 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok yüksek lisans eğitimine sahip olanların katıldığı görülmektedir.

H10: Katılımcıların UYAP hizmetlerinden olan intranet ile personelin bilgi güvenliğinin sağlandığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP hizmetlerinden olan intranet ile personelin bilgi güvenliğinin sağlandığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12: UYAP İtranet İle Personelin Bilgi Güvenliğinin Sağlanması İle Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Eğitim Durumu	N	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP intranet ile personelin bilgi güvenliği sağlandığına ilişkin düşünceleri	Ortaöğretim	19	4,26	0,87	2,71	0,031
	Önlisans	69	3,65	1,04		
	Lisans	97	3,51	0,90		
	Yüksek Lisans	13	3,61	0,76		
	Doktora	2	3,00	1,41		

Tablo 12'ye göre katılımcıların UYAP hizmetlerinden olan intranet ile personelin bilgi güvenliğinin sağlandığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında $p < 0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo'da yer alan sonuçlar incelendiğinde $F=3,25$ ve $P=0,013$ olarak bulunmuştur. H_{10} hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok ortaöğretim düzeyinden eğitim seviyesine sahip olanların katıldığı görülmektedir.

H11: Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 13'de sunulmuştur.

Tablo 13: UYAP'ın Karar Almaya Etkisi İle Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Eğitim Durumu	N	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin işleyişi uzun süreceğine ilişkin düşünceleri	Ortaöğretim	19	4,15	0,95	0,44	0,776
	Önlisans	69	4,07	1,01		
	Lisans	97	3,89	1,03		
	Yüksek Lisans	13	4,00	0,91		
	Doktora	2	4,00	1,41		

Tablo 13'e göre katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır hipotezi sınanmış olup bulunan sonuçlar verilmiştir. Bu sonuçlara göre $F=0,44$ ve $P=0,776$ olarak bulunmuştur. H11 hipotezinde $p>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bulunmamış bu nedenle H11 hipotezi kabul edilmemiştir.

H12: Katılımcıların UYAP Sistemi ile yapılan işlerin süreçleri ve aşamalarının çalışanlar tarafından bilindiğine ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi ile yapılan işlerin süreçleri ve aşamalarının çalışanlar tarafından bilindiğine ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 14'de sunulmuştur.

Tablo 14: UYAP Sistemi İle Yapılan İşin Süreçlerinin ve Aşamaları'nın Çalışanlar Tarafından Bilinmesi İle Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresi Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Adalet Bak. Çal. Yılı	N	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi ile yapılan işin süreçleri ve aşamalarının çalışanlar tarafından bilindiğine ilişkin düşünceleri	1 yıldan az	15	2,66	1,04	2,74	0,044
	1 – 3 yıl	57	3,57	1,03		
	4 – 9 yıl	93	3,27	1,18		
	10 yıl +	35	3,37	1,13		

Tablo 14'e göre katılımcıların UYAP Sistemi ile yapılan işlerin süreçleri ve aşamalarının çalışanlar tarafından bilindiğine ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında $p<0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 14 incelendiğinde $F=2,74$ ve $P=0,044$ olarak bulunmuştur. H12 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara incelendiğinde katılımcılardan çalışma süresi 1-3 yıl arası olanların UYAP Sistemi ile yapılan işlerin süreçleri ve aşamalarının bilindiği

konusunda kuvvetli bir katılım olmuştur. Çalışma süresi 1 yıldan az olan katılımcılar ise bu konuda çekimser kalmıştır.

H13: Katılımcıların UYAP Yardım Masası Modülü'nün personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunduğuna ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Yardım Masası Modülü'nün personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunduğuna ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 15'de sunulmuştur.

Tablo 15: UYAP Yardım Masası Modülü'nün Personelin İş Süreçlerinde Karşılaştığı Sorunlara Çözüm Sunması İle Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresi Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Adalet Bak. Çal. Yılı	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Yardım Masası Modülü personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunduğuna ilişkin düşünceleri	1 yıldan az	15	3,73	0,70	3,80	0,011
	1 – 3 yıl	57	3,63	0,69		
	4 – 9 yıl	93	3,15	1,06		
	10 yıl +	35	3,31	1,10		

Tablo 15'e göre katılımcıların UYAP Yardım Masası Modülü'nün personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunduğuna ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında $p < 0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 15 incelendiğinde $F=3,80$ ve $P=0,011$ olarak bulunmuştur. H13 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok Adalet Bakanlığı'nda 1 yıldan az süredir çalışmakta olanların katıldığı görülmektedir.

H14: Katılımcıların UYAP Sistemi'nin zaman kaybını önleyerek işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağladığına ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin zaman kaybını önleyerek işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağladığına ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16: UYAP Sistemi'nin Zaman Kaybını Önleyerek İşlerin Hızlandırılmasına Etkisi İle Adalet Bakanlığı'nda Çalışma Süresi Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi'nin getirdiği yenilikler	Adalet Bak. Çal. Yılı	n	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi'nin zaman kaybını önleyerek işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağladığına ilişkin düşünceleri	1 yıldan az	15	3,73	0,79	1,53	0,207
	1 – 3 yıl	57	4,10	0,69		
	4 – 9 yıl	93	3,95	0,83		
	10 yıl +	35	3,77	1,03		

Tablo 16'ya göre katılımcıların UYAP Sistemi'nin zaman kaybını önleyerek işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağladığına ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır hipotezi sınanmış olup bulunan sonuçlar verilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda Tablo 16 incelendiğinde $F=1,53$ ve $P=0,207$ olarak bulunmuştur. H_{14} hipotezinde $p>0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bulunmamış bu nedenle H_{14} hipotezi kabul edilmemiştir.

H15: Katılımcıların UYAP Sistemi'ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmadığına ilişkin düşünceleri ve işleri bilgisayar ortamında yapma süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların UYAP Sistemine geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmadığına ilişkin düşünceleri ve işleri bilgisayar ortamında yapma süreleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi testi sonucu Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17: UYAP Sistemi’ne Geçilmesiyle Fiziki Defter Kayıtları Yapılmasına Gerek Kalmaması İle İşlerin Bilgisayar Ortamında Yapılması Değişkeni Arasındaki İlişkinin Dağılımı

UYAP Sistemi’nin getirdiği yenilikler	İşleri Bil. Ort. Yapma Yılı	N	Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma (Ss)	F	Önem Düzeyi (P)
Katılımcıların UYAP Sistemi’ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmadığına ilişkin düşünceleri	1 yıldan az	16	2,93	1,23	3,65	0,014
	1 – 3 yıl	54	3,24	1,18		
	4 – 9 yıl	109	3,43	1,27		
	10 yıl +	21	4,14	1,06		

Tablo 17’ye göre katılımcıların UYAP Sistemi’ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmadığına ilişkin düşünceleri ve işleri bilgisayar ortamında yapma süreleri arasında $p < 0.05$ önem derecesine göre bir farklılık tespit edilmiştir. Tablo 17 incelendiğinde $F=3,65$ ve $P=0,014$ olarak bulunmuştur. H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında işlerini bilgisayar ortamında daha uzun süredir gerçekleştirmekte olan çalışanların bu önermeye daha çok katıldıkları görülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Devlet belli bir toprak üzerinde teşkilat kurmuş insan topluluğuna denilmektedir. Devletin temel unsurunu vatandaş ve özel ya da kamu kuruluşları oluşturmaktadır. Devletin temel unsuru içinde yer alan vatandaş ile devlet arası ilişkiler kişi daha doğmadan önce başlayıp, kişi hayattayken ve öldükten sonra da devam etmektedir.

Devlet ve vatandaş arasındaki bu ilişki teknolojik gelişmelere paralel olarak hem devletin hem de vatandaşın teknoloji kullanarak birbirleri ile iletişim kurmasını sağlamış, bu da e-devletin temeli oluşturmuştur.

Klasik devlet anlayışında vatandaşlar karşılaşmış olduğu bürokratik işlemler e-devlet sayesinde ortadan kalkmış, vatandaşlar bürokratik işlemlere maruz kalmadan işlerini hızlı bir şekilde bilgi teknolojileriyle ağ üzerinden gerçekleştirebilmiştir.

Devlet tarafından getirilmiş olan e-devlet uygulamaların yargı kısmını, Adalet Bakanlığı personelleri tarafından kullanılmakta olan UYAP projesi oluşturmaktadır. UYAP, yargı sisteminde maliyet, emek, zaman ve bürokrasiyi azaltarak vatandaşlar için adaletin zaman kaybetmeden en doğru, güvenilir ve hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamıştır.

UYAP Sistemi ile ilgi çalışmalar bakıldığında Özker (2010) “Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)’ın Adalet Bakanlığı Çalışanları Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Alan Araştırması” çalışmasında İstanbul, Ankara ve İzmir’de yer alan Adliye çalışanları üzerinden UYAP Sistemi’nin eksikliklerini inceleyerek sistemde bazı iyileştirilmelerin yapılması gerektiğini ortaya koymuştur. Kuzu (2011) ise “Türk Yargı Sistemine Ulusal Yargı Ağı Projesi Çalışmalarının Etkileri Üzerine Bir Araştırma” çalışmasında Türk Yargı Sistemi’nin işleyişine bir bütün halinde değinmiş ve Yargının UYAP Sistemi sayesinde daha da hızlandığını ancak UYAP Sistemi’nin iyileştirilmesi gerektiğini aksi halde yargının iş yükü sorunu ve hızını arttırma düşüncesi ile getirilen

bu sistemin, yargıyı yavaşlatan bir engel olarak en büyük sorun haline geleceğini belirtmiştir. Diğer bir çalışmada Güneş (2012)'in "UYAP Bilgi Sisteminin Bilgiyi Yaratma, Koruma ve Transfer Etme Açısından Adalet Bakanlığı Çalışanlarının Örgütsel Öğrenme Sürecine Etkisinin İncelenmesi: Uzman Kullanıcılar Üzerine Bir Uygulama" çalışmasıdır. Bu çalışmada Güneş, UYAP Bilgi Sistemi'nin, bilgiyi yaratma, saklama ve transfer etme açısından örgütsel öğrenme sürecine etkisini uzman kullanıcılar üzerinden incelemiş ve sistemin çalışanların öğrenme sürecine olumlu katkı sağladığını ortaya koymuş ancak tüm çalışanlar içinde etkisini araştırmak için çalışanlarla yüz yüze yeni bir alan çalışması yapılması gerektiğini belirtmiştir. Batur (2013)'un yaptığı "E-Devlet Uygulamalarından Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Portalı (UYAP)'ın Etkinliğini Belirlemeye Yönelik Ankara Barosu Avukatları Üzerine Bir Alan Araştırması" çalışmasında bürolarında çalışmakta olan avukatların UYAP Sistemi'ne dair algılarını ve uygulamada yaşadıkları sıkıntılarını araştırmış ve avukatların sistemi daha etkin kullanmaları için neler yapılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Bu çalışma ise Ulusal Yargı Ağı Projesi'yle adli yargı teşkilatı çalışanlarının nasıl bir fayda sağladığını, sistemin çalışanlara getirmiş olduğu yeniliklerin neler olduğu ve sistemin çalışanların işlerini ne şekilde kolaylaştırdığını ortaya koymak açısından önemlidir.

Yapılan araştırma ile Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın Adalet Bakanlığı işleyişine eski sisteme göre uygulamada daha pratik ve faydalı getirilerinin olup olmadığı ve Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin Adli Yargı Teşkilatının işleyişine getirdiği yeniliklerin çalışanlar üzerine etkileri incelenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen sonuç ve önerilere aşağıda yer verilmiştir.

6.1. Sonuç

Elde edilen verilerin analizleri literatür taramalarıyla birlikte değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırma Konya Adliyesi'nde çalışan 200 personel üzerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %61,5'i erkek, %38,5'i kadındır.

Katılımcıların %53'ü 26-35 yaş aralığında, %62,5'i evli ve % 48.5'i lisans eğitimi almış yüksek öğretimli bireylerden oluşmaktadır.

Katılımcıların %83'ü önlisans ve lisans düzeyinde eğitim mezunu olduğu ancak %42'sinin UYAP kullanımı için eğitim almadıklarını görülmüştür. Bu durum çalışanları UYAP kullanımı ile ilgili bir eğitim programına sokulmasını zorunlu hale getirmektedir. Böylece kurumdaki çalışanlar işlerini UYAP ortamında daha rahat ve hızlı bir şekilde gerçekleştireceklerdir.

Katılımcıların 128'i (%64) 4 yıldan daha fazla süredir Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışmaktadır. Bu durum anket katılımcılarının büyük bir çoğunluğunun işlerinde tecrübeli olduğunu ortaya koymaktadır.

Katılımcıların işlerini ne kadar zamandır bilgisayar ortamında yaptıkları incelendiğinde katılımcıların 109'u yani %54,5'inin işlerini 4 – 9 yıldır bilgisayar ortamında yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum Adalet Bakanlığı bünyesindeki çalışanların uzun zamandır işlerinde bilgi teknolojilerinden faydalandıklarını göstermiştir.

Katılımcıların % 93'ünün yani katılımcıların büyük bir çoğunluğu UYAP Sistemi'nde yaşanan değişiklikler için eğitim almadıklarını bildirmiştir. Böylece kurumdaki çalışanların UYAP Sistemi'nde yaşanan değişiklikler hakkında güncel bilgilere sahip olmadıkları ve yaşanan gelişmeleri takip edemedikleri anlaşılmıştır. Bu durum UYAP'ın en önemli getirilerinden olan zaman ve maliyet tasarrufunu ortadan kaldıracaktır. Güncel gelişmelerden haberi olan çalışanlar kurumdaki verimi yükseltecektir.

Katılımcıların mesai saatleri içinde ne sıklıkta UYAP Bilgi Sistemi'ni kullandıkları incelendiğinde katılımcıların 147'si yani %73,5'inin gün içinde 6 – 8 saat arası kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum Adalet Bakanlığı bünyesindeki çalışanların UYAP Bilgi Sistemi'ni gün içinde sürekli olarak kullandıklarını ortaya koymaktadır. Bu durumda UYAP ile işlerin çoğunluğunun elektronik ortamda yapıldığı sonucuna götürmektedir.

Katılımcılar, UYAP olmadan önceki adli yargı sisteminin işleyişini düşündüğünüzde UYAP Sistemi sizi nasıl etkiledi sorusuna %97,5 oranında olumlu etkilediği yönünde görüş bildirmiştir. Katılımcılara göre UYAP Sistemi motivasyonlarını artırarak işlerini daha kolay benimsemelerini sağlamıştır. Katılımcılar ayrıca UYAP Sistemi'nin işlerine getirdiği hızın iş süreçlerinde verimlilik ve etkinliği

arttırdığını bildirmişlerdir. Bu durum UYAP Sistemi'nin hem çalışanlar hem de adli yargı teşkilatı için son derece önemli olduğunu kanısını uyandırmıştır.

Elde edilen bulgular ışığında katılımcıların demografik özellikleri ile UYAP Sistemi'nin getirmiş olduğu yeniliklerin katılımcılara etkileri arasında farklılık olup olmadığı değerlendirilmiştir. Yapılan istatistik testler sonucunda katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin işleyişi uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında önem derecesine göre farklılık tespit edilmiş böylece H1 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında tecrübeli çalışan sayılabilecek 36-45 yaş aralığındaki katılımcıların daha çok bu görüşe katıldığı görülmüştür.

Katılımcıların UYAP Sistemi ile birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçildiğine ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında önem derecesine göre farklılık tespit edilmiş ve H2 hipotezide kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında yaş seviyesi arttıkça bu görüşe katılımın artış sağlamıştır. Ancak katılımcıların UYAP Sistemi'nin arşivleme konusunda kolaylık sağladığına ilişkin düşünceleri ve yaşları arasında bir farklılık ortaya koyulamamıştır. F değeri 1,33 olup buna ilişkin p değeri $0,258 > 0,05$ olduğundan H3 hipotezi kabul edilmemiştir. UYAP Sistemi'nin arşivleme işlerine kolaylık getirmesi adliye çalışanlarınca olumlu bir durum olarak kabul edilmesi nedeniyle UYAP Sistemi'nin arşivleme konusunda kolaylık sağlaması ve yaş seviyesi arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin çalışanlar üzerinde işlerin takip edilmesini olanaklı kıldığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetleri arasında bir farklılık tespit edilmiş ve H4 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında kadın çalışanlar erkek çalışanlara oranla bu önermeye daha fazla katılmışlardır.

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin iş yerindeki motivasyonu artırdığına ilişkin düşünceleri ve cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. t değeri 0,153 olup buna ilişkin p değeri $0,879 > 0,05$ olduğundan H5 hipotezi kabul edilmemiştir.

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin kurumlarınca verilen hizmetleri bürokrasiden arındırdığına ilişkin düşünceleri ve unvanları arasında farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve H6 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok hâkim unvanına sahip olanların katıldığı görülmektedir. Hâkim unvanına sahip olanların çalışmakta olduğu mahkeme birimleri incelendiğinde bu birimlerde bürokratik işlemlerin fazlaca gerçekleştiği ve UYAP Sistemi sayesinde bürokratik işlemlerde azalmalar yaşandığı bunun sonucunda ise bu önermeye en çok hâkim unvana sahip olanların katıldığı düşünülmektedir.

Katılımcıların UYAP Sistemi sayesinde çalışanların iş saatlerini daha iyi kullandığına ilişkin düşünceleri ve ünvanları arasında farklılık bulunmuş ve H7 hipotezi kabul edilmiştir. Bu veriler irdelendiğinde bu önermeye en çok Yazı İşleri Müdürü ünvanına sahip olanlar katılmıştır. İcra Müdürü ünvanına sahip olanlar ise bu önermeye en az katılan grubu oluşturmuştur. Bu durumun İcra Müdürü ünvanına sahip olanların iş saatlerinin büyük bir kısmını haciz işlemleri nedeniyle Adliye dışında geçirmesinden ve UYAP Sistemi'ni diğer çalışanlar kadar fazla yoğun kullanamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek olmadığına ilişkin düşünceleri ve ünvanları arasında da farklılık ortaya konmuştur ve H8 hipotezide kabul edilmiştir. Bu önermeye en çok Yazı İşleri Müdürü ünvanına sahip olanlar katılmıştır. Yazı İşleri Müdürü ünvanına sahip olabilmek için adliyede belirli bir süre memur olarak çalışmak ve yazılı sınavdan başarı elde etmek gerektiği düşünüldüğünde işlerinde tecrübeli konumda yer alan bu memurların diğer memurlara göre UYAP Sistemi'ni daha iyi bildiği ve bu nedenle bu önermeye en çok bu unvana sahip olanların katıldığı düşünülmektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda katılımcıların UYAP Hizmetleri hakkındaki görüşleri değerlendirildiğinde aşağıdaki şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılımcıların UYAP Doküman Yönetim Sistemi'nin evrak akışlarını hızlandırdığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında farklılık tespit edilmiş ve H9 hipotezi de kabul edilmiştir. Bu önermeye en çok yüksek lisans eğitime sahip olanlar katılmıştır. Eğitimli kişilerin bilgi dağarcığının yüksekliğinin evrak akışlarındaki hızlanmayı daha rahat fark etmelerini sağladığı düşünülmektedir.

Katılımcıların UYAP intranet ile personelin bilgi güvenliğinin sağlandığına ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında da farklılık görülmüştür ve H10 hipotezi de kabul edilmiştir. Ortalamaya bakıldığında eğitim öğretim düzeyindeki yükseliş kurumun intranet ile personelin bilgi güvenliğinin sağlandığına ilişkin düşüncesin düşmesine yol açmıştır. Bu durum kurum personelinin genel bilgi düzeyinin artmasıyla kurumun bilgi güvenliği arasındaki algının değişmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların UYAP Sistemi olmasaydı karar alınması gecikecek ve işlerin uzun süreceğine ilişkin düşünceleri ve eğitim durumları arasında farklılık görülmemiştir. F değeri 0,44 olup buna ilişkin p değeri $0,776 > 0,05$ olduğundan H11 hipotezi ise kabul edilmemiştir.

Katılımcıların UYAP Sistemi ile yapılan işlerin süreçleri ve aşamalarının çalışanlar tarafından bilindiğine ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında farklılık ortaya konulmuş ve H12 hipotezi kabul edilmiştir. Bu önermeye en çok 1 – 3 yıl arası süre ile Adalet Bakanlığı'nda çalışanların katıldığı görülmüştür. 1 yıldan az süredir çalışanlar ise bu önermeye en az katılan grubu oluşturmuştur. Bu durum işe yeni başlayan çalışanların iş yerine uyum sağlama sıkıntısından kaynaklanmakta olup daha tecrübeli çalışanların iş süreçlerini ve aşamalarını daha iyi bildiğini ortaya koymaktadır.

Katılımcıların UYAP Yardım Masası Modülü'nün personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunduğuna ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında farklılık bulunmuş ve H13 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında bu önermeye en çok 1 yıldan az süredir Adalet Bakanlığı'nda çalışmakta olanların katıldığı görülmektedir. Bu durum işe yeni başlayan çalışanların iş süreçlerinde karşılaştıkları zorluklarda UYAP Yardım Masası Modülüne ihtiyaç duyduklarını ortaya koymaktadır.

Katılımcıların UYAP Sistemi'nin zaman kaybını önleyerek işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağladığına ilişkin düşünceleri ve Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışma süreleri arasında ise farklılık tespit edilememiştir. F değeri 1,53 olup buna ilişkin p değeri $0,207 > 0,05$ olduğundan H14 hipotezi kabul edilmemiştir.

Katılımcıların UYAP Sistemi'ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmadığına ilişkin düşünceleri ve işlerini bilgisayar ortamında yapma süreleri arasında farklılık ortaya konmuş ve H15 hipotezi kabul edilmiştir. Veriler değerlendirildiğinde işlerini bilgisayar ortamında daha uzun süredir gerçekleştirmekte olan çalışanların bu önermeye daha çok katıldıkları görülmektedir.

Özetle yapılan istatistiki analizler sonucunda H1, H2, H4, H6, H7, H8, H9, H10, H12, H13 ve H15 hipotezleri istatistiki olarak anlamlı bulunmuş, H3, H5, H11, H14 hipotezleri ise istatistiki olarak anlamlı bulunmayarak reddedilmiştir.

UYAP Sistemi sayesinde yargı işleri daha hızlı yürütülmeye başlanmış, hizmet verilen kişiler ihtiyaç duydukları bilgilere kolaylıkla ulaşmış, iş yerindeki motivasyon artmış, iş süreçlerinde verimlilik ve etkinlik yüksek seviyelere çıkmıştır.

6.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin adli yargı teşkilatı çalışanlarına getirdiği yeniliklerin etkilerine ilişkin önerilere aşağıda yer verilmiştir.

Katılımcıların yarıya yakın bir kısmı (% 42,5)'i UYAP kullanımını için bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. UYAP'ın amacı adalet işleriyle ilgili işlemlerin hızlı, kolay, ekonomik, güncel ve güvenilir bir şekilde yapılarak Türkiye Cumhuriyeti Adli Sistemi'nin işleyişine hız kazandırmaktır. Tespit edilen bu durum UYAP'ın amaçlarının gerçekleştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu yüzden çalışanların UYAP Sistemi'ni daha etkin bir şekilde kullanmaları alacakları eğitimle mümkün olacaktır.

Katılımcıların % 93'ünün hemen hemen hepsinin UYAP Sistemi'nde yaşanan değişikliklerle ilgili eğitim almadıklarını ifade etmeleri diğer geliştirilmesi gereken duruma işaret etmektedir. Teknolojik faaliyetler hızla gelişmekte ve değişmektedir, çalışanlar sürekli güncellenen eğitim ile bu gelişme ve değişmelere adapte olabileceklerdir. E-devlet uygulamaların temel unsurları arasında yer alan kamu çalışanlarının devletin hizmet sunan kesimini oluşturması, bu kesimin teknolojik gelişmeleri yakından takip etmesini gerektirir. Özetle Çalışanların gelişen teknolojiye kısa sürede uyum sağlayabilmesi için sistemde yaşanan değişikliklerle ilgili güncel eğitimler alması gerekmektedir.

Katılımcıların % 73,5'i mesai saatleri içinde 6-8 saat arası UYAP Sistemi'ni kullanmakta böylece gün boyu işlerini bilgisayar başında gerçekleştirmektedirler. Bu da onlarda zihinsel ve fiziksel yorgunluklara neden olmaktadır. Katılımcıların UYAP Sistemi'ni mesai saatleri dışında da kullanabildikleri görülmüştür. Katılımcıların %86,5'i UYAP Sistemi'ni 0-2 saat arası mesai saatleri dışında da kullanmaktadır. Gün boyu bilgisayar başında işlerini gerçekleştirip zihinsel ve fiziksel yorgunluk yaşayan katılımcıların bazı işlerini mesai saatleri dışında yapabilecekleri konusunda yönlendirilmeleri bu yorgunluklarını azaltma konusunda yardımcı olacaktır.

Katılımcılar UYAP'ın kendileri üzerindeki etkileri konusunda %70,5'i yargı işlerinin daha hızlı yürütüldüğünü, %22,5'i erişimin kolay ve sürekli olduğunu ve %7,0'si tasarruf sağladığını belirtmiştir. E-devlet uygulamaları hizmete kolay ve hızlı erişim, kırtasiye tüketiminin azaltılması, devlete karşı ön yargının kalkması, yaşam kalitesinin artması, bürokrasinin azaltılması, etkinlik ve verimliliğin artması şeklinde vatandaşlara ve kamuya birtakım yararlar sağlamıştır. Bir e-devlet uygulaması olan UYAP

Sistemi'nin en önemli yararı yargı işlerinin hızlı bir şekilde yürütülmesi olduğundan sistemin sürekli olarak denetlenmesi ve oluşabilecek sistemsel hataların önüne geçilmesi gerekmektedir.

Katılımcılar % 89,5 ile sistemde yaşanan yavaşlamaları, % 8,0 ile sistemi kullanmada yaşanan zorlukları ve %2,5 ile sistem güvenilirliği konusunda soru işaretlerini bildirmişlerdir. Bu nedenle UYAP Sistemi'nin donanımsal altyapısındaki eksikliklerin giderilerek, sisteminin güçlendirilmesi gerekmektedir.

UYAP Sistemi adli yargının işleyişini hızlandırmakta ve çalışanların zihinsel ve bedensel yorgunluğunu azaltmaktadır. Bu görüşe çalışanların 74'ü (%37) katılmasına karşın 82'sinin (%41) katılmadığı tespit edilmiştir. Mevcut çalışanların zihinsel ve fiziksel yorgunluklarının azaltılabilmesi için UYAP kapsamındaki uygulamalar ve menülerde sadeleşmelere gidilmesi veya adli yargı teşkilatına yeni çalışan istihdamı yapılması gerekmektedir.

UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek yoktur önermesine katılımcıların 93'ünün (% 46,5) katılmadığı tespit edilmiştir. Çalışanlar UYAP Sistemi'ni kullanabilmek için eğitimsiz kalmışlardır. Sistemin daha etkin olabilmesi adına çalışanların UYAP Sistemi konusunda bir an önce uzman bir eğitim alması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri: SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset.
- Aydın, B. (2003). *e-Devlet Kapsamında Emniyet ve Diğer Kamu Kurumlarının Bütünleşmesi*. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı Yayınları.
- Erdal, M. (2003). *İnternette Ahlaki Sorunlar ve Suçla Mücadelede Kamu Yönetiminin Sorumlulukları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Elektronik Devlet Paneli Kitabı.
- İnce, M. (2001). *Elektronik Devlet- Kamu Hizmetlerinin Aydınlatılmasında Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.
- Kaya, A. ve Güneş, M. (2011). *Ulusal Yargı Ağı Projesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Kuran, H. (2005). *Devlet Baba'dan, E-Devlet'e Türkiye İçin E-Devlet Modeli: Analiz ve Model Önerisi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Odabaş, H. (2009). *E-Devlet Sürecinde Elektronik Belge Yönetimi*. İstanbul: Hiperlink Yayıncılık.
- Öğüt, A. (2003). *Bilgi Çağında Yönetim*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Cihan, Ş. (2006). *Anayasa Hukuku, İdare Hukuku ve İdari Yargı*. Ankara: Yargı Yayınevi.

Tengilimoğlu, D. ve Tutar, H. (2009). *Çağdaş Büro Yönetimi, Büro Yönetiminde Güncel Konular ve Yaklaşımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tuna, M. ve Tuna, A. (2012). *Büro Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Uçkan, Ö. (2003). *E-Devlet, E-demokrasi ve Türkiye:Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılanması için Strateji ve Politikalar-1*. İstanbul: Literatür Yayınları.

Yıldırım, M. (2011). *E-Devlet ve Yürттаř Odaklı Kamu Yönetimi*. Ankara: Nobel

Yılmaz, R. ve Ertuğrul, Y. (2013). *Soru ve Cevap Tekniğiyle Tez Yazma Makale Hazırlama ve Yayınlama Kılavuzu*. Ankara: Detay Yayıncılık, Ankara.

MAKALELER

Alptürk, E. (2002). "İnternet ve Etkin Devlet". *Vergi Sorunları Dergisi*, (Sayı: 168): 35.

Balcı, A. ve Kırılmaz, H. (2009). "Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Kapsamında e-Devlet Uygulamaları". *Türk İdare Dergisi*, (Sayı: 463-464): 45-70.

Banger, G. (2001). "e-Türkiye". *Uzman Dergisi*, (Sayı: 15-16): 3-11.

Başoğlu, N. ve Aydın, M. (1998). "İşletmelerin Bilişim Faaliyetlerinde Uç Kullanıcıların Yeni Rolü". *Altıncı Ulusal İşletmecilik Kongresi*: 379.

Baykal, A. (2003). "e-Devlet Dönümüş". *Polis Dergisi*, (Sayı: 37): 10-13.

Bilginli, K. N. (2011). "Vedop'un Geliştirilme Süreci". *Dış Denetim Dergisi*, (Sayı:73): 2.

Bensghir, K. T. (2000). "Devlet-Vatandaş İletişiminde e-posta". *Amme İdare Dergisi*, c.33, (Sayı: 4): 49.

- Çarıkçı, O. (2010). "Türkiye' de E-Devlet Uygulamaları üzerine bir Araştırma". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (Sayı:12): 98.
- Demirel, D. (2006). "E-Devlet ve Dünya Örnekleri". *Sayıştay Dergisi*, (Sayı: 61): 86.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2000). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Nüfus, Demografi Yapı, Göç*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Eroğlu, T. (2006). "e-Devlet Uygulamaları Çerçevesinde Mernis Projesi ve Beklentiler". *Sayıştay Dergisi*, (Sayı:62): 83.
- Kaplan, V. (2003). "E-Devlete Genel Bir Bakış". *Polis Dergisi*, (Sayı: 37): 14.
- Karakurt, E. ve Yıldırım, H. (2004). "E-Devlet ve Uygulamaları". *İş Güç Dergisi*, c.6, (Sayı: 1): 20.
- Karlı, A., Gürsul, F. ve Kartal, E. (2009). "Avukatların Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Uygulama Yazılımına İlişkin Görüşleri". *Legal Hukuk Dergisi*, (Sayı: 82): 3.
- Kaya, A. (2009), "Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği E-Devlet Ödüllerinde İki Proje Finale Kaldı". *UYAP Bilişim Dergisi*, (Sayı: 3): 7.
- Kırçova, İ. (2004). "Yönetim Anlayışının Değişmesi 'e-Devlet' İhtiyacını Ortaya Çıkarttı: Bu Devleti Herkes Sevecek" . *İtovizyon* (Sayı: 14): 77-84.
- Kırçova, İ. (2003). "E-devlet Uygulamaları ve Ekonomiye Etkileri". *İstanbul Ticaret Odası Yayınları*, (Sayı: 4): 17.
- Köksal, A. (2008). "Türkiye'nin Bilişim Toplumuna Dönüşüm Uzgörüsünde Önemli Bir Adım: UYAP Ulusal Yargı Ağı Projesi". *Uluslararası Hukuk Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 2.

Kumaş, E. ve Kılıç, Ö.(2007), *İGEME'den Bakış - E_özel Sayısı*. (Sayı:34): 118-125.

Naralan, A. (2008). "E-Devlek Güçlükleri". *EKEV Akademi Dergisi*, (Sayı: 37): 27-40.

Züriyet, Ö., Pınar, K., ve Bilgin, A. (2009), "Döküman Yönetim Sistemi (DYS)". *UYAP Bilişim Dergisi*, (Sayı: 1): 71.

TEZLER

Batır, U. (2013). *"E-Devlet Uygulamalarından Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Portalı (UYAP)'ın Etkinliğini Belirlemeye Yönelik Ankara Barosu Avukatları Üzerine Bir Alan Araştırması"*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çelikkol, Ö. (2008). *"Kamu Yönetiminde E-Devlet Yapılanması Ve Türkiye İçin E-Devlet Model Önerisi"*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Feslihan, M. C. (2003). *"Türkiye'de e-Devlet Politikası ve Örgütlenmesi"*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güneş, M. (2012). *"Uyap Bilişim Sisteminin Bilgi Yaratma, Koruma ve Transfer Etme Açısından Adalet Bakanlığı Çalışanlarını Örgütsel Öğrenme Sürecine Etkisinin İncelenmesi:Uzman Kullanıcılar Üzerine Bir Uygulama"*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kuzu, T. (2011). *"Türk Yargı Sistemine Ulusal Yargı Ağı Projesi Çalışmalarının Etkileri Üzerine Bir Araştırma"*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Küskü, F. (1996). *"Bilgi Faaliyetlerinin Stratejik Yönetimdeki Rolü ve Türk imalat Enstitüsünde Bir Araştırma"*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özbek, M. (2007). "*E-Devlet ve Türkiye Uygulamaları Kapsamında Vedop Projesi*". Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Tokat.

Özker, R. (2010). "*Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Projesi(UYAP)'ın Adalet Bakanlığı Çalışanları Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Alan Araştırması*". Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Toptaş, A. F. (2004). "*Türk Ceza Muhakemeleri Usulü Hukukunda Takipsizlik Kararı ve Bu Kararın Denetlenmesi*". Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

İNTERNET YAYINLARI

Türkiye Bilişim Derneği (2004), e-Devlet: Kamuda ortak bilgi-veri paylaşımı, (Çevrimiçi), http://www.tbd.org.tr/usr_img/cd/kamubib14/raporlarPDF/RP2-2004.pdf, (01.01.2014)

Tutkun, Ceren (2007), Devletin Kısa Yolu Türkiye'de İnternet Konferansı, s.211, (Çevrimiçi), <http://inet-tr.org.tr/inet.com.tr>, (04.02.2014)

<https://www.turkiye.gov.tr/bilgilendirme?konu=siteHakkinda>, (01.01.2014).

<http://www.fuler.com.tr/portal-web-projeleri.html>, (01.01.2014).

http://www.turkpoint.com/e-yasam/e_devlet_uygulamasinin_amaclari.asp, (03.02.2014).

http://www.turkpoint.com/e-yasam/ingiltere_e_devlet_birnumara.asp, (03.02.2014).

<http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan048065.pdf>, (04.02.2014).

<http://www.turksat.com.tr>, (05.02.2014).

http://www.turkpoint.com/e-yasam/dunyadaki_basarili_e_devlet_uygulamalari.asp,
(05.02.2014).

<http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/75619.asp>, (09.03.2014).

<http://www.ebiko.org/HaberDetay.aspx?refno=39>, (09.03.2014).

<http://www.trthaber.com/haber/yasam/e-devlet-5-yasinda-113078.html>, (09.03.2014).

<http://www.tbmm.gov.tr>, (15.03.2014).

<http://www.nvi.gov.tr>, (16.03.2014).

http://www.egm.gov.tr/site_bilgi/projeler.html, (20.03.2014).

<http://www.tkgm.gov.tr/tr/TAKBIS>, (24.03.2014).

www.gib.gov.tr/fileadmin/.../Gib_2014_Performans_Programi.pdf, (24.03.2014).

<http://www.uyap.gov.tr>, (02.04.2014).

<http://www.uyap.gov.tr/haberler/basinda/haberler/haber022/haber.html>, (07.04.2014).

<http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/ADL203U.pdf>, (10.04.2014).

<http://www.uyap.gov.tr/yayinlar/kitap/uyapkitap.pdf>, (15.04.2014).

<http://www.beyaz.net/tr/arsiv-ve-dys/dokuman-yonetim-sistemi/dokuman-yonetim-sistemi-nedir.html>, (17.04.2014).

<http://www.uyap.gov.tr/tanitim/genel.html>, (19.04.2014).

<http://www.uyap.gov.tr/tanitim/birimlerimiz.html#9>, (17.04.2014).

<http://www.acikogretimadalet.com/uyap-ic-guvenlik-sistemi-konusu.html>,
(27.04.2014).

<http://www.acikogretimadalet.com/uyap-dis-guvenlik-sistemi-konusu.html>,
(27.04.2014).

www.megep.meb.gov.tr/mte_program.../Ulusal%20Yargi%20Agi.pdf, (01.05.2014).

<https://vatandas.uyap.gov.tr/vatandasportal/nedir.html>, (02.05.2014).

<https://avukat.uyap.gov.tr/avukatportal/nedir.html>, (02.05.2014).

<https://kurum.uyap.gov.tr/kurumportal/nedir.html>, (02.05.2014).

<http://www.sms.uyap.gov.tr/index.html>, (05.05.2014).

<http://www.sms.uyap.gov.tr/118.html>, (12.05.2014).

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/>, (22.05.2014).

<http://www.adaletyayinevi.com/yyntum/ktpdty.asp?kid=5062>, (27.05.2014).

<http://www.acikogretimadalet.com/uyap-bilgi-sistemi-konusu.html>, (01.06.2014).

<http://www.cte.adalet.gov.tr/>, (01.06.2014).

<http://www.hsyk.gov.tr/hmk/hmk.html>, (03.06.2014).

<http://www.kpss.com.tr/lang-tr/soruyargi.cgi>, (03.06.2014).

http://www.atk.gov.tr/Kurumsal_AT_kurumubaskanligi.html, (04.06.2014).

EK

Anket Formu

Değerli Katılımcı;

Bu anket Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tez çalışması için yürütülmektedir. Bu araştırma Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)'ın Adalet Bakanlığı işleyişine eski sisteme göre uygulamada daha pratik ve faydalı getirileri olup olmadığını araştırmak ve bu getirilerin Adalet Bakanlığı çalışanları üzerindeki etkilerini ölçmek üzere hazırlanmıştır. Bu anketle toplanan bilgiler eğitim amaçlı kullanılacaktır. Çalışmada kişi adları kesinlikle zikredilmeyecek sonuçlara odaklanılacaktır. Anketi yanıtlarken göstereceğiniz sabır ve destekten dolayı teşekkür eder, iyi çalışmalar dileriz. Saygılarımızla.

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Nesrin CANPOLAT

Araştırmayı Yapan
Levent SONGUR

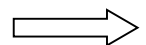
I. Lütfen, aşağıdaki tabloda yer alan kişisel bilgilerinizi eksiksiz olarak doldurunuz.

Cinsiyetiniz? ☐ Erkek ☐ Kadın	Yaşınız? ☐ 18 – 25 ☐ 26 – 35 ☐ 36 – 45 ☐ 46 - 55 ☐ 55 +
Medeni durumunuz? ☐ Evli ☐ Bekar	Göreviniz? ☐ C.Savcısı ☐ Hakim ☐ Y.İş.Müd. ☐ İcr.Müd. ☐ Memur
Eğitim durumunuz? ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Önlisans ☐ Lisans ☐ Bilim Uzmanlığı (Yüksek Lisans) ☐ Sanatta Yeterlilik ya da Doktora	
Kaç yıldır Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışmaktasınız? ☐ 1 yıldan az ☐ 1 – 3 yıl ☐ 4 – 9 yıl ☐ 10 yıl ve üstü	
Hangi birimde çalışmaktasınız? ☐ Cumhuriyet Başsavcılığı ☐ Ceza Mahkemeleri ☐ Hukuk Mahkemeleri ☐ Diğer	
Bu birimde kaç yıldır çalışmaktasınız? ☐ 1 yıldan az ☐ 1 – 3 yıl ☐ 4 – 9 yıl ☐ 10 yıl ve üstü	
Ne kadar zamandır işlerinizi bilgisayar ortamında yapıyorsunuz? ☐ 1 yıldan az ☐ 1 – 3 yıl ☐ 4 – 9 yıl ☐ 10 yıl ve üstü	
Bilgisayar ortamında işlerinizi yapabilmek için almış olduğunuz eğitimi nereden aldınız? ☐ Okul eğitimi ☐ Kurum içi eğitim ☐ Özel kurs eğitimi ☐ Diğer	
UYAP Sistemini kullanabilmek için eğitim aldınız mı? ☐ Evet ☐ Hayır	
Cevabınız evet ise UYAP Sistemini kullanabilmek için nasıl bir eğitim aldınız? ☐ Kurum içi eğitim ☐ Uzaktan eğitim ☐ Bilgi işlem uzmanlarınca ☐ Diğer	
Kurumunuzda UYAP Sistemi'ndeki değişim ile ilgili sürekli bir eğitim veriliyor mu? ☐ Evet ☐ Hayır	
Mesai saatlerinde (UYAP) sistemini ne sıklıkta kullanıyorsunuz? ☐ 0 - 2 saat ☐ 2 – 4 saat ☐ 4 – 6 saat ☐ 6- 8 saat	
Mesai saatleri dışında (UYAP) sistemini ne sıklıkta kullanıyorsunuz? ☐ 0 - 2 saat ☐ 2 – 4 saat ☐ 4 – 6 saat ☐ 6- 8 saat	
UYAP Sistemi(nin güçlü yönleri nelerdir? ☐ Erişimin kolay ve sürekli olması ☐ Yargı işlerinin daha hızlı yürütülmesi ☐ Tasarruf sağlaması ☐ Diğer.....	
UYAP Sistemi'nin zayıf yönleri nelerdir? ☐ Sistemde yaşanan yavaşlamalar ☐ Sistemin güvenliği ☐ Kullanımda karşılaşılan zorluklar ☐ Diğer.....	
UYAP ile UYAP olmadan önceki adli sistemin işleyişini düşündüğünüzde (UYAP) sistemi sizi nasıl etkiledi? ☐ Olumlu ☐ Olumsuz	

II. Aşağıda UYAP Sistemi'nin Adli Yargı Teşkilatı'nın işleyişine getirdikleri hakkında fikir verecek sorular bulunmaktadır Lütfen, aşağıda yer alan her ifadeyi okuduktan sonra, mümkün olduğunca hiçbir ifadeyi atlamadan görüşünüzü en iyi yansıtan seçeneği işaretleyiniz. İşaretleme yaparken şu ölçeği kullanınız:

(1) Kesinlikle Katılmıyorum; (2) Katılmıyorum; (3) Kararsızım; (4) Katılıyorum; (5) Kesinlikle Katılıyorum

1	UYAP Sistemi sayesinde hizmet verdiğimiz kişiler, ihtiyaç duydukları bilgiye kolaylıkla ulaşırlar.	(1) (2) (3) (4) (5)
2	UYAP Sistemi ile bireyler ve kurumlar taraf oldukları davaların süreçlerini takip edebilir.	(1) (2) (3) (4) (5)
3	UYAP Sistemi zaman kaybını önlemiş, işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
4	UYAP Sistemi araştırma, verileri girme ve raporlama yapma konusunda kolaylık getirmiştir.	(1) (2) (3) (4) (5)
5	UYAP Sistemi için gerekli teknik altyapı(pc,yazıcı,tarayıcı) yeterli seviyededir.	(1) (2) (3) (4) (5)
6	UYAP Sistemi üzerinden yapılan işlemlerde ekonomik tasarruf sağlanmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
7	UYAP Sistemi kurumumuzca verilen hizmetleri bürokrasiden arındırmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
8	UYAP Sistemi kurumumuzun çalışma sisteminde zaman kaybını önleyici bir etkiye sahip.	(1) (2) (3) (4) (5)
9	UYAP Sistemi sayesinde yapılan işlerde etkinlik sağlanmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
10	UYAP Sistemi sayesinde iş süreçlerinde verimlilik elde edilmiştir.	(1) (2) (3) (4) (5)
11	UYAP Sistemi iş yerindeki motivasyonu artırıp, işin daha kolay benimsenmesini sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
12	UYAP Sistemi getirdiği kolaylıklarla çalışanların zihinsel ve bedensel yorgunluğu azaltmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
13	UYAP Sistemi çalışanların iş saatlerini daha iyi kullanmasını sağlamıştır	(1) (2) (3) (4) (5)
14	UYAP Sistemi ile yapılan işin süreçleri ve aşamaları çalışanlar tarafından bilinmektedir.	(1) (2) (3) (4) (5)
15	UYAP Sistemi zaman kaybını önlemiş, işlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
16	UYAP Sistemi ile birlikte çalışanların iş yükü hafiflemiştir.	(1) (2) (3) (4) (5)
17	UYAP'ın hedefleri konusunda çalışanlar bilgilendirilmiştir.	(1) (2) (3) (4) (5)
18	UYAP Sistemi'ni kullanmak için çalışanların uzman bir eğitim almasına gerek yoktur.	(1) (2) (3) (4) (5)
19	UYAP Sistemi olmasaydı kararların alınması, işlerin işleyişi uzun sürecekti.	(1) (2) (3) (4) (5)
20	UYAP Sistemi ile birlikte dosyadaki belgeler elektronik ortama taşınmaya başlanmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)

21	UYAP Sistemi arşivleme konusunda kolaylık sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
22	UYAP Sistemi'ne geçilmesiyle birlikte fiziki defter kayıtları yapılmasına gerek kalmamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
23	UYAP Sistemi ile birlikte hem aylık hem de ve yıllık dosya sayımı kolaylaşmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
24	UYAP Sistemi ile birlikte hakim ve savcı terfilerinin hesaplanması kolaylaşmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
25	UYAP Sistemi ile birlikte dosya taraf kayıtlarında yaşanan bir çok sıkıntının önüne geçilmiştir.	(1) (2) (3) (4) (5)
26	UYAP Sistemi'nde yer alan bilgilerin korunması için gerekli güvenlik tedbirleri alınmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
27	UYAP Sistemi ile birlikte hatalı bilgi girişleri sistemce engellenmiştir.	(1) (2) (3) (4) (5)
28	UYAP Hizmetleri verimli bir şekilde kategorilendirilmiştir.	(1) (2) (3) (4) (5)
29	UYAP Doküman Yönetim Sistemi evrak akışlarını hızlandırmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
30	UYAP Doküman Yönetim Sistemi arşivleme konusunda kolaylık sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
31	UYAP Doküman Yönetim Sistemi belgelerin tüm yaşam döngülerinin güvenli ve etkili yönetilmesine ayrıca her kademe tarafından yapılan işlemlerin izlenilebilir hale getirilmesini sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
32	UYAP Doküman Yönetim Sistemi ile zaman kaybı ortadan kalkmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
33	UYAP Doküman Yönetim Sistemi çalışanların performans sorgusunu yapmaya olanak sağlamıştır	(1) (2) (3) (4) (5)
34	UYAP Doküman Yönetim Sistemi çalışanlar üzerindeki işlerin takip edilmesini olanaklı kılmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
35	UYAP Kelime İşlemci ile yargı sisteminde iş süreçlerinde ve belgelerde standart sağlanmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
36	UYAP Serbest Kürsü personele diyalojik ortamda konuları tartışma ve paylaşma olanağını sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
37	UYAP Serbest Kürsü ile basit sorunlar için yazışmaya, faksa ve telefon görüşmesine gerek kalmamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
38	UYAP Serbest Kürsü de zaman ve maliyet tasarrufu sağlamıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)
39	UYAP Yardım Masası Modülü personele sistemle ilgi ihtiyaç duydukları bilgiyi sunmuştur.	(1) (2) (3) (4) (5)
40	UYAP Yardım Masası Modülü personelin iş süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara çözüm sunmuştur.	(1) (2) (3) (4) (5)
41	UYAP Hukuki Yardım Portalı vatandaşa ihtiyaç duydukları adli terimler ve süreçlerde yardımcı olmuştur.	(1) (2) (3) (4) (5)
42	UYAP intranet ile personelin bilgi güvenliği sağlanmıştır.	(1) (2) (3) (4) (5)

Anketimiz sona erdi. Vakit ayırdığınız için tekrar teşekkür ederiz.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER:

Adı ve Soyadı : Levent SONGUR
Doğum Yeri ve Tarihi : Niğde, 11/07/1983
Medeni Hali : Evli, 1 Çocuk Sahibi
İletişim Bilgileri : leventsongur@aksaray.edu.tr

EĞİTİM:

Üniversite (Lisans) Selçuk Üniversitesi 3.07 / 4
2010 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme - Türkçe
Üniversite (Lisans) Anadolu Üniversitesi 60.5 / 100
2010 İktisat Fakültesi İktisat- Türkçe

İŞ TECRÜBESİ:

Kadınhanı Adliyesi (Kamu)(Memur)
Başlayış: 30/06/2010 - 07/05/2012
Sarayönü Adliyesi (Kamu)(Memur)
Başlayış: 21/05/2012 - 21/06/2013
Konya Adliyesi (Kamu)(Memur)
Başlayış: 06/07/2013 - 03/09/2013
Aksaray Üniversitesi (Kamu)(Öğretim Görevlisi)
Şereflikoçhisar BCMYO
Başlayış: 09/09/2013 - halen çalışmaktayım

ALINAN KURS VE SEMİNERLER

- İş Hayatına Merhaba Derken
ILO(Uluslararası çalışma Örgütü) – 22.11.2009
- Patent ve Faydalı Model(Sınai Mülkiyet Hakları)
Teknokent – 17.11.2009
- Marka ve Tasarım(Sınai Mülkiyet Hakları)
Teknokent - 16.11.2009
- İletişim ve Beden Dili
Tekmer - 12.11.2009
- Genel Girişimcilik
Kosgeb - 06.11.2009
- Cv Hazırlama Mülakat Teknikleri ve Motivasyon
Kosgeb – 08.05.2009
- Ar-Ge destekleri ve Ar-Ge proje önerisi hazırlama
Teknokent - 15.05.2009
- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi
Uniacademy Institute - 28.12.2012
- ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi
Uniacademy Institute - 28.12.2012
- ISO 18001 İş Sağılı ve Güvenliğı
Uniacademy Institute - 28.12.2012
- ISO 9001:2008 İç Tetkikçi
Uniacademy Institute - 28.12.2012
- ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi
Uniacademy Institute - 28.12.2012

YABANCI DİL :

- İngilizce(Orta)

HOBİLER:

- Hobiler : Basketbol,
- Üye Olunan Topluluklar : Gikat
- Sigara Kullanımı : Sigara kullanmıyorum

